8554 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo.

Cena 200 lir

Leto XXXIII. Št. 115 (9723)

TRST, sobota, 21. maja 1977

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

POGAJANJA SO STOPILA V ZAKLJUČNO OBDOBJE

Nov korak naprej k sporazumu po srečanjih KD s KPI in PSI

Osnovna nesoglasja o gospodarstvu - O nekaterih spornih vprašanjih naj bi odločal parlement - «Politične rešitve» sedanje krize na skorajšnji seji vodstva KD in CK PSI

RIM, 20. — «Zdi se mi, da smo šli še za korak naprej,» je po štiurnem srečanju z demokrščanskimi voditelji izjavil časnikarjem tajnik KPI Enrico Berlinguer. «Stališča se polagoma zbližujejo,» čeprav ne manjka še «težkoč in nesporazumov». Sledile so še štiri ure diskusije med delegacijama KD in PSI. Tudi po mnenju socialističnega tajnika Craxija «je prišlo do izraza, da smo mi in KD pripravljeni doseči sporazum,» čeprav je še cel kup odprtih vprašanj in «preveč zavlačevanja».

Ta dan je vsekakor bil v zgodovini dolgotrajnih političnih in programskih pogajanj med strankami ustavnega loka ključen. Na srečanjih KD s komunisti in socialisti je bilo na kocki: ali hitreje k dogovoru, ali prekinitev pogajanj in razbitje odnosov. Zato pa tudi dialog med njimi ni bil preprost, toda obračun «ni negativen», kot poudarjajo vsi.

Najostrejši je spor o gospodarskih ukrepih. KD vztraja pri zahtevi, da je treba spremeniti sistem premične lestvice, odprto je vprašanje vodstev italijanskih bank in družbe «Montedison». O javnem redu je KD pripravljena sprejeti «bolj elastično» formulacijo «varnostnega pripora», toda nikakor noče popustiti glede tega, da sindikat agentov javne varnosti ne sme imeti odnosov z delavsko federacijo CGIL-CISL-UIL. Le malo je nesporazumov glede ostalih točk programa (šola, krajevne uprave). Točke, ki izzivajo večje spore, bodo obravnavali na «dodatnih sestankih» med «strokovnjaki in politiki».

Prihodnji teden bodo stranke opravile obračune in potegnile črto. Socialisti 25. maja na seji centralnega komiteja, demokristjani verjetno v petek na seji strankinega vodstva.

Splošno mnenje je, da bo sporazum podpisan (ne ve se še, ali bo KD sprejela predlog skupnega sestanka vseh demokratičnih strank), medtem ko bodo iz dokumenta izločili točke, glede katerih spor ne bo uglajen. Kaj z njimi? Prepuščene bodo «parlamentarni dialektiki», se pravi razmerju sil v zbornicah. Med te točke bo gotovo spadalo vprašanje sindikata policije.

Sporazum nove večine (čeprav ni še jasna «politična formula») bo verjetno «na določen rok». Pravijo, da je Moro predlagal «preverjanje» nekje oktobra.

Zadnje odprto vprašanje je vsekakor «politični okvir», o katerem je govoril s časnikarji Berlinguer po srečanju z voditelji KD (Moro, Zaccagnini, Piccoli itd.). Tajnik KPI je priznal, da glede «političnega izhoda» iz sedanje krize se KD in KPI nista sporazumeli, nasprotno. Zato pa je treba najprej zaključiti pogovore o programu.

Zaccagnini je zanikal, da bi govorili o «skupinskem srečanju».

Sploh pa KD nima jasnih idej, kako izpeljati spremembo vladne koalicije. Odprto je vprašanje ali naj bi vlada odstopila, bodo spremembe v ministrski sestavi? Komunisti in socialisti so ponovno zahtevali v okviru «jamstev» za izvajanje programa prisotnost svojih «strokovnjakov» med ministri.

Pogajanja skratka še niso končana, kot priznavata tudi Craxi in Manca. «Demokristjani so nam obljubili, da bodo v petek, na seji vodstva, razpravljali o tem, kako naprej,» je dejal Craxi, nato pa poudaril, da se mudi. Socialisti so na razgovorih z demokristjani bili baje zelo previdni, saj imajo sami notranje težave, ki bi jih moral razčistiti CK stranke. Druge težave pa ustvarjajo socialdemokrati, katerih tajnik Romita čedalje ostreje polemizira o možnosti dogovora med KPI in KD in snuje sedaj nekakšno «laično zavezništvo» z liberalci.

Da so pa komunisti in socialisti na teh pogajanjih enotni je potrdil Zaccagnini: «Sodim, da je njihovo zadržanje podobno, na isti ravni.»

Potrdil je tudi, da KD «ne ve», kako naprej. Vprašali so ga: «Bi sprejeli glasove KPI za zaupnico vladi?» Zaccagnini je v odgovoru bil lakoničen: «O vsem tem bo odločalo vodstvo stranke.»

Skratka, politična fronta se je sedaj premaknila znotraj KD, v zapletene odnose med strujami.

CANDIDA ĆURZI

Cunhal se je odpovedal parlamentarnemu mandatu

LIZBONA, 20. — Alvaro Cunhal se je odpovedal svojemu poslanskemu mandatu in se namerava posvetiti zgolj partijskim zadevam. KPP ima, kot znano, 40 poslancev od skupnih 262, kolikor jih šteje portugalski parlament. Zadnje čase je KPP omilila svoja stališča in zagovarja enotnost vseh demokratičnih strank, med katere prišteva, poleg svoje še socialistično in socialdemokratsko stranko.

RIM, 20. — Tukaj so sporočili, da bodo delavci živilske industrije 24. maja stavkali 4 ure po vsej državi. Med stavko bodo priredili pokrajinske shode, na katerih bodo sindikalisti obrazložili delavcem potek pogajanj z delodajalci za obnovitev delovne pogodbe.

Visoke naložbe kmetijskih zadrug za povečanje pridelkov

RIM, 20. — Vsedržavno združenje kmetijskih zadrug, ki je včlanjeno v Vsedržavno zadružno zvezo, je sporočilo, da je pripravljeno naložiti v prihodnjih treh letih 516 milijard lir za razvoj zadružnega kmetijstva. Načrt novih naložb je danes obrazložil predsednik združenja na tiskovni konferenci, ki je poudaril, da nameravajo kmetijske zadruge, ki imajo 330 tisoč članov, stvarno prispevati k okrepitvi kmetijstva in pridelovanja živil.

Predvideni načrt naj bi v prihodnjih letih omogočil, da bi se povečalo število članov kmetijskih zadrug za 150 tisoč, preprečil naj bi odhod z zemlje 15 tisoč neposrednih obdelovalcev in ustvaril 4.800 novih delovnih mest v kmetijstvu.

VČERAJ V NAŠEM MESTU ENOTNA MANIFESTACIJA

DEMOKRATIČNI IN ANTIFAŠISTIČNI TRST JE ODLOČNO OBSODIL FAŠISTIČNO NASILJE

Sprevod in zborovanje na Goldonijevem trgu - Govorili so Fabricci za sindikalno zvezo, Solian za demokratično gibanje študentov, Štoka za SSk, Bercè za PSDI, Suklian za PRI, Boniccioli za PSI, Rossetti za KPI in Decarli za KD

Množica udeležencev med včerajšnjo protifašistično manifestacijo na Trgu Goldoni

Demokratični in antifašistični Trst je včeraj spet dokazal, da ne dopušča fašistični drhali najmanjšega življenjskega prostora, da ne trpi njenega izzivanja, nasilja in terorističnega izživljanja. Dokazal je, da bo z največjo odločnostjo in budnostjo zaščitil pridobitve osvobodilnega boja in odporništva, določila republiške ustave ter vzdušje omikanega in miroljubnega sožitja. In dokazal je tudi to, da zna nastopiti z največjo demokratično enotnostjo, ko gre za ohranjevanje vsega zdravega v naši družbi ter za izkoreninjenje mračnjaških sil, ki bi rade zavrle vsakršen proces napredka, demokratičnega razvoja družbe, premagovanja sedanje družbenopolitične in gospodarske krize ter prijateljskega sožitja na teh narodnostno mešanih tleh, kakor tudi dobrih odnosov med Italijo in Jugoslavijo, ki so se ravnokar utrdili z osimskim sporazumom ter odprli nove perspektive vsestranskega razvoja.

Vse to so tržaške demokratične sile dokazale med včerajšnjo enotno manifestacijo, ki jo je priredil enotni odbor za uveljavitev vrednot odporništva in ustave, v katerem so zastopane vse stranke ustavnega loka v tržaškem občinskem svetu ter sindikalne in borčevske organizacije. Ljudstvo se je zbralo na Trgu Unità ter od tod krenilo v dolgem sprevodu po Korzu do Goldonijevega trga, kjer je bilo zborovanje in na katerem so govorili po vrsti Carlo Fabricci za pokrajinsko sindikalno zvezo CGIL, CISL in UIL, študentka Emanuela Solian v imenu demokratičnega gibanja študentov ter tajniki strank ustavnega loka Drago Štoka za SSk, Mario Bercè za PSDI, Dario Suklian za PRI, Claudio Boniccioli za PSI, Giorgio Rossetti za KPI in Mario Decarli za KD. Žal je slovensko besedo na tem enotnem shodu posredoval le Štoka, čeprav je bilo kot ponavadi prisotnih na manifestaciji zelo veliko Slovencev.

Antifašističnega sprevoda in zborovanja so se udeležili številni delavci. O tem so pričali tudi prapori tovarniških svetov ali posameznih delavskih strok. Zastopane so bile seveda demokratične stranke, borčevske ter razne druge organizacije in številni študentje. Ob govorniškem odru je bilo več političnih in upravnih predstavnikov, med katerimi predsednik deželnega sveta Pittoni, pokrajinski predsednik Ghersi in župan Spaccini.

Z manifestacijo je demokratični Trst, kot rečeno, odločno obsodil rovarjenje fašističnih škvader v našem mestu, ki se je še posebno zaostrilo s številnimi atentati in napadi ob nedavnem prihodu fašističnega kolovodje Almiranteja in ki se je še včeraj, pred samim antifašističnim shodom, spet oglasilo z izgredi v Drevoredu XX. septembra. Ob tej enotni obsodbi fašizma in nasilja je bila še posebno pomenljiva prisotnost demokratičnega gibanja študentov, ki so to svojo prisotnost na shodu podkrepili s konkretno akcijo zbiranja podpisov pod zahtevo po zaprtju sedeža neofašistične organizacije «fronte della gioventù» v Ul. Paduina.

Nadvse pomenljivo je bilo tudi sporočilo pokrajinskega odbora za ustanovitev sindikata policije, ki so ga med včerajšnjim zborovanjem javno prebrali. Odbor v svojem poročilu odločno obsoja fašistično nasilje. Obenem pripomnja, da pretresljiv seznam človeških žrtev v vrstah policije narekuje neovrgljivo potrebo po koreniti reformi javne varnosti. Nasilje je treba po mnenju pripadnikov zasnovanega policijskega sindikata uničiti ne le z odločnimi stališči političnih strank, sindikatov ter vseh tistih, ki še zmerom verjamejo v demokracijo, temveč predvsem z jasnimi in odgovornimi zakonskimi in reformnimi ukrepi, ki bodo ustrezali željam in potrebam po preprečevanju nasilja.

Fašistično nasilje so odločno obsodili ter pozvali vso demokratično javnost k enotnosti in budnosti vsi že omenjeni govorniki. Fabricci je naglasil, da ima vsak vandalizem, pa naj bo političen ali ne, isto barvo ter da je v nasprotju z načeli, ki so navdihovali odporništvo in ustavo. Navedel je nato nekatere probleme, ki pretresajo sedanjo družbo, kot so gospodarska kriza in mladinska brezposelnost. Te in druge probleme pa ne bo mogoče reševati, če ne bomo premostili sedanje zmede, ki jo zaostruje nasilje. Kar velja za vso državo, velja tudi za naše mesto, ki leži ob tako odprti meji in lahko izpolnjuje nalogo povezovanja med Vzhodom in Zahodom.

V zvezi s političnim položajem v državi je Fabricci poudaril, da sindikalna zveza ocenjuje vsako vlado po njenem vsebinskem doprinosu in ne po barvi ter ob tem želel, da bi čimprej prišlo do sporazuma med strankami ter do trdne vlade s parlamentarno večino. Zaključi je s pozivom po utrjevanju enotnosti delavskega gibanja ter po še večji antifašistični budnosti.

Stališča demokratičnega gibanja tržaških študentov je obrazložila Solianova. Gibanje si želi tesnejšega sodelovanja z delavstvom. Želi si enotnosti med Slovenci in Italijani in odločen nastop proti fašističnim tolpam, ki se med drugim napajajo s sovraštvom do slovenske manjšine in ki bi rade izničile pridobitve osimskega sporazuma. V tem boju daje študentsko gibanje konkreten prispevek z akcijo zbiranja podpisov. Solianova je množico pozvala naj ob zaključku shoda podpiše peticijo. Svoj govor je zaključila re-

(Nadaljevanje na 2. strani)

SKLEPI VČERAJŠNJE VLADNE SEJE

Proizvodnja kovancev in določitev denarja za bolnišniško oskrbo

Poudarjena važnost beograjske konference

RIM, 20. — Na današnji vladni seji so odobrili nekaj vladnih ukrepov in zakonskih osnutkov, o katerih bo moral dokončno odločati parlament. Potem ko je ministrski svet odobril nekatere spremembe posebnega statuta dežele Sicilije, je zadnji minister Stammati dal v odobritev zakonski osnutek, ki določa večjo proizvodnjo drobnih kovancev. S tem zakonom vlada pooblašča državni tiskarski zavod, da lahko namesti nove naprave za proizvodnjo kovancev, ki jih državna kovnica zaradi zastarelih naprav ne more proizvajati.

Minister je obrazložil, da je ta ukrep začasen, dokler ne bodo popolno preuredili državne kovnice, da bo lahko v stanju zadostiti vsem potrebam po drobnih kovancih. Znano je, da so predvsem trgovci v velikih težavah zaradi pomanjkanja drobiža.

Minister Stammati je izjavil časnikarjem, da je razumljivo, da bodo z večjo proizvodnjo kovancev postopoma pobrali s trga mini-čeke, ki jih izdajajo razne banke in podjetni denarni zavodi. Zato bodo poskrbeli, da bo državni tiskarski zavod najkasneje v štirih mesecih dobil potrebne stroje.

Zakladni minister je nato obrazložil in dal v odobritev zakonski osnutek o povečanju vsedržavnega sklada za bolnišniško oskrbo. S tem ukrepom namerava vlada zagotoviti bolnišnicam za poslovna leta 1975-1976 zadostna denarna sredstva, da bodo lahko krile dosedanje dolgove. Obenem zakonski osnutek predvideva tudi kritje izdatkov za splošno bolnišniško oskrbo za letošnje leto. V tej zvezi bodo z zakonom zagotovili deželnim upravam več denarja, da bodo v stanju izboljšati delovanje bolnišnic in zdravstvenih naprav, ne da bi za to najemale posojila pri denarnih zavodih. Zakonski osnutek, ki bo sedaj prešel v razpravo v parlament, so zahtevale vse stranke zastopane v parlamentu zaradi resnega položaja, v katerem se nahajajo bolnišnice, ki nimajo zadostnih sredstev, da bi lahko na osnovi zdravstvene reforme zagotovile zadostno zdravstveno oskrbo vsemu prebivalstvu.

Kot običajno, je v začetku seje imel poročilo o zunanjepolitičnem položaju zunanji minister Forlani. Govoril je najprej o uradnem obisku, ki ga je opravil nedavno v Madridu in o pogovorih, ki jih je imel s španskimi državniki o vključitvi Španije v Evropsko gospodarsko skupnost. Forlani je izrazil zadovoljstvo zaradi demokratizacije javnega življenja v Španiji, obenem pa poudaril, da bo treba še globoko proučiti vprašanje trgovine z južnim sadjem, v okviru gospodarske skupnosti, preden se sklene sporazum o vstopu Španije in nekatere druge sredozemske države v EGS.

V svojem poročilu je Forlani dal veliko važnost prihodnji konferenci v Beogradu, na kateri bodo preverili izvajanje helsinških sklepov. Poudaril je, da so zunanji ministri EGS na svojem zadnjem zasedanju ugodno ocenili proces popuščanja napetosti v Evropi in proučili položaj v Sredozemlju, zlasti v luči nekaterih kriznih žarišč, ki še vedno obstajajo. Gre za nerešena vprašanja na Bližnjem vzhodu in na Cipru. Poleg tega je ministrski svet proučil nekatera vprašanja trgovinskih in političnih odnosov z državami, ki so jih nedavno obiskali posamezni člani vlade. Ob zaključku je Forlani seznanil svoje kolege o prihodnjih pobudah vlade na področju zunanje politike, zlasti pa še uradni obisk, ki ga bo predsednik vlade Andreotti opravil 23. in 24. t.m. v Grčiji ter od 25. do 27. maja v Romuniji.

Takoj po seji vlade je bil pri predsedniku Andreottiju medministrski sestanek, katerega so se udeležili gospodarski ministri, ki so obravnavali nekatera vprašanja povezana z načrti industrializacije Juga na osnovi nedavno sprejetega zakona in ukrepov, ki jih bo moral sprejeti medministrski svet za gospodarsko načrtovanje na prihodnji seji. (sl)

PRAGA, 20. — Te dni se je sestal vojaški svet «varšavskega pakta», kateremu bo sledil še ministrski «vrh» vzhodnoevropskega vojaškega bloka. Na dnevnem redu bo ocena Carterjevega potovanja v Evropo.

ZAKLJUČEN OBISK COMELLIJA V SR HRVATSKI

Uresničevanje osimskega sporazuma odpira večje možnosti sodelovanja

Srečanje s predsednikom Blaževičem - Objavljeno skupno sporočilo

ZAGREB, 20. — S sprejemom predsednika deželne vlade Comellija pri predsedniku SR Hrvatske Blaževiću se je zaključil dvodnevni uradni obisk delegacije iz Furlanije-Julijske krajine na Hrvatškem. Ob zaključku je bilo objavljeno skupno sporočilo, ki ugotavlja zadovoljivo raven vsestranskih odnosov in prispevek, ki sta ga Furlanija - Julijska krajina in SR Hrvaška dali razvoju odnosov med Jugoslavijo in Italijo, ki jih je mogoče v luči nedavno ratificiranih osimskih dogovorov mogoče še poglobiti s posebno pozornostjo na področja gospodarstva, infrastruktur, luk, kulture in znanosti. Govor je bil — poudarja skupno sporočilo — o skupnih pobudah, obeh dežel, oziroma vlad, pri zaščiti jadranskega morja pred onesnaženjem. Delegaciji sta si izmenjali tudi informacije o pripravah, ki zadevajo mešano industrijsko cono, predvideno v osimskem sporazumom.

«Med razgovori», je nadalje rečeno v skupnem sporočilu, «sta obe strani poudarili pomen, ki ga pripisujeta položaju narodnostnih manjšin v obeh deželah. Delegaciji sta izrazili pripravljenost izboljšati njihove življenjske pogoje in prispevati k njihovemu kulturnemu razvoju, šolstvu in drugim področjem».

Obe delegaciji sta poudarili tudi vzdušje, nastalo po ratifikaciji osimskih sporazumov, ki so «trdna osnova za hitrejšo in učinkovitejšo rešitev skupnih problemov v okviru politike, ki teži k spodbujanju prijateljskega sodelovanja ter razvoja dobrososedskih odnosov med SFRJ in Italijo».

Ta politika je, po mnenju obeh sogovornikov, pomemben prispevek k pomirjevanju in varnosti v Evropi v luči helsinške konference.

Predsednik deželne vlade Comelli je sprejel tudi predstavnike italijanske narodnostne skupnosti, ki živi na Hrvaškem. Zastopal jo je predsednik Unije Italijanov iz Istre in Reke prof. Luigi Ferri z drugimi sodelavci.

Na koncu je v skupnem sporočilu rečeno, da je Comelli povabil predsednika republiškega izvršnega sveta SR Hrvaške Jakova Sirotkovića, naj obišče našo deželo. Sirotković je povabilo sprejel rade volje.

Do tod skupno sporočilo o delu delegacije, ki je tudi drugi dan obiska bilo zelo intenzivno. Šlo je za vrsto vzporednih srečanj. Comelli z odborniki Stopperjem, Bertolijem, Cociannijem in Maurom se je razgovarjal s predstavniki zbornice za gospodarstvo SR Hrvatske Bašićem in njegovimi sodelavci. Podrobneje so se pogovarjali o vseh aspektih gospodarskega sodelovanja med deželo Furlanijo - Julijsko krajino in SR Hrvatsko, kateremu dajejo osimski sporazumi nov impulz in večjo širino.

Zapisali smo že, da je Comellija sprejel tudi predsednik SR Hrvatske Jakov Blažević, ki je poudaril že razvito sodelovanje med SR Hrvatsko in našo deželo in v tem okviru tudi dejstvo, da se Italija in Jugoslavija nahajata na začetku zelo obetajočega obdobja medsebojnih odnosov. SR Hrvatska in naša dežela bosta v tem okviru lahko dala velik doprinos, je menil Blažević. Podobno mnenje, s posebnim poudarkom, da sodelovanje zajema vsa področja «od gospodarstva do kulture», je izrazil tudi Comelli v svojem pozdravu.

Delegacija je nato obiskala kompleks «Nikola Tesla», čemur je sledilo zadnje srečanje med Comellijem in Sirotkovićem. Medtem so ostali deželni odborniki nadaljevali razgovore, ki so zadevali infrastrukture, luško gospodarstvo, ki ga bo treba usklajevati in blagovni promet, ki bi ga kazalo — po mnenju obeh sobesednikov — preusmeriti s kopnega na morje.

Še posebej so se pogovarjali tudi o izvedbi tehničnih študij za «vodno pot» od Soče preko Save in Dunave do Črnega morja, ki jo predvideva osimski sporazum.

Posebna tema pogovorov je bilo sodelovanje na urbanističnem področju in na področju turizma.

Glede vseh teh problemov, ki jih seveda ni mogoče izčrpati v nekajdnevnih razgovorih (četudi so bili ti pogovori skrbno pripravljeni) sta se delegaciji strinjali z ustanovitvijo posebnih delovnih in strokovnih skupin. Posebno pažnjo sta delegaciji, končno, posvetili tudi usklajevanju dejavnosti predstavnikov SR Hrvatske in naše dežele v raznih mešanih komisijah, ki bodo zaživele z uresničevanjem osimskega sporazuma. (st.s.)

Ceausescu na Poljskem

VARŠAVA, 20. — Romunski predsednik Ceausescu je danes zaključil uradni obisk na Poljskem. Imel je pogovore z glavnim tajnikom poljske Enotne delavske partije Gierekom, predsednikom državnega sveta Jablonskim in predsednikom vlade Jaroszewiczem. Med obiskom je Ceausescu obiskal tudi Gdansk in Gdinjo na Baltiku ter industrijsko središče Katowice. Kot poroča poljska časopisna agencija, so ob zaključku pogovorov podpisali izjavo, v kateri poudarjajo važnost utrditve in poglobitve odnosov med državama in komunističnima partijama.

PODPREDSEDNIK ZDA MONDALE NA OBISKU V BEOGRADU

Washington daje velik pomen dobrim odnosom z Jugoslavijo

Ob prihodu v Beograd je Mondale poudaril veliko vlogo Jugoslavije v mednarodni politiki - Danes pogovori s predsednikom Titom

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 20. — Podpredsednik Združenih držav Amerike Walter Mondale je danes prispel na dvodnevni uradni obisk v Jugoslavijo. Na beograjskem letališču, kjer je nekaj pred polčetrto uro popoldne pristalo posebno ameriško letalo boeing 707, so ameriškega podpredsednika in spremstvo pozdravili njegov gostitelj podpredsednik predsedstva Jugoslavije Stevan Doronjski in drugi jugoslovanski predstavniki, med njimi zvezni tajnik za zunanjo trgovino Emil Ludviger, član zveznega izvršnega sveta Janko Smole in veleposlanik v Washingtonu Dimče Belovski.

«Združene države Amerike podpirajo neodvisnost, enotnost in ozemeljsko celovitost Jugoslavije,» je izjavil ameriški podpredsednik Mondale, ko je po pozdravih z jugoslovanskimi osebnostmi spregovoril številnim časnikarjem ter radijskim in televizijskim poročevalcem. Podpredsednik ZDA je v izjavi poudaril, da v Washingtonu pripisujejo zelo velik pomen dobrim odnosom z Jugoslavijo in da mu je predsednik Carter naročil, naj v pogovorih z jugoslovanskimi predstavniki potrdi ameriško zavzetost za okrepitev in razširitev trdnih odnosov, med drugim tudi na gospodarskem področju. Mondale je podčrtal pomen Jugoslavije in njene politike v mednarodnih odnosih in dejal, da v Združenih državah cenijo jugoslovansko moč, vitalnost in duha. Poseben pomen je pripisal jutrišnjemu srečanju s predsednikom Titom, pa tudi siceršnjim pogovorom, izrekajoč upanje, da se bodo odnosi med ameriškim in jugoslovanskim ljudstvom še okrepili. V izjavi na letališču je opozoril tudi na delež Američanov jugoslovanskega rodu pri razvoju Združenih držav in posebej omenil vidnega člana ameriškega kongresa Johna Blatnika, z vidnim zadovoljstvom pa je tudi povedal, da je v Minnesoti, od koder je sam doma, precej prebivalcev jugoslovanskega rodu.

Že za popoldne so bili predvideni uradni jugoslovansko-ameriški pogovori pod vodstvom podpredsednikov Doronjskega in Mondala, zvečer pa naj bi Doronjski priredil svojemu gostu slovesno večerjo, vendar je ta del današnjega programa odpadel zaradi neugodnega zdravstvenega stanja ameriškega podpredsednika. Kakor se je zvedelo, je Mondale že v Beograd dopotoval nekoliko bolan, v jugoslovanski prestolnici pa je bilo danes toplo in soparno vreme (29 stopinj Celzija), kar mu prav gotovo ni prijalo, tako so mu zdravniki odsvetovali predvideno aktivnost, nakar so današnje razgovore preložili.

Program za jutrišnje dopoldne zadaj ni spremenjen. Ameriški podpredsednik Mondale bo najprej imel zajtrk in nato pogovore s predsednikom skupščine Jugoslavije Kirom Gligorovom, nato pa bodo uradni pogovori, na katerih bo jugoslovansko delegacijo sestavljeno iz najuglednejših predstavnikov, vodil predsednik Tito, ki bo nato Mondalu priredil tudi kosilo. Ameriški podpredsednik bo ostal v Beogradu predvidoma do nedelje dopoldne.

VLADO BARABAŠ

Zvonetu Zorku Tomšičeva nagrada

Ob 35-letnici mučeniške smrti organizacijskega tajnika KPS in enega od organizatorjev Osvobodilne fronte, narodnega heroja Toneta Tomšiča, so včeraj podelili v Ljubljani tradicionalne Tomšičeve nagrade za življenjsko delo in nagrade iz Tomšičevega sklada za posebne dosežke v časnikarstvu.

Med dobitniki Tomšičeve nagrade za življenjsko delo je tudi naš sodelavec Zvone Zorko, dolgoletni dopisnik RTV iz Celovca in Dunaja, sedaj časnikar sedeža RTV v Ljubljani.

Zvonetu Zorku in ostalim nagrajencem čestita kolektiv Primorskega dnevnika.

Danes opolnoči stopi v veljavo legalna ura

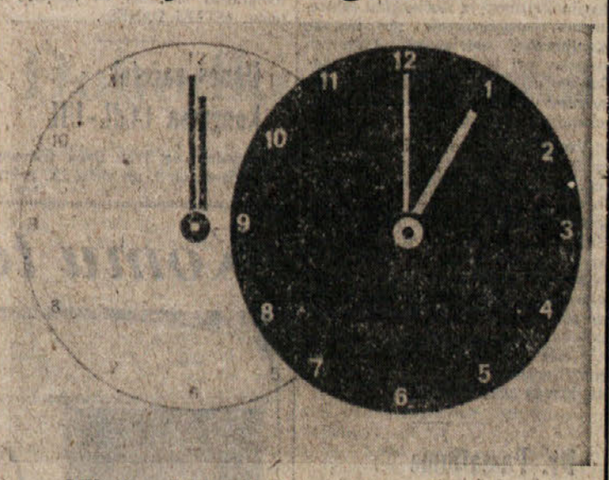

RIM, 20. — Jutri opolnoči stopi zopet v veljavo poletna «legalna» ura. Ob 24. uri torej bomo premaknili kazalec na uri za 60 minut naprej, kot vidimo na risbi. Dejansko bomo v noči med soboto in nedeljo zgubili eno uro spanja. Legalna ura bo veljala do 24. septembra, ko bomo pomaknili kazalec na uri za 60 minut nazaj.

Legalna ura je bila določena z zakonom leta 1966 in je še do nedavnega vzbudila živahne polemike. Ustvarila sta se dva tabora. Na eni strani so bili tisti, ki jim je bilo žal, da bo noč prekratka, na drugi pa tisti, ki so z zadovoljstvom ugotovili, da bodo imeli na razpolago eno uro sonca več v poletnih mesecih. Med temi so bili predvsem gostinci in sploh turistični delavci.

Z vstopom v veljavo poletne ure stopi v veljavo tudi nov urnik trgovin. Dopoldanski urnik bo dejansko ostal nespremenjen, v popoldanskih urah pa bodo trgovine odprli in zaprli nekoliko kasneje kot sedaj.

Ker bomo imeli na razpolago v poletnih mesecih več sončnih ur, bomo seveda porabili tudi manj električnega toka. To bo zlasti koristno sedaj, ko je nastala velika energetska kriza in je vsako zmanjšanje porabe električnega toka dobrodošlo. Z legalno uro se spremeni tudi vozni red vlakov. To bo povzročilo nekaj težav predvsem z voznim redom vlakov onstran meje.

ENOTEN ODGOVOR DEMOKRATIČNIH SIL

PROTI FAŠISTIČNI PREVRATNOSTI ZA MIR IN DEMOKRATIČNO SOŽITJE

Vsi govorniki pozvali demokratično javnost k enotnosti in budnosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

koč, da študentsko gibanje obsoja nasilne metode reševanja žgočih družbenih problemov, istočasno pa obsoja tudi velike zamude pri uvajanju reform.

Drago Štoka je podčrtal žalostno dejstvo, da se moramo 32 let po zmagi nad nacifašizmom še vedno boriti proti skupnemu sovražniku. Tistemu, ki je leta 1920 zažgal Narodni dom, ki je obsodil in usmrtil bazoviške junake, Tomažiča in tovariše, in ki danes obnavlja svoje podlo nasilje ter streže po mirnem sožitju med Slovenci in Italijani in po pridobitvah osimskega sporazuma. Proti temu skupnemu sovražniku je treba odločno in enotno nastopiti, kajti le tako bomo lahko uresničili vsa določila ustave, ki smo jo skupno pisali s krvjo. Pri tem je omenil člen šest ustave, na podlagi katerega je treba zagotoviti slovenski narodnostni skupnosti globalno zaščito.

K enotnosti in budnosti sta pozvala tudi socialdemokrat Berce, ki je med drugim poudaril, da antifašistične manifestacije ne smejo postati nekakšen obred, temveč, da je treba v iskanju skupnih stališč ter s stvarnimi ukrepi preprečevati nasilje ter zagotoviti družbeni in gospodarski razvoj, ter republikanec Suklian, ki je dejal, da je treba i kati krivdo za sedanji položaj tudi med samimi demokratičnimi strankami, ki niso znale najti primernega skupnega jezika, in da je treba globlje proučiti vzroke, ki so privedli do sedanjih zaskrbljujočih pojavov.

Socialist Boniccioli je poudaril, da ni dovolj le obsodba in kaznovanje vseh tistih, ki z nasiljem stopnjujejo napetost, temveč da je treba z ustreznimi ukrepi čimprej premagati pogoje, v katerih se bohoti splošno nezadovoljstvo predvsem mlajših rodov, ki so v sedanjem položaju obsojeni na brezposelnost. Ob tem je potrebna večja odgovornost političnih strank. Predvsem pa je treba združiti vse sile v skupne napore za premostitev vsestranske krize.

Tudi tajnik komunistične federacije Rossetti je v uvodu svojega govora poudaril, da je v poznavanju vzrokov naraščanja kriminala učinkovit boj Metoda nasilja je del prevratniškega načrta, s katerim bi temačne sile rade dokazale trhlost sedanjega sistema ter tako opravičile pustolovščino, kakršno je država že okusila. Obenem bi reakcionarne sile rade uničile vse tisto, kar je delavsko gibanje v zadnjih letih pridobilo za ceno velikih naporov in žrtev. V Trstu pa bi te sile poleg vsega hotele uničiti vsakršno perspektivo razvoja, ki ga nakazuje sporazum med Italijo in Jugoslavijo. Svoj govor je zaključil s pozivom k najširši enotnosti demokratičnih sil.

Zadnji je spregovoril krščanski demokrat Decarli, ki je tudi pozval k enotnemu nastopu in budnosti.

Ameriški veleposlanik danes v Trstu

Veleposlanik ZDA Richard Gardner je včeraj prispel na uradni obisk v našo deželo. Danes bo obiskal Humin, kjer ga bodo sprejeli župan in parlamentarci iz naše dežele. V znak hvaležnosti za pomoč iz ZDA mu bo huminski župan Benvenuti izročil srebrno kolajno. Nato bo odšel v Trst, kjer se bo srečal z vladnim komisarjem Malinarijem, s predsednikom deželnega sveta Pittonijem in županom Spaccinijem.

Napetost v splošni bolnišnici

Bolničarji zasedli prostore svoje šole

Že več let je stanje na šoli splošnih bolničarjev neznosno, saj se dogaja, da nekaterim bolničarjem, ki še dalj časa služijo v bolnišnici ne podeljujejo habilitacijskih diplom in tako delajo krivico tistim, ki so zastavili ves svoj trud v svoje delo. Zakaj se to dogaja? Razlogov je lahko več, prvi in glavni pa je seveda ta, da si hočejo nekateri zdravniški «baroni» obdržati nekvalificirano delovno silo, katero lahko izkoriščajo po mili volji.

Iz tega razloga so že pred petimi dnevi gojenci šole za bolničarje zasedli šolske prostore, ki so v tretjem nadstropju stavbe splošne bolnišnice, ter zahtevali podelitev diplom tistim gojencem, ki že več časa delajo v bolnišnici in so si jo torej avtomatično zaslužili. Včeraj so se predstavniki gojencev šole srečali s predstavniki sindikata bolniških delavcev CGIL-CISL-UIL, ki so njihovo borbo podprli ter jim zagotovili vso svojo pomoč.

Dve milijardi lir za izobraževalne tečaje

Deželni odbor je nakazal nekaj nad dve milijardi lir za finansiranje poklicno izobraževalnih tečajev v Furlaniji - Julijski krajini. Skupno gre za 316 tečajev, ki jih obiskuje 6.070 mladih ljudi, zaposlenih in brezposelnih delavcev ter vajencev.

VČERAJ IN DANES NA EKONOMSKI FAKULTETI V TRSTU

Zanimivo srečanje slovenskih in italijanskih zgodovinarjev

Tema srečanja: socialistično gibanje za časa Henrika Tume

Odnosi med italijanskimi in slovenskimi socialisti v dobi Henrika Tume (1905-1918) je osrednja tema zanimivega študijskega srečanja, ki se je začelo včeraj na ekonomski fakulteti tržaške univerze na pobudo inštituta za srednjeveško in moderno zgodovino filozofske fakultete v sodelovanju z oddelkom za zgodovino na ljubljanski univerzi ter krožkov «Henrik Tuma» in «Pinko Tomažič» ter združenja «Most». Seminarju sledijo številni italijanski in slovenski zgodovinarji iz Trsta in Ljubljane.

Na sporedu prvega dne študijskega srečanja so bila štiri predavanja: prof. Janka Pleterskega o vlogi Trsta v slovenski politični misli, prof. Aleša Lokarja o ekonomskih razmerah slovenskega prebivalstva v Trstu pred prvo svetovno vojno, prof. Jožeta Pirjevca o socializmu Henrika Tume in prof. Arduina Agnellija o avstromarksizmu pri italijanskih in slovenskih socialistih v Primorju. Predavanja so dala dokaj poglobljeno sliko političnega položaja v Trstu tik pred prvo svetovno vojno, še posebno pa so osvetlila doslej še premalo znan lik Henrika Tume, ki je v marsičem emblematičen za takratno dogajanje v naših krajih. Predavatelji so med drugim argumentirano demantirali tezo, ki jo je še danes slišati v italijanskih nacionalističnih krogih, da je avstro-ogrska monarhija v letih pred prvo svetovno vojno podpirala prizadevanja Slovencev in Hrvatov v Primorju kot protiutež italijanskemu iredentizmu.

Seminar se bo nadaljeval danes zjutraj ob 9. uri v sejni dvorani ekonomske fakultete (Trg Europa 1): na sporedu bosta predavanji prof. Elia Apiha iz Trsta o odnosih med italijanskimi in slovenskimi socialisti v Julijski krajini ter prof. Milice Kacin Wohinz o slovenskih socialistih v letu 1918, zaključke študijskega srečanja pa bo po razpravi povzel član slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Franc Zwitter.

SINOČI V GLEDALIŠČU VERDI

Virtuoz Franco Gulli osrednja osebnost večera

Osrednja osebnost sinočnjega tretjega koncerta spomladanske simfonične sezone gledališča «Verdi» je bil tržaški violinski virtuoz Franco Gulli, mojster svetovnega slovesa, saj nastopa z najslavnejšimi simfoničnimi orkestri na svetu, deluje pa tudi kot violinski pedagog. Nastopil je kot solist v Brahmsovem Koncertu v C-duru za violino in orkester op. 77.

Ta Brahmsov violinski koncert sodi med najtežje violinske partiture, ker zahteva poleg vrhunske virtuoznosti tudi sposobnost pronicanja v celotno glasbeno zasnovo. V skladbi za violinista ni lahkih efektov, ni tekoče melodičnosti, pa vendar nudi mojstru priložnost, da izvabi iz nje vso lepoto te Brahmsove mojstrovine, v kateri orkester ni toliko spremljevalec solista, čeprav je ta prvi nosilec glasbene misli, kot je predvsem njegov enakovreden koncertni soizvajalec: skratka protagonista nista solist in orkester marveč muzika z veliko začetnico.

Franco Gulli je nazorno potrdil, da sodi med najboljše sodobne violinske virtuoze na svetu. Resnici na ljubo nas ti toliko prevzela njegova neoporečna tehnika, kot predvsem intenzivnost zvoka, ki ga izvablja iz inštrumenta v vseh legah od najnižje do najvišje, kjer še zlasti blesti po sočni barvitosti. Res velik mojster in interpret.

Orkester, ki ga je tokrat vodil stalni dirigent Verdija Gianfranco Masini, je bil skrbno pripravljen in se je poznalo, da ga ja vodil dober poznavalec njegovih lastnosti. Odlikovala ga je natančnost in predvsem diskretnost. Za uvod je zaigral popularno Rossinijevo simfonijo «Italijanka v Alžiru». V drugem delu koncerta je bila na sporedu Sibeliusova Simfonia št. 4 v a-molu op. 63, skladba, ki je sicer dovolj značilna za tega finskega skladatelja iz prvih let tega stoletja, ki pa se vendarle razlikuje od njegovih bolj poznanih simfoničnih pesnitev predvsem po manjši glasbeni fakturi. Orkester jo je zaigral z izmenično učinkovitostjo, imeli pa smo občutek, da je ni do kraja osvojil in da so nekatera mesta, zlasti v zadnjem stavku, ostala bleda. (jk)

PRI MONTEBELU OD 17. DO 29. JUNIJA

Jugoslavija tudi letos uradno prisotna na tržaškem velesejmu

Poudarek predvsem na blagu za široko potrošnjo
V letošnjem letu na sejmišču kar sedem prireditev

Še dobro se ni polegla živahna dejavnost, ki je spremljala nedavni 2. salon modelarstva, že se na tržaškem velesejmu začenjajo priprave za 29. mednarodni vzorčni velesejem, ki bo v času od 17. do 29. junija. Ves razpoložljiv razstavni prostor, se pravi okrog 10.000 kv. m čiste površine, je praktično že oddan: na letošnjo prireditev se je prijavilo večje število razstavljavcev kakor lani, pretežno seveda iz naše dežele in iz notranjosti Italije, uradno pa bodo na letošnjem sejmu nastopile naslednje države: poleg Jugoslavije in Avstrije, ki sta zvesti spremljevalki naše osrednje gospodarske prireditve, so svojo udeležbo zagotovile Brazilija, Srednjeafriška republika, Filipini, Zahodna Nemčija, Gana, Japonska in Uganda. Nadaljnjih pet afriških dežel, in sicer Kamerun, Kongo - Brazzaville, Slonokoščena obala, Gabon in Zaire, pa bo prisotnih v okviru potujoče razstave afriških pridelkov in proizvodov, ki jo bo organizirala Evropska gospodarska skupnost. Ta razstava bo precej obsežna, saj bo zavzela celotno pritličje paviljona H. Kar zadeva Jugoslavijo, bodo podjetja iz naše matične domovine nastopila kokor običajno s kolektivno razstavo v pritličju Palače narodov in v okviru mednarodne razstave lesa in pohištva. «Dan Jugoslavije» bo 18. junija; dan poprej bo posvečen Zahodni Nemčiji, ki bo letos po enem letu «oddiha» zopet prisotna na sejmu. 19. junija pa bo na vrsti «Dan Avstrije».

Struktura velesejma bo letos urejena tako, da bo prišlo do izraza predvsem blago za široko potrošnjo. Sejemsko dejavnost pa bodo spremljala razna strokovna srečanja in kongresi, in sicer Dan zavarovalstva (20. junija), običajna srečanja o lesu (23. in 24. junija), 13. mednarodni dan kave (25. junija) — tega bo letos organizirala družba Trieste Consult, in sicer v obliki seminarja— poseben posvet Deželne ustanove za razvoj obrtništva ESA (18. junija) ter kongres UNI CEF - AAI (Mednarodna organizacija za socialno pomoč), ki bo na sporedu 22. junija.

Po zaključku velesejma bodo začeli obnavljati del paviljonov. Kljub temu bodo letos na razstavišču pri Montebelu še tri specializirane prireditve, in sicer razstava z naslovom «Tuttozoo», ki bo v času od 17. do 27. septembra, razstava barv in lakov AVTEC 77, na sporedu od 20. do 24. oktobra, ter razstava «Natale Regalo», ki bo od 25. novembra do 4. decembra in na kateri bomo lahko ne le izbirali, temveč tudi kupili darila, ki se po navadi poklanjajo ob božiču in novem letu.

S tem se bo število prireditev na sejmišču pri Montebelu v letošnjem letu dvignilo na sedem: poleg že omenjenega salona modelarstva Expomodel 77, smo si namreč letos pri Montebelu ogledali tudi že razstavi Motorshow in Nauticamp. Zanimivo je, da so dosedanje tri prireditve privabile na sejmišče nekaj nad 45 tisoč obiskovalcev. Tržaško sejmišče bo torej letos zabeležilo rekorden obisk.

Tatovi so se izmuznili pred nosom okradenke

Tatovi so včeraj vdrli v stanovanje 25-letne Elene Affinito v Ul. della Pescheria 11 ter ukradli 120 tisoč lir in več zlatih predmetov. Affinitova je agentom javne varnosti povedala, da je ob povratku domov, okrog 14. ure, srečala na stopnišču dva mladeniča visoke rasti, ki sta očitno ravno tedaj zapustila njeno stanovanje. Hitro je stekla k vhodnim vratom, da bi jih zaprla ter tako preprečila tatovoma beg, vendar sta jo mladeniča potisnila ob zid in zbežala. Na srečo se ženska, ki je noseča, pri padcu ni poškodovala.

PD «VALENTIN VODNIK» DOLINA

vabi danes, 21. maja, ob 20.30 v gledališče «F. Prešeren» v Boljuncu na

KONCERT ZDRAVILIŠKEGA PEVSKEGA ZBORA «ROGAŠKA SLATINA»

Luigi Longo danes v Miljah

Krožek za družbeno politične raziskave «Che Guevara» ter kulturni krožek «Luigi Frausin» prirejata danes, ob 20. uri v miljski občinski telovadnici javno razpravo o knjigi «Dal socialfascismo alla guerra di Spagna». Delo bo predstavil Vittorio Vidali, prisoten pa bo tudi avtor knjige, predsednik KPI Luigi Longo.

● **Psihosocialni miljski center** prireja v nedeljo, 22. maja, s sodelovanjem miljske občine in pokrajinske uprave fotografski slikarski ex tempore na temo: «STARI DANES».

Danes začetek kongresa CCdL-UIL

Na sedežu na Trgu Papa Giovanni se bo danes ob 9. uri začel IX. pokrajinski kongres sindikalne zveze Delavske zbornice — UIL. Prisoten bo tudi vsedržavni tajnik UIL Aride Rossi. Uvodno poročilo o stanju na sindikalnem področju in o gospodarskih problemih Trsta in dežele bo podal glavni tajnik C. Fabricci, nakar se bo razvila razprava, ki bo trajala še v nedeljo.

VČERAJ SE JE ZAČELA RAZPRAVA O PRORAČUNU

PSDI NASPROTUJE KRIZI POKRAJINSKEGA ODBORA

Podpora predlogu predsednika Ghersija, ki je ponudil odstop odbora takoj po jesenskih občinskih volitvah

V pokrajinskem svetu se je včeraj začela razprava o proračunu za leto 1977, ki ga je v ponedeljek orisal podpredsednik levičarskega pokrajinskega odbora Ezio Martone in ki ga bo moral svet odobriti najkasneje do 24. maja, sicer bo postalo neizbežno imenovanje izrednega komisarja kot prvi korak k razpustitvi sveta samega in razglasitvi predčasnih volitev. Levičarski odbor, ki mu predseduje socialist Ghersi, razpolaga le z 12 od skupnih 30 svetovalcev ter zato nima večine, ki bi lahko odobrila proračun. Prav zaradi tega so v teku politični pogovori med strankami, ki morajo odločati, ali naj si prevzamejo odgovornost, da povzročijo padec proračuna in s tem komisarsko upravo, ali da na ta ali drugačen način omogočajo nadaljnje delovanje Ghersijevega odbora.

Glede na to, da se pogovori nadaljujejo in da ni mogoče predvideti njihovega izida, je povsem jasno, da je javni del razprave o proračunu le formalnega značaja in kot tak nezanimiv. O tem priča tudi dejstvo, da se je včeraj prijavil k besedi en sam svetovalec, bivši odbornik Sbisa (KD) z zelo polemičnim posegom proti novi levičarski upravi.

Medtem pa je vodstvo socialdemokratske stranke potrdilo stališče, ki ga je zavzelo na pokrajinskem kongresu in ki nasprotuje odprtju krize v tržaških izvoljenih upravah. Vodstvo PSDI v bistvu sprejema predlog, ki ga je dal sam predsednik pokrajinskega odbora Ghersi na ponedeljkovi seji pokrajinskega sveta, ko je napovedal odstop odbora takoj po jesenskih občinskih volitvah, če mu bodo demokratične stranke dovolile, da srečno zapluje mimo proračunskih čeri.

Vodstvo PSDI v svojem poročilu med drugim pravi, da bi bilo absurdno, da bi v našem mestu prišlo do razbitja med strankami demokratičnega loka, ko pa se na vsedržavni ravni KD pogovarja s KPI o usodi Andreottijeve vlade. Po mnenju socialdemokratov je treba poiskati take rešitve, ki naj omogočijo, da se dosežejo nekateri cilji, kot so solidarnost demokratičnih sil pred neokvalunkvizmom in zločinskimi ekstremizmi, organiziranje gospodarske konference, sodelovanje krajevnih ustanov pri izbirah v zvezi z izvajanjem osimskih sporazumov ter obnovitev vodilnih organizmov in funkcionarjev nekaterih javnih ustanov.

Vsekakor pa morebitna podpora socialdemokratskega svetovalca proračunu še ne bi zadostovala za odobritev proračuna: šele ko bi enako podporo zagotovila še predstavnika Slovenske skupnosti in liberalne stranke, medtem ko naj bi se republikanski predstavnik vsaj vzdržal glasovanja, bi bil obstoj Ghersijevega odbora zagotovljen. Opozicija razpolaga namreč najmanj s 13 glasovi (10 KD in 3 MSI), katerim bi se moral pridružiti tudi glas indipendentističnega predstavnika.

Dr. Passafiume nov ravnatelj tržaškega carinskega okoliša

Ministrstvo za finance je odredil vrsto premestitev vodilnih organov carinske uprave na deželni oziroma periferni ravni. Nekatere premestitve zadevajo deželo Furlanijo - Julijsko krajino. Tako je bil dosedanji ravnatelj tržaškega carinskega okoliša dr. A. Mastropasqua premeščen v Bologno, na njegovo mesto je imenovan dr. Passafiume, ki je doslej vodil carinski okoliš v Bologni.

DRUGE VESTI NA ZADNJI STRANI

Komu to koristi?

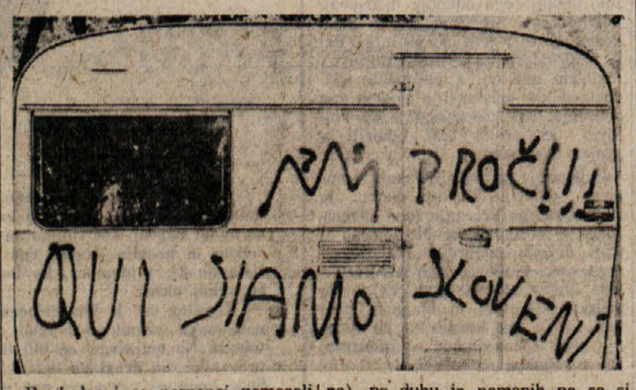

Pred dnevi so neznanci pomazali z napisi, ki jih lahko razberemo s slik, dve hišici ter rulotko pri Proseku, nekje za gostiščem «Martin». To je nov primer provokacije, na katerih smo že navajeni in ki so nam Slovencem nadvse škodljive. Napisi se sicer po vsebini razlikujejo od grozilnih in žaljivih napisov, pod katerimi se podpisuje fašistična organizacija «fronte della gioventù» (ali druge njej podobne), po duhu in namenih pa so si sorodni, in celo obliko črk vzbuja upravičen sum, da zna biti delo iste roke.

Tako početje odločno obsojamo v prepričanju, da je uveljavljanje naših pravic in ohranjevanje našega življenjskega prostora stvar miroljubnega in omikanega prizadevanja in delovanja, ki ne potrebuje zavetja noči in izzivalnih ter nasilnih metod.

NALOGA MLADINSKIH ORGANIZACIJ

Utrjevati vezi med mladino iz zamejstva in Slovenije

Člani mladinskega odbora SKGZ in občinskih konferenc ZSMS iz Kopra, Sežane in N. Gorice so izdelali kratkoročni program za poglobljeno sodelovanje - Izmenjava informacij

V okviru poglabljanja stikov z mladino iz matične domovine so se člani Mladinskega odbora Slovenske kulturno-gospodarske zveze včeraj dopoldne v Trstu sestali s predstavniki občinskih konferenc Zveze socialistične mladine Slovenije iz Kopra, Sežane in Nove Gorice. Mladinci iz zamejstva ter iz obalnokraške ter severnoprimorske regije so si izmenjali informacije o delovanju in so sestavili konkretni delovni program za prihodnje mesece.

Sprva sta Igor Komel in Milan Pahor, predsednik in tajnik novega Mladinskega odbora, seznanila goste z reorganizacijo Slovenske kulturno-gospodarske zveze ter s spremenjeno vlogo odbora, ki je sedaj postal sklepčen in ne le posvetovalen. Beseda je tekla tudi o sestavi in reprezentativnosti odbora ter predvsem o smernicah njegovega delovanja. O svojem delu so spregovorili tudi predstavniki ZSMS iz Kopra, Sežane in Nove Gorice.

Splošna ugotovitev srečanja, katerega pobudnik je bil Mladinski odbor, je bila, da je nujno pospešiti sodelovanje in da je potrebno najti najbolj učinkovite oblike povezovanja. V prvi vrsti morajo še naprej biti stiki med osnovnimi organizacijami, kot so prosvetne, kulturne, športne in druge, ki združujejo mladino; pri takih stikih morajo občinske konference ZSMS in Mladinski odbor nastopati kot usklajevalci in pobudniki. Nadalje je bila podčrtana potreba po nenehnem medsebojnem obveščanju, kajti pravilno poznavanje vprašanj je osnova za uspešno delo. V obmejnem predelu se med mladino opaža pomanjkljivo poznavanje življenja slovenske narodnostne skupnosti v zamejstvu in zato so se včeraj dogovorili, da bi v šolah priredili čimveč predavanj o tej temi; pri tem naj bi sodelovali predvsem člani Mladinskega odbora. Poseben poudarek je seveda šel čim širši udeležbi zamejskih mladincev na raznih delovnih akcijah v matični domovini.

Ob koncu srečanja so se domenili, da bodo v kratkem priredili skupni seminar za mladino obmejnega pasu Slovenije in iz zamejstva ter da bo prihodnji sestanek septembra v Novi Gorici. Obisk so mladi iz Slovenije sklenili z obiskom in ogledom Rižarne.

s.k.

Gledališča

ROSSETTI

Danes, ob 20.30 v abonmajskem sporedu Stalno gledališče iz Genove z delom Ostrovskega «PRAGOZD». Delo je režiral Luigi Squarzina. Posebne cene (2.000 in 1.200 lir) za študente in mladino 24. in 25. maja. Rezervacije pri Osrednji blagajni v Pasaži Protti 2.

* * *

Danes ob 20.30 v mali dvorani (Ul. Crispi 58) — Diderot: «IL NIPOTE DI RAMEAU». Igrata R. Herlitzka in T. Garrani. Režija Gabriele Lavia. Enotna cena 3.000 lir. Abonenti 30 od sto in 20 od sto popusta. Za študente in mladino posebne cene 1.200 lir. Veljavni odrezki Rassegna Auditorium, ki se lahko vsi izkoristijo za to predstavo.

Rezervacije pri osrednji blagajni Pasaže Protti 2.

VERDI

Pri gledališki blagajni so na razpolago vstopnice za današnji koncert (ob 18. uri, ki ga bo dirigiral Gianfranco Masini, kot solist pa bo nastopil violinist Franco Gulli. Na sporedu so glasbe Jana Sibeliusa.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

Josip Tavčar
IGORJU UGAJA BACH
igra v dveh delih

Glasbena oprema Anton Natek
Lektor Majda Križajeva
Scena Demetrij Cej, Jože Babič
Kostumi Marija Vidau
Režija JOŽE BABIČ

Danes, 21. maja, ob 20. uri

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

Carsten Krüger · Ludwig Volker
MAKS ŽVIŽGAČ
mladinska igra v dveh delih

Prevod Janez Žmavc
Scena in kostumi inž. arh. Mirko Lipužič
Glasba Aleksander Vodopivec
Režija MARJAN BEVK

V ponedeljek, 23. t.m., ob 16.30
V četrtek, 26. t.m., ob 15.30

PODRUŽNICA GLASBENE MATICE — NABREŽINA
PD IGO GRUDEN

Danes, 21. maja, ob 20.30 v dvorani PD Igo Gruden
NASTOP GOJENCEV GLASBENE ŠOLE
Vljudno vabljeni
Vstop prost

PODRUŽNICA GLASBENE MATICE - ŠKEDENJ
PD «IVAN GRBEC»

V ponedeljek, 23. maja, ob 20.30 v dvorani PD Ivan Grbec
NASTOP GOJENCEV GLASBENE ŠOLE
Vljudno vabljeni! Vstop prost!

BCMB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-446

TEČAJI VALUT V MILANU
DNE 20. 5. 1977

Ameriški dolar:	debeli	884.50
	drobni	855.—
Funt sterling		1524.50
Švicarski frank		347.—
Francoski frank		177.80
Belgijski frank		24.—
Nemška marka		372.50
Avstrijski šiling		52.10
Kanadski dolar		820.—
Holandski florint		358.50
Danska krona		144.—
Švedska krona		197.—
Norveška krona		162.—
Drahma:	debeli	22.—
	drobni	22.—
Dinar:	debeli	45.—
	drobni	45.—

MENJALNICA vseh tujih valut

Če imate veselje do knjig in želite delati na terenu, lahko postanete naš sodelavec

K sodelovanju vabimo
5 ZASTOPNIKOV
s srednješolsko izobrazbo za območje Slovenije

Od vas pričakujemo splošno razgledanost, kulturen nastop, urejeno zunanjost in sposobnost komuniciranja s kupci ter po možnosti lastno prevozno sredstvo.

Pohitite s prijavo in pošljite vlogo na naslov: Mladinska knjiga TOZD ZALOŽBA, Kadrovski oddelek, Ljubljana, Titova 3. Zadnji rok za predložitev pismenih ponudb je 15 dni po objavi.

SLOVENSKI DIJAKI POD POKROVITELJSTVOM ZAVODSKEGA SVETA TRGOVSKEGA TEHNIČNEGA ZAVODA «ŽIGA ZOIS» PRIREDIJO

SPOMINSKO SVEČANOST OB 40. OBLETNICI SMRTI ANTONIA GRAMSCIJA

danes, 21. maja, ob 10. uri v Kulturnem domu v Trstu

GOVORILA BOSTA:
dr. ANTON ŽUN (docent na sociološki fakulteti in prorektor Univerze v Ljubljani) o Gramscijevi politični in filozofski misli v luči problema hegemonije delavskega razreda;
sen. GIOVANNI URBANI (član uredniškega sveta revije «Riforma della scuola») o aktualnosti Gramscijeve pedagoške misli.
Vabljeni so dijaki, profesorji, starši in vsa slovenska javnost!

Šolske vesti

Učenci osnovnih šol okoliša dolinskega **didaktičnega ravnateljstva** bodo imeli skupno prireditev danes, v soboto, ob 17. uri v občinski telovadnici v Dolini. Vabljeni so tudi starši in prijatelji mladine.

Razna obvestila

Ozji odbor in uprava NARODNE IN ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE vabita vse člane NsK na ogled novih prostorov v Ul. sv. Frančiška 20 v 1. nadstropju. Obisk bo danes, 21. maja t.l. od 16. do 18. ure.

Razstave

V umetnostni galeriji «Il Mandracchio» v Miljah Korzo Puccini 5, razstavlja svoja dela, ki se nanašajo na nogomet slikar MARIO MARZOTTI. Otvoritev bo drevi, ob 18. uri. Razstava bo odprta do 3. junija.

V umetnostni galeriji «Torbandena» bo drevi ob 18. uri otvoritev slikarske razstave tržaškega slikarja GIORDANA SEDMAKA. Razstava bo odprta do srede, 8. junija. Ob ponedeljkih in praznikih bo razstava zaprta.

V umetnostni galeriji «Tribbio» bo drevi, ob 18. uri otvoritev razstave tržaškega slikarja CARMELA VRANICHA, ki bo predstavil okoli 20 svojih najnovejših slik. Razstava bo odprta do 4. junija 1977.

V domu «Jakoba Ukmarja» v Škednju je razstava ročnih del in slik domačega ljudskega umetnika Ferdinanda Bajca. Razstava bo odprta vsak popoldan od 15.30 do 19. ure do sobote 28. t.m.

V občinski galeriji v Trstu je odprl razstavo svojih del ANTON MIHELIČ, ki bo razstavljal do 22. maja. Mihelič si deli galerijo s slikarjem DUREŃOM.

Gianfranco Forzato razstavlja v dolinski Torkli do 29. maja 1977. Razstava je odprta ob delavnikih od 18. do 20. ure, ob nedeljah od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

Včeraj - danes

Danes, SOBOTA, 21. maja
IVON

Sonce vzide ob 4.27 in zatone ob 19.35. — Dolžina dneva 15.08. — Luna vzide ob 7.08 in zatone ob 22.13.

Jutri, NEDELJA, 22. maja
MILAN

Vreme včeraj: Najvišja dnevna temperatura 23,4 stopinje, najnižja 19, ob 19. uri 21,7 stopinje, zračni pritisk 1013,5 mb rahlo narašča, vlaga 55-odstotna, nebo malo oblačno, veter severozahodnik 4 km na uro, morje skoraj mirno, temperatura morja 17,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 20. maja 1977 so se v Trstu rodili 3 otroci, umrlo pa je 13 oseb.

UMRLI SO: 47-letni Mario Zarli, 79-letni Mario Ostir, 66-letna Aurelia Budicin, 88-letna Maria Novacco vd. Giraldi, 76-letna Giustina Metlika vd. Polese, 74-letna Maria Capelli vd. Cassutti, 71-letni Antonio Zorzini, 67-letni Stanislavo Bisiacchi, 84-letna Stefania Stanta vd. Severi, 82-letna Melania Germig vd. Deveglia, 73-letni Lorenzo Moschini, 62-letni Mattia Puntar, 85-letna Bernardina Bressan vd. Furlan.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)
Trg S. Giovanni 5, Campo S. Giacomo 1, Ul. Soncini 179, Ul. Revoltella 41.
(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)
Trg Garibaldi 5, Ul. Diaz 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Trg Garibaldi 5, Ul. Diaz 2.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba za zavarovance INAM in ENPAS od 22. do 7. ure: telef. št. 732-627.

V predpraznicnih in prazničnih dneh dnevna in nočna služba deluje nepretrgoma do 7. ure dneva po prazniku. To velja za zavarovance INAM, INADEL, ENPAS. Dnevni poziv na telefonski številki 68-441, nočni pa na številki 732-627.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-114; Božje polje - Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Žavlje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

Kino

La Cappella Underground 19.00—21.30 «Anche gli uccelli uccidono». Režija Bob Altman, Bud Cord. Barvni film.
Ariston 16.30 «Un cuore semplice». Joe Dallesandro, Alida Valli. Barvni film.
Mignon 16.00 «Balordi & Co.». Elliott Gould, James Caan. Barvni film.
Nazionale 16.00 «Futur World — 2000 anni nel futuro». Peter Fonda, Blythe Danner. Barvni film.
Grattacielo 16.30 «Storia d'amore con delitto». Bibi Andersson, Rod Taylor. Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.
Fenice 16.00 «Disposta a tutto». Bekim Fehmiu, Eleonora Giorgi. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Excelsior 15.15 «Fratello sole, sorella luna». Režija Franco Zeffirelli. Barvni film.
Eden 17.00 «È nata una stella». Barbara Streisand. Barvni film.
Ritz 16.30 «Batte il tamburo lentamente». Robert De Niro. Barvni film.
Aurora 16.30 «Il signor Robinson». Paolo Villaggio. Barvni film.
Capitol 16.30 «Kakkien truppen». Ric in Gian. Barvni film.
Cristallo 14.00 «Ben Hur». Charlton Heston. Barvni film.
Moderno 15.00 Walt Disneyev «Pinocchio». Barvni film.
Filodrammatico 16.00 «Mandinga». Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.
Ideale 16.00 «I sette del gruppo selvaggio». Dean Stratfodr, Femi Benussi. Barvni film.
Impero 16.30 «La presidentessa». Mariangela Melato in Johnny Dorelli. Barvni film.
Radio 16.00 Walt Disneyev «Incredibile viaggio verso l'ignoto». Barvni film.
Vittorio Veneto 15.30 «La lunga notte di Entebbe». Helmut Berger, Elisabeth Taylor. Barvni film.
Abbazia 16.00 «5 per l'inferno». Klaus Kinski, John Garko in Margaret Lee. Barvni film.
Astra 16.00 «Terremoto». Charlton Heston, Ava Gardner. Barvni film.
Volta (Milje) 16.00 «My fair lady». Audrie Hapburn. Barvni film.

SLOVENSKI KLUB
priredi
jutri, 22. maja,
izlet s piknikom
v PEKEL v BRANIKU na VIPAVSKEM

Navodila: Udeleženci gredo v Pekel s svojim vozilom. Vsak naj si poskrbi za hrano (kruh, meso idr.). Po možnosti vzemite s seboj ražnje, vsaj enega na 4-5 člansko skupino. Pristno domačo kapljico bo točila gospodinja mlina Pekel.

Izletniki naj bodo v Peklu do 11.ure. V primeru slabega vremena izlet odpade.

Pridite, ne bo vam žal!

Izleti

PD «RDEČA ZVEZDA» obvešča udeležence izleta v Istro (jutri, 22. maja), da je odhod avtobusa ob 7. uri (legalna ura) izpred vaških glavnih postaj.

Jutri, 22. maja, bo spomladanski izlet v Velenje - Slovenj Gradec. Informacije in prijave pri združenju Union v Ul. Valdirivo 30 (tel. 64-[illegible]) od 17.30 do 19.30.

Prispevki

Namesto cvetja na grob Alberte Križmančič, Stanka Grgiča in Vinka Grgiča daruje Marija Grgič (Bazovica) 6000 lir za ŠZ Sloga.

Za SK Devin darujejo Marija Legiša 10.000, N.N. 15.000, Teresa 10.000 Ludvik Žužek 40.000, Dorina Terčon 10.000, Denardo 10.000, Irena Spanghero 15.000 in Gino Chiarati 10. 000 lir.

Namesto cvetja na grob prerano umrlega inž. Jožeta Sturma daruje Irene in Dušan Furlan 10.000 lir za SPDT.

TPPZ izraža globoko sožalje pevcu Nacetu Metliki ob smrti njegove sestre.

TPPZ izraža globoko sožalje pevcu Justu Žerjalu ob hudi izgubi njegove mame.

Dne 20. t.m. nas je zapustila naša draga

MARIJA (LIDIJA) ŽERJAL roj. KOČEVAR

Pogreb bo danes, 21. t.m., ob 13. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost v cerkev v Dolini.

Žalostno vest sporočajo: mož Just, sin Just z ženo Zofijo, hčerki Wilma z možem Darkom in Lučana z možem Viktorjem, vnukinje Franka, Helena, Viviana in Mara, ter drugi sorodniki.

Dolina, Trst, 21. maja 1977

Pogrebno podjetje Zimolo

IZMENJAVA BLAGA PO AVTONOMNEM RAČUNU

Do konca aprila je obojesmerni promet presegel 11 milijard lir

V štirih mesecih 1 milijarda več kakor lani - Do konca leta nov rekord?

Blagovna menjava med sosednimi obmejnimi območji Italije in Jugoslavije se tudi v letošnjem letu ugodno razvija. Podatki o gibanju tržaškega avtonomnega računa namreč kažejo, da se je vrednost izmenjanega blaga do konca letošnjega aprila povzpela na 11 milijard 464 milijonov lir, medtem ko je znašala v ustreznem razdobju lanskega leta — ki je bilo v tem pogledu rekordno — 10 milijard 476 milijonov lir. V prejšnjih letih se je vrednost obojesmerne blagovne menjave gibala med 4 in 5 milijardami, kakor je razvidno iz naslednjih podatkov: januar - april 1975 4 milijarde 979 milijonov, januar - april 1974 4 milijarde 118 milijonov in januar - april 1973 4 milijarde 384 milijonov lir.

V prvih štirih mesecih letos smo s sosednih jugoslovanskih obmejnih področij uvozili za 7 milijard 387 milijonov lir raznega blaga. Glavne postavke so bile naslednje: živo govedo 842 milijonov, ostala živa živina 1 milijarda 467 milijonov, goveje meso 1 milijarda 290 milijonov, metalni izdelki in polizdelki 2 milijardi 70 milijonov, povrtnina in zelenjava 439 milijonov, žagan in rezan les 486 milijonov, avtomobilski deli, rulotke in avtomobilske gume 235 milijonov lir, itd. Promet v nasprotno smer pa je dosegel vrednost 4 milijarde 77 milijonov lir, in sicer so pri tem prometu prednjačile naslednje postavke: vozila 974 milijonov, stroji, aparature in električni material 613 milijonov lir, proizvodi kemične industrije 369 milijonov, proizvodi rastlinskega izvora 277 milijonov, optični material, kinematografski in fotografski aparati 245 milijonov, tekstilne surovine in izdelki 274 milijonov, izdelki iz kamna, sadre, cementa, keramike in stekla 225 milijonov, kovinski izdelki 214 milijonov lir itd.

Letošnji promet je bil, kakor rečeno, znatno živahnejši od lanskega in vse opravičuje pričakovanje, da bo blagovna izmenjava do konca leta dosegla nov rekord. V lanskem letu je namreč izmenjava blaga po tržaškem avtonomnem računu dosegla 28 milijard 882 milijonov lir, medtem ko je znašala v letu 1975 18 milijard 528 milijonov, v letu 1974 15 milijard 149 milijonov, v letu 1978 13 milijard 51 milijonov, v letu 1972 pa 14 milijard 231 milijonov lir.

Zbor iz Rogaške Slatine gostuje danes v Boljuncu

Moški pevski zbor zdravilišča Rogaška Slatina bo imel danes, 21. 5. ob 20.30 celovečerni koncert v gledališču «France Prešeren» v Boljuncu. Pevci iz Rogaške Slatine so gostje dolinskega prosvetnega društva Valentin Vodnik s katerim gojijo prijateljske odnose že več let. Pod vodstvom dirigenta Franca Plohla bodo zapeli 21 polifonskih, umetnih in narodnih pesmi. Na pester in privlačen program bi radi opozorili vse ljubitelje zborovskega petja, saj se zbor iz Rogaške ponaša z zelo barvitimi in zlitimi glasovi. V prvi del programa so uvrstili po eno Gallusovo in eno di Lassovo skladbo, sledijo znane slovenske: Večerni Ave A. Foersterja, Ipavčeva O mraku, Mirkova Na trgu, Ježova Igraj kolce, Srebotnjakova Bori in za zaključer Vrabčeva Bilečanka.

V drugi del sporeda so uvrščene slovenske narodne ali ponarodele: Dolenjski furmani, Nocoj je pa lep večer, ter narodna v Liparjevi priredbi Snubaška s štirimi solisti, sledi prekmurska Teče mi vodica, makedonska Brala Jana, pa Preločev Oj Doberdob, hrvaška Zvira voda, Slavka Mihelčiča s solistom in duetom, srbska Oj, mila majko, črnska duhovna Globoka reka, na koncu pa še dve slovenski v Pregljevi priredbi: Nocoj pa oh nocoj in Sem se rajtov ženiti v kateri ponovno nastopijo trije solisti.

Nakazila dijakom iz zgoniške občine

Zgoniška občinska uprava bo na podlagi deželnega zakona nakazala za tekoče šolsko leto 41 študijskih nakazil po 40.000 lir dijakom višjih srednjih šol iz potrebnejših družin. Te podpore bodo deležni dijaki, ki so v preteklem šolskem letu izdelali razred in ki živijo v zgoniški občini.

Zainteresirani morajo pedložiti prošnje najkasneje do danes, 21. maja, prošnji pa morajo priložiti družinski list, šolsko potrdilo o vpisu in o rednem obiskovanju pouka ter o tem, da so izdelali razred. Vsi potrebni obrazci so na razpolago na občini.

NA PROSEŠKI ŠOLI «FRAN LEVSTIK»

Učenka Mirjam Rebula prejela nagrado Motta

Vsako leto podeli sklad MOTTA nagrado tistemu učencu nižje srednje šole, ki doseže v prvem polletju šolskega leta najboljši učni uspeh.

Med vsemi italijanskimi in slovenskimi učenci vseh nižjih srednjih šol na Tržaškem, je letos dobila priznanje za najboljši učni uspeh v prvem polletju s srednjo oceno 9 Mirjam Rebula iz Samatorce, učenka I. b razreda nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom «Fran Levstik» na Proseku. Že pred dvema letoma je bila učenka te šole Alenka Petaros deležna enakega priznanja.

V sredo, 11. maja je predstavnik MOTTA ob prisotnosti vseh učencev in vzgojiteljev te šole, slavnostno izročil Mirjam Rebuli priznanje in nagrado. Vsi na šoli so prav gotovo zelo ponosni ne le na nagrado, ki jo je bila deležna marljiva Mirjam, pač pa so še posebno ponosni, ker je to hkrati tudi pomembno priznanje za slovensko šolo.

Podobnih uspehov si prav gotovo želimo še več, vestni učenki Mirjam pa ji za njen uspeh iskreno čestitamo.

DANES V TRBOVLJAH

«Pesem ne pozna meja»

Danes bo v osrednji dvorani Delavskega doma v Trbovljah druga pevska revija «Pesem ne pozna meja», ki jo prireja v sodelovanju s temeljnimi kulturnimi in političnimi organizacijami iz Trbovelj delavsko prosvetno društvo «Svoboda II».

Prireditev, ki je bila prvič lani v Križu, ni tekmovalnega značaja, ampak njen glavni cilj je ta, da utrdi sodelovanje na kulturnem področju v zamejstvu in v matični domovini. Letos je revija povezana z jubilejnimi dnevi 40-letnice ustanovitve KP Slovenije, s Titovim 85. rojstnim dnevom in pa s 40-obletnico njegovega prihoda na čelo KP Jugoslavije. Na prireditvi bodo poleg domačega pevskega zbora in okteta nastopili še zbori iz Trebč, Križa, Doberdoba, Branika in Pridvora pri Kopru. Kot gost pa bo nastopil še mešani zbor iz Pliberka na Koroškem. Pokrovitelje te pomembne kulturne prireditve sta ZKPO Slovenije in pa SPZ.

Jutri na trgovinski zbornici

Priznanja za privrženost delu

Na trgovinski zbornici bodo jutri podelili priznanja «za posebno privrženost delu» 43 delavcem, 5 kmetovalcem in 15 podjetnikom. V kategoriji kmetijskih podjetnikov bodo priznanja prejeli Dominik Pernarčič (posestvo stoji že 270 let), Ignacij Ota (106 let), Viktor Rakar (106 let), Edvard Gojča (106 let) in Zvonimir Tončič, ki bo prejel posebno nagrado za izboljšave, ki jih je vpeljal na posestvu.

● **Včeraj sta predsednik pokrajine** Ghersi in podpredsednik Martone sprejela na vljudnostnem obisku kapitana sovjetske ladje «Oneskij zaliv» Borisa Korta. Ladja je zdaj v ladjedelnici Sv. Marka na popravilu.

RAZPIS NATEČAJA

ZA PODELITEV ŠTIPENDIJ ZA IZPOPOLNITEV V SLOVENSKEM JEZIKU IN LITERATURI

Republiški komite za vzgojo in izobraževanje SR Slovenije

razpisuje

na podlagi jugoslovansko-italijanskega sporazuma o kulturni izmenjavi z dne 21. julija 1964 in kasnejših dodatnih sporazumov, sklenjenih v mešanem jugoslovansko-italijanskem odboru, predvidenem v 6. členu specialnega statuta, priloženega k Londonskemu sporazumu z dne 5. oktobra 1954

natečaj

za podelitev šestih štipendij za študij in izpopolnitev slovenskega jezika in literature pri univerzi v Ljubljani za akademsko leto 1977-1978.

Štipendije so namenjene pripravi in specializaciji učiteljev osnovnih in srednjih šol s slovenskim učnim jezikom v tržaški pokrajini ter tistih oseb, ki želijo poučevati na navedenih šolah.

Višina štipendije znaša 18.900 din letno za osebe, ki so že v prosvetni službi oziroma 17.100 din letno za osebe, ki še študirajo.

Štipendija se izplačuje v enakih mesečnih obrokih (2.100 din oziroma 1.900 din) od oktobra 1977 do junija 1978.

Prošnje za dodelitev zgoraj navedenih štipendij lahko vložijo pripadniki slovenske narodnostne skupine, ki imajo diplomo srednje šole ali višjo diplomo in tudi tisti, ki se šele pripravljajo za poklic v prosvetni stroki. Prošnje lahko vložijo tudi tisti, ki so že eno akademsko leto dobivali štipendijo in jim je za dokončanje študija potrebno še enoletno bivanje v Ljubljani. V takem primeru mora kandidat za štipendijo predložiti potrdilo o opravljenih izpitih.

Nekolkovane prošnje s kratkim življenjepisom prosilca in ustreznimi podatki o dokončanem študiju ter o dosedanji službi, naj prosilci vložé pri Šolskem skrbništvu v Trstu do 25 maja 1977.

Izid razpisa bo pravočasno sporočen vsem udeležencem.

UČENCI IZ IZOLE V RIŽARNI

V četrtek popoldne je obiskalo Rižarno in počastilo spomin na žrtve kar 400 učencev (5., 6. in 7. razredov) osnovne šole «Vojka Šmuc» iz Izole. Za njimi je prišla v Rižarno skupina učencev iz Trevisa. Izolski učenci, ki jih je spremljalo 25 njihovih učiteljev in učiteljic, so nato odšli v Kulturni dom na predstavo otroške igre «Maks Žvižgač». V prihodnjih dneh bodo obiskali Rižarno tudi učenci drugih šol s Koprskega, bili pa so še učenci šole «Vojko Premrl» iz Kopra, šole iz Pirana, šole iz Sečovelj in velika skupina gojencev Dijaškega doma v Kopru.

SINOČNJA RAZBURLJIVA SEJA POKRAJINSKEGA SVETA

KD načelno proti komisarski upravi v politični igri pa že računa s tem

Razprava o proračunu pokrajinskega prevoznega podjetja prekinjena že kmalu po začetku - Osnutek dokumenta za programski dogovor

Sinočnja seja pokrajinskega sveta v Gorici je bila, če smemo soditi po številu sprejetih sklepov, ena najbolj uspešnih vse od lanskega leta. Tako so svetovalci brez velikih prerekanj odobrili vrsto sklepov upravnega značaja, med katerimi je tudi izredna podpora ustanovi EMAC, ki je lani z vrsto pobud na področju kulturnih izmenjav med Gorico in Novo Gorico upravičila svoj obstoj. Svetovalci so odobrili tudi prispevek zboru «C. A. Seghizzi» za letošnjo mednarodno pevsko prireditev. Na dnevni red seje pa je krščanskodemokratski manjšinski odbor uvrstil tudi dva predloga, ki ju lahko ocenjujemo kot poskus izsiljevanja, ki je na žalost uspel, kljub ostremu in utemeljenemu nasprotovanju opozicijskih strank. Odbornik za osebje je obrazložil predlog, po katerem naj bi izpopolnili organik pokrajinskega laboratorija za higieno od sedanjih 24 stalnih na skupno 40. Proti so se takoj izrekli socialisti (Bukovec), predvsem zaradi načina, kako je bil predlog sestavljen brez kakršnekoli obrazložitve, kako bo zavod uporabil osebje. Proti pa so bili tudi komunisti in je njihov predstavnik Poleto opozoril zlasti na nevarnost, da se utegne za takim sklepom skrivati nov poskus dodeljevanje delovnih mest na že preizkušen tako imenovani klientelističen način. Po dolgotrajni ostri diskusiji je opozicija postavila predlog, da se o tej zadevi razpravlja in sklepa na eni prihodnjih sej. Predsednik pa je predlog o odgoditvi odbil in postavil prvotni sklep na glasovanje in je bil tudi odobren z glasovi svetovalcev krščanske demokracije, PRI, PSDI in MSI.

Ostro nasprotovanje pa je vzbudil tudi drugi predlog. Izpopolnili naj bi namreč pravilnik o usklajevanju staleža uslužbencev, ki opravljajo drugačne, bolj odgovorne naloge od tistih, za katere imajo kvalifikacijo. Na predlog so ostro reagirali tako socialisti, kakor tudi komunisti z utemeljitvijo, da se utegnejo tudi za takim postopkom skrivati razne koristi, predvsem pa nezasluženo napredovanje. Spričo takih argumentov je predsednik Agati pristal, da se o tem vprašanju razpravlja na tajni seji takoj po odobritvi proračuna pokrajinskega prevoznega podjetja.

Razprava o tem pomembnem vprašanju pa se je začela v že precej napetem ozračju in je bila že po nekaj minutah prekinjena. Kamen spotike je bil predsednik upravnega sveta pokrajinskega prevoznega podjetja inž. Fedrigo, ki je bil službeno (utemeljeno ali ne odsoten), in je v sejno dvorano poslal namestnika. Socialisti so zaradi tega predlagali, naj se razprava prenese na prihodnjo sejo; predlogu so se pridružili krščanski demokrati in predlagali novo sejo v ponedeljek, medtem ko so bili komunisti, čeprav se ne strinjajo z zadržanjem inž. Fedriga, za nadaljevanje razprave. Na tem mestu je predsednik Agati prekinil sejo in sklical posvet načelnikov skupin.

Iz poteka skoraj štiri ure trajajoče seje je predvsem iz zadržanja krščanskih demokratov — tu ni mogoče mimo izsiljevanja s predlogi o ureditvi staleža nameščencev — in čeprav je KD izdelala predlog dokumenta za programski dogovor med strankami, smemo upravičeno sklepati, da se krščanska demokracija, ki vodi pokrajinski manjšinski odbor nagiba k komisarski rašitvi.

Jutri na Trgu Battisti nagrajevanje učencev

Jutri bodo na Trgu Battisti, med proslavljanjem dneva avtomobilista, nagradili tudi učence goriških osnovnih šol, ki so se najbolj izkazali med tekmovanjem o prometni vzgoji, ki ga je priredila goriška občina v osnovnih šolah. V tečaju je sodelovalo okrog 800 otrok. Prvo mesto je dobil učenec Alessandro Bon iz italijanske osnovne šole v Ulici Leopardi. Dobil bo pokal goriške občine, zlato kolajno deželne uprave in otroško kolo.

Na peto mesto se je plasiral učenec petega razreda slovenske osnovne šole v Ulici Croce Benedikt Košič, ki je iz razreda učiteljice Anke Fajgelj. Dobil bo pokal zavarovalnega zavoda INA in otroško kolo. Kolesa in druge praktične nagrade dobi dvajset učencev.

Skupno poročilo o obisku SSk pri SZDL v Novi Gorici

Na povabilo OK SZDL Nova Gorica sta se 18.5.1977 v Novi Gorici sestali delegaciji pokrajinskega sveta Slovenske skupnosti v Gorici in OK SZDL Nova Gorica. Delegacija OK SZDL Nova Gorica je goste seznanila z vlogo in organiziranostjo SZDL v novogoriški občini. Delegacija Slovenske skupnosti je najprej predstavila svojo vlogo in programsko usmeritev in opozorila na vrsto resnih problemov, ki ogrožajo obstoj in nemoten razvoj slovenskega življa v Italiji. Posebna pozornost obeh strani je bila posvečena pripravljenosti za tesnejše medsebojno sodelovanje in bolj usklajen odnos do reševanja ključnih vprašanj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, s posebnim poudarkom na položaj in procese, v katerih delujejo Slovenci v goriški pokrajini. Poudarjeno je bilo, da nekateri procesi urbanističnega in socialnoekonomskega značaja ne delujejo v korist ohranjanja avtohtonosti slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Obe strani sta izrazili zadovoljstvo in podporo osimskemu sporazumu med republiko Italijo in SFRJ; hkrati pa si bosta vsaka po svoji strani prizadevali za takšno konkretizacijo sporazuma, ki bo krepila narodnostni, ekonomski, socialni in kulturni položaj Slovencev v Italiji.

Obe strani sta načeli razgovore o problematiki slovenskega šolstva v Italiji, uveljavljanju slovenskega jezika v javni rabi ter o nekaterih drugih še ne dovolj zadovoljivo rešenih vprašanjih položaja Slovencev v Italiji.

Obe delegaciji sta ocenili obisk kot koristen in izrazili željo po nadaljnjih stikih in sodelovanju.

Na prodaj stari avtobusi

Pokrajinsko prevozno podjetje (A PT) je sklenilo prodati nekaj starih avtobusov. Pred kratkim so namreč prevzeli nekaj novih vozil, nekaj pa so jih naročili.

Kdor se zanima za nakup, naj se zglasi pri upravi podjetja.

Tekmovanje psov jutri v Espomegu

Na razstavišču Espomego bo jutri velika manifestacija z dresiranimi psi. Manifestacija bo vsedržavnega značaja, svojo udeležbo so prijavili tudi lastniki psov iz Jugoslavije in Avstrije. Dopoldne bodo razne tekme psov, popoldne pa bo na vrsti nagrajevanje. Baje bo prisotnih nad 300 psov raznih pasem.

Letovanje otrok državnih uslužbencev

Zavod ENPAS bo tudi letos poskrbel za brezplačno letovanje otrok državnih uslužbencev v zdravilišču Salsomaggiore. Razpoložljivih je približno 6600 mest za dečke v starosti od 4. do 12. leta in deklice med 13. in 14. letom. Izmene bodo trajale po petnajst dni.

Prošnje je treba nasloviti na pokrajinsko ravnateljstvo zavoda EN PAS v kraju, kjer imajo otroci stalno bivališče ter predložiti potrebno dokumentacijo.

V Krminu se nadaljuje ciklus jugoslovanskega filma

V Krminu se zaključuje ciklus jugoslovanskega filma, ki ga je pripravil občinski odbor za kulturne dejavnosti v sodelovanju s krožkom ARCI «A. Sfiligoi». Jutri zvečer ob 20.30 bodo v občinskem gledališču predvajali film «Sweet Movie» režiserja Dušana Makavejeva. Ciklus se bo zaključil v nedeljo, 29. maja, ko bodo vrteli Bulajićev «Atentat v Sarajevu».

SPET V PRIZORIŠČU ATENTAT PRI PETOVLJAH

Sodniki v Benetkah so v četrtek soočili fašista Fredo in Venturo

Znana fašista bajè vesta marsikaj zanimivega v zvezi z atentatom na karabinjerje pri Petovljah

Ali se bo morda beneškim preiskovalnim sodnikom posrečilo to, kar ni uspelo goriškim? Bodo morda sodniki v Benetkah našli resnične krivce krvavega atentata na karabinjerje v Petovljah, kjer so bili pred petimi leti ubiti trije karabinjerji? Del tiska, med temi tudi naš list, je menil, da je treba iskati krivce med fašističnimi elementi, ki so prav takrat ustvarjali nemir v državi z raznimi atentati. Tukajšnji preiskovalci pa so po navdihu takratnega karabinjerskega polkovnika Mingarellija, ki je poveljeval karabinjerski legiji v Vidmu, menili, da je treba iskati krivce v krogih goriških nepridipravov in so aretirali ter spravili pred sodišče šesterico mladih Goričanov. Tako na prvem kot na prizivnem procesu, ki sta bila v Trstu, pa so bili Goričani oproščeni zaradi pomanjkanja dokazov.

Razsodba pa ni ugajala ne njim ne tožilcu, zato pride na vrsto še tretji proces. Medtem so nekateri med obtoženci prijavili sodišču preiskovalce, češ da niso ravnali pravilno. Akte so dobili v roke sodniki v Benetkah in jih že nekaj mesecev skrbno preučujejo. V zadnjih dneh pa so prišle iz Benetk nekatere zanimive vesti.

Beneški preiskovalni sodnik Paolo Izzo in namestnik državnega pravdnika Ennio Fortuna hočeta vedeti, če niso morda v afero petoveljskega atentata zapleteni fašisti, ki so v času, ko je prišlo do atentata, bili zelo aktivni tudi na takih področjih. Angleški glotolog, prof. John Trumper, ki deluje in živi v Padovi, je izrazil že pred časom mnenje, da glas neznanega človeka, ki je karabinjerje obvestil, da je pri Petovljah ustavljen avtomobil bele barve (v njem je bil eksploziv), pripada možu, ki živi nekje v vzhodnem predelu videmske pokrajine. Carlo Cicuttini, tajnik fašistične sekcije v Manzanu, ki je bil prijatelj ubitega ugrabitelja letala na ronškem letališču Ivana Boccaccia, je prav iz teh krajev. Cicuttini je zbežal v Španijo. Beneški preiskovalni sodniki pa imajo bajè na razpolago tudi posnet Cicuttinijev glas in bodo ugotavljali, ali obstaja med glasovi kaka sorodnost.

Istočasno beneška sodnika iščeta vse, kar je s tem v zvezi. V četrtek zjutraj je prišlo na sodišču v Benetkah do zanimivega soočenja v zvezi s petoveljskim atentatom. Nekaj ur sta bila pred beneškima sodnikoma Franco Freda in Giovanni Ventura, obtoženca krvavega atentata v milanski kmečki banki. Venturo sta beneška sodnika zaslišala že pred nekaj tedni, vest pa ni takrat prodrla v javnost. V četrtek pa sta bila zaslišana v zvezi z nekaterimi njunimi nekdanjimi izjavami. Ventura naj bi bil dejal leta 1972 milanskemu preiskovalnemu sodniku D'Ambrosiu, da mu lahko da nekaj napotkov v petoveljski preiskavi. Dejal mu je, da je nekaj časa prej srečal v pisarni Franca Frede mladega človeka. Freda mu je tedaj dejal, da je to «camerata» iz Vidma, kjer deluje nacistična celica, ki je «pripravljena na vse».

Bajè pa ni prišlo na četrtkovem soočanju do otipljivih rezultatov, kajti Freda je takratnemu srečanju dal majhno vrednost, dejal pa je, da je bil mladenič, ki je bil takrat pri njem na obisku, doma iz Trsta in ne iz Vidma.

Vsekakor je zanimivo že samo dejstvo, da sta beneška preiskovalna sodnika usmerila svojo pozornost v to smer. Morda «bo kaj kruha iz te moke».

Dežurne prodajalne časopisov

Primorski dnevnik in druge časopise si jutri nabavite lahko v sledečih prodajalnah:

Maria Sussi, Travnik 45; Graziella Nanut, Ul. Vittorio Veneto 103; Antonino Costanzo, Ul. Crispi 6/B; Anna Quali, Trg Municipio 10; Maria Duca, Korzo Italija 217; Frida Corubolo, Ul. Brigata Casale 3; Livio Larise, Trg Cavour 2; Annamaria Visintini, Ul. Formica 44; Ada Di Zorz, Ul. Orzoni 34; Germana Simone, Ul. Mazzini 18; Silvano Kristančič, Ul. Duca d'Aosta 175; Giuseppina Cociani, Drevored 20. sept. 31; Silvano Gurtner, Ul. Carducci 47; Franc Pavlin, Ul. Veniero 2; Mafalda Manias, Ul. E. Toti 4, Archimede Trivellato, Korzo Verdi 26; Margherita Collenzini, kiosk na Korzu Italija; Ernesta Paulin, Ul. Carnia 5.

VOZNI RED VLAKOV

PRIHODI IZ TRSTA

D 1.33, L 6.17, D 6.51, L 7.13, D 7.49, D 9.34, L 11.06, D 13.05, L 13.59, D 14.43, L 15.30, E 16.38 [4], L 17.52, D 18.24 [1] L 18.56 [2], D 20.03, L. 21.10, D 22.21, L 23.36.

ODHODI PROTI TRSTU

L 0.03, L 5.45 [5], L 6.20, D 7.15 [1], L 7.50, D 8.20 [6], D 9.10, L 11.09, D 13.27, L 14.02, D 16.26, L 17.02, L 18.26, E 19.00, L 19.51, L 21.44, D 22.53, E 23.02 [3].

PRIHODI IZ VIDMA

L 0.02, L 5.43 [5], L 6.19, D 7.14 [1], L 7.47, D 8.18 [6], D 9.09, L 11.07, D 13.25, L 13.57, D 16.25, L 17.00, L 18.23, E 18.59, L 19.49, L 21.42, D 22.51, E 23.00 [3].

ODHODI PROTI VIDMU

D 1.35, L 6.20, D 6.53, L 7.16, D 7.51, D 9.36, L 11.10, D 13.06, L 14.01, D 14.44, L 15.31, E 16.39 [46], L 17.56, D 18.25 [1], L 19.01 [2], D 20.05, L 21.11, D 22.22, L 23.37.

PRIHODI IZ NOVE GORICE

L 11.43, L 17.18.

ODHODI ZA NOVO GORICO

L 9.50, L 15.35.

[1] ne vozi ob praznikih.
[2] vozi od 22.5. do 6.8. in od 15.8. do 23.9. Ob sobotah ne vozi.
[3] vozi ob praznikih od 26.6. do 11.9.; ne vozi 14.8.
[4] vozi na dan pred praznikom od 25.6. do 10.9.
[5] vozi od 23.5. do 5.8. in od 16.8. do 23.9. Ne vozi ob sobotah in praznikih.
[6] vozi od 23.5. do 6.8. in od 16.8. do 24.9.; ne vozi ob praznikih.

● V Centru grafike v Bariju bo te dni razstavljal črno-bele grafike goriški umetnik Virgilio Malni.

NA POBUDO PD «OTON ŽUPANČIČ»

Prijetno domače vzdušje danes in jutri na Pilošču

V Štandrežu imajo pomladanski praznik že precej let - V kioskih na voljo cela vrsta domačih dobrot

Na Pilošču v Štandrežu bo drevi in jutri Pomladanski praznik, ki ga že dolgo vrsto let zaporedoma prireja domače prosvetno društvo «Oton Župančič». Na sporedu imajo bogat kulturni in rekreacijski program in že iz prejšnjih let vemo, da znajo Štandrežci stvari dobro pripraviti.

Praznovanja se bodo v glavnem odvijala na Pilošču, starem vaškem trgu, središču domačih kmetov in vrtnarjev. Prireditelji nam niso zaupali, ali bodo tudi letos «oblekli» trg v kmečko obleko. V prejšnjih letih so namreč obisko alcem pripravili sedeže kar na slamnatih balah in ljudje so se zares počutili kot na nekdanjem kmečkem dvorišču.

Na Pilošču bodo pripravljeni kioski, ki bodo, letos zelo bogato založeni. Drevi, ob 19. uri, bodo pričeli vpisovati tekmovalce za briškolo. Tekme bodo v Domu «Andrej Budal», zmagovalci bodo dobili bogate nagrade. Ob 21. uri pa bo na Pilošču nastopila furlanska folklorna skupina iz Ločnika. Že pred tem in tudi po nastopu pa bo kar na trgu ples ob zvokih orkestra «Mejaši».

Jutri, v nedeljo, pa bo ob 18.30, nastop domačih kotalkarjev, ki jih vadi Sonja Cernecca. Prireditev o na kotalkališču in mladi izvajalci, med katerimi bosta tudi dve deklici, ki sta si priborili zasluženi prvi dve mesti na pokrajinskem tekmovanju kotalkaric, nam bodo prikazali vrsto plesov ob zvokih najrazličnejših komadov glasbe. Tudi jutri zvečer bodo zatem «Mejaši» igrali poskočne za ljubitelje plesa.

Že prej smo omenili, da bo bifè založen z najrazličnejšimi dobrotami. Za to se bodo potrudile članice domačega prosvetnega društva, ki so ali bodo vsaka na svojem domu pripravile vrsto najrazličnejših domačih sladic, ki bodo danes in jutri zvečer v prodaji. Seveda pa se bodo za dobro voljo potrudili tudi domači kuharji. Na razpolago bodo piščanci na žaru, sardele na žaru, golaž z grahom in krompirjevo polento, frtalja, fižol v solati, že omenjene domače sladice, domač kruh in seveda domače štandreško vino.

Zaradi del na napravah v ponedeljek ne bo toka

Zaradi nujnih vzdrževalnih del v ponedeljek, 23. t.m., med 13. in 17. uro ne bo toka na območju transformatorskih postaj Ponte del Torrione, Bella veduta, Pevma, Štmaver, Števerjan, Jazbine in Grojna.

Prosvetno društvo «KRAS»
DOL — POLJANE

bo priredilo danes, 21., in jutri, 22. maja

ŠAGRO NA POLJANAH

Danes bo na sporedu tekma v briškoli in ples.

Vabljeni!

Izleti

Slovensko planinsko društvo priredi jutri, 22. maja izlet na Ivanac v Beneški Sloveniji. Zbirališče na Travniku. Odhod ob 8. uri (po legalni uri) z lastnimi sredstvi. V slučaju slabega vremena bo izlet prihodnjo nedeljo 29. t.m.

Kino

Gorica

VERDI 17.30—22.00 «La bella e la bestia». L. Hummel in R. Hundar. Prepovedan mladini pod 18. letom.
CORSO 17.15—22.00 «Rocky». S. Stallone in T. Shire.
MODERNISSIMO 16.00—22.00 «La recita» — grški film.
CENTRALE 17.30—22.00 «Bluff: storia di truffe e di imbroglioni». Barvni film.
VITTORIA 17.30—22.00 «La svastica nel ventre». S Lane in Giancarlo Sisti. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

PRINCIPE 17.30—22.00 «Cielo di piombo: ispettore Callaghan». Barvni film.
EXCELSIOR 16.30—22.00 «La lunga notte di Entebbe».

Nova Gorica in okolica

SOČA «Mandingo». — ameriški film ob 18.00 in 20.00.
SVOBODA «Zdrahe v Hongkongu» — italijanski film ob 18.00 in 20.00.
DESKLE «Francoska zveza št. 2». — ameriški film ob 19.20.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Provvidenti, Travnik, tel. 29-72.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna S. Nicolò, Ulica 1. maja — tel. 73328.

Prispevki

Namesto cvetja na grob pokojne Milke Klančič daruje družina Danila Pavletiča iz Gabrij 20.000 lir za prosvetno društvo Andrej Paglavec iz Podgore.

Prof. Ezio Martin iz Pinerola daruje Slovenskemu planinskemu društvu v Gorici 10.000 lir v spomin Ludvika Zorzuta.

Dohodki Goričanov v l. 1974

Giovanni Piemonti 11.175.000 lir, Sergio Piemonti 8.245.000, Dario Pierazzi 4.230.000, Ulisse Pieroni 6 mil. 743.000, Ugo Pighin 4.150.000, Aldo Pighe 6.158.000, Ugo Pilato 5.930.000, Giannina Pillan 8.776.000, Luigi Pillon 7.207.000, Maria Degano Pillon 4.866.000, Giovanni Pilolli (r. 1946), 4.898.000, Mario Pin 4.505.000, Edo Pinat 5.076.000, Giuseppe Pinausi 6.274.000, Gianni Pinausig 5.433.000 Gudio Pinausig 6.100.000, Virgio Pinausig 5.031.000, Angelo Pinello 4.996.000, Dino Pinello 5.097.000, Giovanni Pinni, 8.655.000, Boris Pintar 4.813.000, Rudolf Pintar 5.871.000, Giuseppe Pinto 4.901.000, Pietro Pinto 4.607.000, Antonietta Pintus 6.377.000 Bruno Pinzin 6.601.000, Antonio Pipp 9.151.000 Riccardo Pippa 5.398.000, Danilo Pirc 5 mil. 115.000, Agostino Pirella 20.540.000, Ermanno Pirondini 8.866.000, Giovanni Pisani 4.801.000, Giovanni Pisani (1930) 5.723.00, Eugenio Pistrin 5.240.000, Giovanni Pisani (1912) 4 mil. 801.000, Antonio Pittana 4 mil. 303.000, Francesco Pizzorino 10 mil. 370.000, Giovanni Piuck 5.267.000 Gino Pizzamiglio 5.042.000, Franco Pizzi 4.025.000, Antonio Pizzileo 4 mil. 23.000, Guerrino Pizzolato 4 mil. 362.000, Orlando Pizzolini 4 mil. 813.000, Erminio Pizzucchini 4 mil. 308.000, Oscar Pizzul 8.570.000.

Gilberto Plahuta 20.279.000, Ignacija Plahuta 7.460.000, Bruno Planišček 4.694.000, Luciana Plastino 9.254.000, Evgen Plesničar 14.314.000, Alojz Plesničar 5.091.000, Tito Plesnitzer 9.110.000, Marino Plet 4 mil. 139.000, Nicodemo Plet 5.485.000, Rodolfo Plet 5.606.000, Orsolina Plos 4.121.000, Anton Poberaj 4.687.000, Janez Poberaj 4.131.000, Marija Poberaj 4.632.000, Vincenc Poberaj 5 mil. 772.000, Jaromir Podberšček 5 mil. 639.000, Giordano Podbersig 4 mil. 181.000, Umberto Podbersig 4 mil. 490.000, Mario Polese 4.923.000, Paolo Polese 9.258.000, Antonio Polesello 4.258.000, Mario Poletti 8 mil. 939.000, Arturo Poletti 5 mil. 682.000, Giovanni Poletti 5.303.000, Silvino Poletto 6.474.000, Giancarlo Polito 5.456.000, Giorgio Polito 5 mil. 2.000, Annamaria Pollo 5 mil. 215.000, Silvano Polmonari 5.654.000, Walter Polmonari 6.726.000, Giovanni Pollo 4.088.000, Giuseppe Pollo 4.525.000 Giovanni Polverini 6 mil. 623.000, Renato Polverino 8.688.000, Maurizio Pompeo 4.469.000, Angelo Pontello 5.193.000, Sergio Pontello 8.771.000, Bruno Pontoni 5.619.000 Giorgio Pontini 5.314.000, Giovanni Ponzalli 6.037.000, Bruno Populin 4 mil. 998.000 Federico Portelli 4 mil. 190.000, Gustavo Portelli 4.859.000, Leone Portelli 4.073.000 Riccardo Portelli 5.586.000, Severino Portelli 7.558.000

Francesco Posa 4.230.000, Francesco Possillipo 5.993.000, Arrigo Posselt 5.521.000, Carlo Posselt 5.307.000, Gino Pozzati 4.751.000, Ortensia Pozzari 6.150.000, Cesare Pozzo 8 mil. 842.000, Rilando Predan 4.658.000, Glauco Predasso 11.426.000, Sergio Predolin 11.659.000, Bojan Pregelj 8.887.000, Rafko Premrl 4.914.000, Luciano Prencis 5.545.000, Paolo Presj 6.280.000, Jožef Prijon 4.174.000, Alberto Primas 9.351.000, Guido Primas 6.433.000, Bazilij Primožič 18 mil. 596.000, Mirko Primožič 4 mil. 423.000, Vladimir Primožič 5.471.000, Danijel Prinčič 4.951.000, Jožef Prinčič (r. 1914) 4.433.000; Karel Prinčič 4.910.000, Zoilo Princis 8.378.000, Eleonora Prinzi 4.142.000, Enzo Prochilo 4.317.000, Gianfranco Procino 4.731.000, Roberto Prodani 4.975.000, Aldo Propetto 6.064.000, Enrico Propetto 7.540.000, Pietro Protto 17 mil. 099.000, Lino Provedel 4.289.000, Vittorio Provenghi 4.467.000, Dario Provindenti 5180.000, Giulio Puddu 4 mil. 467.000, Antonio Puia 5.628.000, Giovanni Puia, 4.050.000, Andreano Punteri 6.938.000, Salvatore Puma 4.887.000, Dušan Pušnar 5.415.000.

Včeraj - danes

Iz goriškega matičnega urada

ROJSTVA: Elisa Marcovig, Luca Dollani, Emanuele Buiatti, Demis Calligaris, Heinrich Klanjšček, Sara Schiarelli.

UMRLI SO: 87-letna Maria Cecotti vd. Mazzolini; 71-letni upokojenec Giuseppe Dramani; 94-letno upokojenka Emilija Klančič; 77-letna gospodinja Paola Crini vd. Marazzani Visconti; 45-letni mehanik Giovanni Ughi; 70-letni upokojenec Amatore Graber.

UTRINKI S POTI PO AFRIKI

KMETIJSTVO IN NE «BAKRENA ŽLICA» IZHOD ZA ZAMBIJSKO GOSPODARSTVO

Padec cene bakra na svetovnem trgu je prisilil Zambijce, da vložijo vse svoje napore za celovit razvoj države

Z bakreno žlico bomo nahranili vsa lačna usta. S to prispodobo so si pred leti Zambijci obetali svoj gospodarski in družbeni napredek, razvoj dežele, ki je skoraj štirikrat večja od Jugoslavije, a ima le približno pet milijonov prebivalcev. Baker je namreč zagotavljal Zambiji kar devet desetin vseh izvoznih dohodkov, s proizvodnjo 700 tisoč ton na leto pa jo uvršča v sam vrh svetovne lestvice proizvajalcev bakra — na drugo ali tretje mesto. Zambijci se radi spominjajo leta 1974. Takrat je namreč baker dosegel najvišjo ceno na svetovnem tržišču — za tono so dobili skoraj tri tisoč dolarjev. Toda spomini so grenki, ker je po letu 1974 cena bakra začela skokovito padati, zmanjšala se je kar za dve tretjini, to pa je seveda hud udarec za deželo, ki živi od bakra in na njem snuje vse svoje razvojne načrte.

Približno sto tisoč rudarjev v Copperbeltu, «bakrenem pasu» na zambijskem severu, je pred časom lahko vzdrževalo skoraj vse prebivalstvo, zdaj pa je drugače. Deviz, ki jih je prinašal baker, je precej manj, zahteve pa so enake ali celo večje. Takšne razmere so terjale korenit poseg in veliko preusmeritev, saj so vsi sprevideli, da je zanašanje na veliko bakreno bogastvo dvorezen meč, ki je že pokazal tudi vso svojo negativno ostrino. Medtem ko se je cena bakra precej zmanjšala, so se povečale cene številnih surovin in izdelkov, ki jih Zambija mora uvažati, na primer cene nafte in različnih živil.

Zambija je bila prisiljena popraviti svoje razvojne načrte. Tako so zmanjšali investicije, podaljšali roke graditve različnih objektov in omejili uvoz. Slednji ukrep se sicer še ne pozna kaj dosti na domačem tržišču, saj še prihajajo pošiljke blaga na podlagi uvoznih dovoljenj iz zadnjih mesecev leta 1975, ki so po vrednosti presegla milijardo dolarjev.

Poglavitna preusmeritev razvojnih načrtov pa odseva v geslu «Nazaj k zemlji». V prispodobi to pomeni, da se je treba sputiti iz visokih bakrenih oblakov na trdna tla, dejansko pa gre za mnogo več — za korenit napredek kmetijstva, ki ga upravičeno imenujejo bolno dete narodnega gospodarstva. Od kmetijstva namreč živita dve tretjini zambijskega prebivalstva, vendar se v kmetijski proizvodnji ni kaj dosti premaknilo v vseh letih neodvisnosti. Še pred nekaj leti so obdelovali le tretjino odstotka vseh obdelovalnih površin, čeprav zambijska zemlja slovi kot ena najbolj plodnih v Afriki.

Seveda pa plodna zemlja ni dovolj, kajti v zavesti zambijskih kmetov je bilo zakoreninjeno prepričanje, da zemlji ni treba ničesar dajati, da je treba le jemati, kar zemlja da. Vlada je skušala z vabljivimi posojili pritegniti ljudi na zemljo. Mnogi so vzeli posojila, toda mnogi so ta denar tudi zapravili. Namesto traktorjev so kupovali luksusne osebne avtomobile, namesto gospodarskih poslopij so si zidali razkošne hiše. Pa tudi tam, kjer so resno zastavili delo, se je izkazalo, da so samo traktorji premalo za uspeh kmetijske reforme. Najprej je treba odpraviti zakoreninjeno prepričanje, poskrbeti je treba za šolanje kadrov, kajti kaj bo kmet s traktorjem, če ne pozna vseh prednosti, ki jih nudi ta kmetijski stroj.

Spremenjena usmeritev v razvoju gospodarstva je že obrodila prve sadove, čeprav še ni pognala korenin, kakor načrtujejo. Vendar sladkorja in koruze pridelajo že dovolj za svoje potrebe, in še nekaj ostane za izvoz. Živine je sicer veliko, vendar meso vseeno uvažajo, kajti družbe, zadolžene za odkup živine, so bolj vajene uvoznih poslov. Toda prav tako, kot za poljedeljstvo, so tudi za živinorejo možnosti nadvse ugodne, saj le malo območij ogrožajo muhe cece.

Predsednik Keneth Kaunda, ki ga v domačem političnem jeziku imenujejo kar po začetnicah K.K., je že večkrat posegel v kmetijski razvoj. Tako so uvedli delovne brigade, v katerih je udeležba obvezna. Kazni so stroge, a kot kaže, drugače ne gre. Sicer se prav gotovo ne bi sam predsednik ukvarjal celo s tistimi, ki nočejo ubogati ukaza in oditi v delovne brigade. Za enega izmed njih je namreč Kaunda kar osebno prepovedal, da bi ga zaposlili kjerkoli v deželi. Kajti Zambija je spoznala svojo napako, skrito v prispodobi z bakreno žlico, in zdaj hiti nadoknaditi zamujeno.

Nezaposlenost je tudi v Zambiji problem, saj je industrija slabo razvita, zaradi finančnih težav, ki zdaj pestijo deželo, pa si na tem področju tudi ne morejo obetati kakega skokovitega napredka. Toda ljudem je treba dati delo — in najboljše možnosti so prav v kmetijstvu. Računajo, da bo do leta 1980 v kmetijstvu dobilo delo kar 200 tisoč prebivalcev, kar je eno od jamstev, da si bo to gospodarsko področje opomoglo in povečalo svoj zdaj skromni delež v narodnem dohodku.

Obetavne so tudi napovedane spremembe v šolskem sistemu. Uvesti namreč nameravajo desetletno šolanje, saj zdaj preveč mladih ljudi, ki konča šolanje, ostane brez zaposlitve, hkrati pa hočejo z novim šolskim sistemom vplivati tudi na izobraževanje v skladu s potrebami gospodarstva, tako da bo korist dvojna. Posebna skrb v šolskem sistemu pa velja izobraževanju kmetijskih strokovnjakov, za kar so namenili do konca tega desetletja več kot deset milijonov dolarjev.

Vsa ta prizadevanja naj bi izboljšala ne samo gospodarski, ampak tudi družbeni položaj Zambijcev. Ustvarila naj bi materialne možnosti za uveljavitev priljubljenega gesla «Prakticirajte humanizem». Humanizem je namreč ena od temeljnih postavk zambijske družbene ureditve, ki jo je zasnoval predsednik Keneth Kaunda. Poglavitne sestavine njegove politične filozofije so humanizem, socializem kot izraz humanizma in odprava izkoriščanja človeka po človeku, odprava vseh oblik zla. Tu pa gre za kapitalizem, imperializem, kolonializem in neokolonializem, fašizem in rasizem. Na takšnih idejnih temeljih so Kaunda in njegovi sodelavci izoblikovali enostrankarski sistem, v katerem se že začenja uveljavljati tudi udeležba ljudi pri sprejemanju odločitev, za zdaj sicer v skromnem obsegu, v proizvodnji, vendar z načrti za popolno uveljavitev participativne demokracije.

Na mednarodnem prizorišču Zambija deluje kot neuvrščena država, njen predsednik pa je od prvih dni zambijske neodvisnosti eden od vplivnejših državnikov neuvrščenega gibanja.

Glede na zambijski zemljepisni in strateški položaj je zunanjepolitična dejavnost vlade v Lusaki — gledano iz našega zornega kota — precej enostranska, vendar v zambijskih razmerah popolnoma razumljiva. Velika večina prizadevanj je usmerjena na jug crne celine, k številnim problemom, ki pestijo podjarmljena ljudstva Rodezije, Namibije in Južne Afrike. Zambija ima pri tem še posebno vlogo, saj sodi med peterico držav prve frontne črte, torej med države, v katerih neposredni soseščini je eksplozivni afriški jug — trdnjava rasizma in ostanek neokolonializma.

Zambijski politiki ugotavljajo, da je nujna krepitev oboroženega boja v Zimbabveju (Rodeziji) in Namibiji, saj Salisbury in Pretoria trdovratno vztrajata pri svojem, tako da so samo politična prizadevanja zaman. Vendar pa

VLADO BARABAŠ

(Nadaljevanje na zadnji strani)

Z REVIJE NAŠA POMLAD

Otroški zbor pevskega društva Lonjer - Katinara

Otroški zbor osnovne šole v Ricmanjih

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Če boste dovolj vztrajni, vam bo kljub vsemu pripadla zadnja beseda.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Storite vse, da bi se uresničili vaši načrti. V čustvenih odnosih bodite stvarni.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) V spopadu s svojimi tekmeci ukrepajte odločno in drzno.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Zanimajte se predvsem za vprašanja, ki jih morate reševati takoj. Prišlo bo do spremembe v čustvenem življenju.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Kljub ugodnim možnostim, se vendarle ne boste znašli v najboljšem položaju. Čustveno doživetje.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Ne zbujajte zavisti v drugih, spričo tega tudi ne sprejemajte novih nalog.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Da bi premagali tekmeca, boste pripravljeni mnogo tvegati. Izpolnjeni boste s popolno srečo.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 21.11.) Ne dovolite, da bi vas kdo pripravil do tega, da bi se odrekli hladnokrvnosti.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Danes bosta sreča in uspeh na vaši strani. Prišlo bo do uresničitve tega, kar si želite.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Obstaja nevarnost, da bi svoja sredstva namenili za nekaj, kar ne bo obrodilo sadu.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Veliko dejavnosti in številni poslovni stiki. Zavedajte se, da tisti, ki je vztrajen, dobi kar si želi.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Odpovejte se nekemu neposrednemu dobičku. Družinska vprašanja

Pogovori o davkih

PRIHAJA OBRAZEC 740

Uradni list je objavil črteže obrazca 740, ki ga bodo natisnili v 15 izvodih in ki bo na razpolago davkoplačevalcem za prihodnjo prijavo, ki bo morala biti predložena — če seveda ne bo nadaljnjih odložitev — do konca prihodnjega junija. Tiskovine bodo prodajali v trafikah po 250 lir. Prijava je približno taka, kakršno smo v naših sestavkih že napovedali.

Na splošno lahko trdimo, da bo izpolnitev obrazca enostavnejša, predvsem, ker je izpadel precej zamotan postopek za združeno prijavo zakoncev. Poleg tega so odpadli posebni stolpci, ki so bili namenjeni dohodkom mladoletnih otrok, ker se bodo odslej tovrstni dohodki razdelili v enaki meri med oba starša in prišteli k njuni dohodnini. V obrazcu je prostor za prijavo obeh zakoncev, če se bodo leti odločili za predložitev dohodkov na eni sami tiskovini. Razume se, da je obdavčevanje vedno ločeno. Na zadnji obračunovalni poli (okvir N) je končno jasno razvidno, kar zahteva zaokrožitev na tisočinke: (od 1 do 99 lir navzgor, od 500 do 999 lir navzgor) zadnje število, ki ga je treba zaokrožiti, nosi že natiskane tri ničle.

V ostalem, posebno kar zadeva okvire A (zemljišča), B (zgradbe) in C (odvisni delavci) so stvari ostale skoraj neizpremenjene. Niso bili še objavljeni dodatni okviri (100 lir), ki služijo za davčne prijave trgovcev, obrtnikov, profesionistov itd.

Novost je zapoved, da se na uvodni strani navede anagrafski kodeks s šestnajstimi črkami in številkami. Še enkrat opozarjamo, da je navedba anagrafskega kodeksa obvezna le za prijavitelje, ki so predložili predlani prvo prijavo za dohodke l. 1974 t.j. za tiste davkoplačevalce, ki so prejeli posebno zadevno izkaznico. Prijaviteljem naslednjih let še sploh niso poslali omenjenega anagrafskega dokumenta. Kdor sedaj zahtevanega podatka ni prejel (in prejeli, so ka got rečeno, le prijavitelji za dohodke v letu 1974), naj ga zahteva na okencih finančnega urada. Za zakonce, ki so lani prijavili združene dohodke, je važno tole opozorilo: anagrafski kodeks so dodelili le možu, ki je prijavil tudi ženine dohodke. Potemtakem bodo žene — dohodninarce zaman iskale svojo oznako, ker jim pač ni bila pripisana. Nemara bo v tem pogledu zbudila ženskam nekaj preglavic okolnost, da sedaj zahtevajo davčno oznako od obeh zakoncev. Seveda naj se prizadete davkoplačevalke zaradi tega ne razburjajo. Anagrafsko številko so dodelili le ženski, ki je prijavila svoje dohodke leta 1974 ločeno od moža, ker se je npr. poročila v teku istega leta. Prijavitelji, ki so položili le obrazec 101 nimajo še kodeksov. Sama dodana obrazložitev, ki bo priložena obrazcu opozarja, da kdor zamolči anagrafski kodeks ali pa ga pogrešeno navede, je lahko podvržen kaznovanju do 1 milijona lir globe, enako kot se dogodi prijavitelju, ki opušča navedbo avtomobilov, počitniških hiš itd. (na naslovni strani).

Na prvi strani sta podokvir A in B namenjena zakoncema. Vsak prijavitelj lahko zbere za prijavo ločeno tiskovino, ali pa uporablja isti obrazec z drugim zakoncem. Prvi ali drugi prostor lahko izbirajo prizadeti, kakor pač želijo. Sedaj se govori le o I. in II. prijavitelju.

V podokviru C (ki sledi podokviroma A in B) je mesto za navedbo žene ali moža v breme I. prijavljenca. Zakonec se ima za v breme, če ni imel v letu 1976 več kakor 960.000 lir dohodka; drugemu zakoncu pripada zaradi tega davčni popust v iznosu 72.000 lir. Lani so uvrščali zakonce v breme med otroke in druge bremenjujoče osebe (roditelje, taste itd.).

Glede počitniških hiš moramo dodati, da so pri prejšnjih prijavah spregledovali opustitev navedbe tovrstnih zgradb, če so bile le te že navedene v okviru B; kaže, da je sedaj finančno ministrstvo dalo podrejenim uradom navodilo, naj tudi v teh primerih naložijo predvideno kazen kršitelju, ki je opustil zadevno zabeležbo na prvi strani prijave.

Prvotno je bila za vsako pomanjkljivost v prijavi predvidena več ali manj huda kazen. Kasnejši zakon je te prve določbe omilil in je dal možnost finančni upravi, da sama popravi očitne pomanjkljivosti, ki se lahko razberejo iz same prijave. Ostale so stroge kazni za že navedene opustitve, kakor tudi za napačne osebne podatke.

Najhujše posledice pa utegne nositi, kdor prijave ne podpiše, ker je nepodpisana prijava sploh neveljavna. Prekršek se istoveti s popolnim zamolčanjem dohodkov z vsemi posledicami. Med drugim zamolčanje nad 6 milijonov lir dohodka prinaša s seboj kazenske posledice (celo zapor).

V odsotnosti prijavitelja lahko podpiše prijavo zakonec ali krvni in svaški sorodnik do 4. stopnje na podlagi navadnega pismenega pooblastila, in to brez potrebe po overovljanju podpisa pooblaščenega. Za druge podpisnike (prokuratorje) zahtevajo overovitev pred notarjem ali na občini. Kaže, da se v izogib opisanim nevšečnostim, mnogi poslužujejo ponarejenih podpisov na prijavah, saj ti podpisi ne zahtevajo overovitve. Vprašanje je, kako naj podpiše nepismeni davčni obvezanec. Odgovor: ali z vodenjem roke (kar je pravzaprav ponarejanje), z znamenjem križa s sopodpisom dveh prič z navedbo njunih osebnih podatkov.

St. Oblak

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 21. MAJA 1977

ITALIJANSKA TELEVIZIJA
Prvi kanal

12.30 *Check - up*
13.30 DNEVNIK
14.00 Iz Rima — Tenis
17.00 *Odpri se sobota*
18.35 Izžrebanje loterije
18.50 Posebna oddaja iz parlamenta
19.20 *Aiutante tuttofare: Tatvina v družini*
20.00 DNEVNIK
20.40 BAMBOLE, NON C'È UNA LIRA
21.50 NIXON STORY
Filmske premiere, Dnevnik in Vremenska slika

Drugi kanal

12.30 Prigode Robina Hooda proti osovraženemu šerifu
13.00 DNEVNIK 2 — *Ob 13. uri*
13.30 *Srečanje s časnikarji*
14.00 Odprta šola
14.30 EVROPSKI DNEVI
15.30 *60. Giro d'Italia*
17.00 *Ponovno na sporedu*
SEDEM PLUS
18.30 *Supermix — glasbena oddaja*
19.10 Izžrebanje loterije
19.15 ŠPORTNA SOBOTA
19.45 DNEVNIK 2 — *Odprti studio*
20.40 *Anghelopoulos, potovanje po zgodovini*
22.05 DOLCI VIZI AL FORO — *film*
Ob koncu DNEVNIK 2 — *Zadnje vesti*

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA
Ljubljana

8.15 Deklica Delfina in lisica Zvitorepka
8.30 Mucin rojstni dan
8.45 A. Ingolič: Mladost na stopnicah
9.15 Človek in zemlja
9.45 Izbira študija in poklica
10.15 Partizanski sanatorij
14.25 *Nogomet:* ZAGREB — SLOBODA
17.20 Obzornik
17.35 DESANT NA DRVAR — *film*
19.30 DNEVNIK
19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar
20.00 ZBOGOM COLUMBUS — *film*
21.30 DNEVNIK
22.25 *Košarka:* JUGOSLAVIJA — BRAZILIJA

Koper

14.25 *Nogomet:* ZAGREB — SLOBODA
17.50 *Košarka:* JUGOSLAVIJA — BRAZILIJA
20.15 DNEVNIK
20.35 POSLEDNJI MOHIKANEC — *tretje nadaljevanje*
21.25 *Ura zločina:* PO POTI IZDAJE
22.45 JAZ, LJUBEZEN

Zagreb

14.25 *Nogomet:* ZAGREB — SLOBODA
18.45 Pesmi o Titu
19.30 DNEVNIK
20.30 Aleksander Nevski — film

Švica

18.00 Glasbena škatla
20.45 DNEVNIK
21.00 VELIKI DIKTATOR
22.55 DNEVNIK
23.05 Športna sobota

TRST A

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.30, 13.00, 14.00, 15.30, 18.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.05, 9.05 Glasba in kramljanje; 9.30 Pojdimo z glasbo; 9.40 Koncert; 10.05, 11.35 Predpoldanski omnibus; 12.00 Glasba po željah; 13.15 Glasbeni almanah; 14.05 Roman v nadaljevanjih; 14.30 Tekmujte s Petrom; 15.35 Izbor iz tedenskih sporedov; 17.05 Mi in glasba; 18.05 Radijska igra; 18.45 Vera in naš čas.

KOPER

6.30, 7.30, 8.30, 12.30 13.30, 14.30, 16.30, 18.30, 20.30 Poročila; 6.05, 7.00, 7.40 Glasba za dobro jutro; 8.35 Popevke; 9.30 Plošče; 10.15 Glasbeni portret; 10.45 Glasba in nasveti; 11.45 Moda center shopping; 12.05 Glasba po željah; 14.10 Plošče; 14.35 LP plošča; 15.00 Najlepše popevke tedna; 16.45 Gledališki utrinek; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Vročih 100 kW; 18.35 Zapojmo in zaigrajmo; 19.30, 20.35 Glasbeni week-end; 22.00 Plesna glasba.

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 8.00, 10.00 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 18.00, 19.00 Poročila; 6.20 Rekreacija; 6.50 Dobro jutro, otroci!; 7.20 Beseda na današnji dan; 7.30 Iz naših sporedov; 8.08 Glasbena matineja; 9.05 Pionirski tednik; 9.35 Mladina poje; 10.45 Turistični napotki; 11.03 Sedem dni na radiu; 12.10 Godala v ritmu; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Veseli domači napevi; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Kaj vam glasba pripoveduje; 14.25 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji; 15.30 Glasbeni intermezzo; 15.45 S knjižnega trga; 16.00 «Vrtiljak»; 18.05 Gremo v kino; 18.45 Zabaval vas bo ansambel Bojan Adamič; 19.35 Lahko noč, otroci!; 19.45 Minute z ansamblom Mojmir Sepe 20.00 Radijski radar; 21.00 Za prijetno razvedrilo.

PAM cafeteria
SELF-SERVICE
P velik brezplačen parkirni prostor
Drevored Campi Elisi vogal Ul. D'Alviano
TRST
SOLATA FANTAZIJA — HAMBURGER — PEČEN KROMPIR — SLADOLED — PIVO — KRUH ALI GRISINI
L. 2250

VLADIMIR GRADNIK

Krvavo Posočje

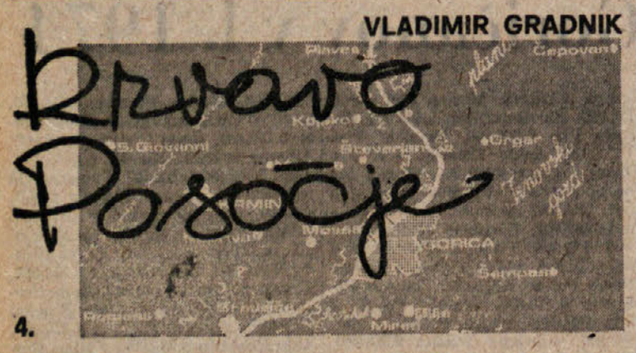

4.

UVOD

Dogajalo se je na naših tleh, po naših hribih, na bregovih naših rek in potokov, po dolinah in vaseh Posočja, tam, kjer stoletja žive rodovi slovenskega naroda: Gorjani, Brici, Kraševci in Vipavci, skupaj s sosednjimi Furlani in Italijani. Ob bregovih bistre Soče, od snežnega Kanina čez Krn in Kuk, ob sončni Gorici in naprej čez Kras in Grmado je od meseca maja 1915 do novembra 1917 v bojnem viharju topovskega grmenja in sekanju jeklene toče razsajala smrt in Soča je «krvava tekla»...

Precej tega bi vedela povedati bistra Soča. Veliko tega je slišala, še več pa videla in preživela. Morda se vsega ne spominja več, saj se je to začelo že davno. Neizčrpni bi bili njeni spomini na čase, ko so se ob njenih bregovih in sosednjih dolinah srečavale, križale in se spopadale trume raznih narodov, tu naseljenih in tistih, ki so se selili iz vzhodne v zahodno Evropo in narobe. To so bili Goti, Avari, Kelti, Langobardi, Iliri in mnoga manj znana nomadska plemena. Goriška in Vipavska dolina s Postojnskimi vrati so bile priroden geografski hodnik med Posavjem in Beneško ravnino. Rimske legije so na svojih pohodih iz Italije v Podonavje in na Balkan čez Sočo gradile mostove in iz Posočja speljale poti z utrjenimi postojankami, katerih ostanki so ponekod še vedno ohranjeni. Celo hunske horde zloglasnega Atile niso prizanesle Posočju. Z ognjem in mečem so rušile vse, kar jim je bilo na poti; tako so med drugim leta 450 do tal razdejale tudi Oglej.

Slovenci so se na svojem pohodu z vzhoda v šestem stoletju naselili v te kraje, kjer še dandanes živijo. Prišli so tudi v Furlansko nižino.

Ko je turška vojska pridrla iz Azije na Balkan, so njene tolpe od časa do časa vdirale v slovenske kraje, ropale in požigale domove, sposobne moške pa odganjale v suženjstvo. Tudi Posočju niso prizanesle. V zgodnjem in poznem srednjem veku so na Primorskem bili absolutni gospodarji dežele in velikih posestev fevdalci nemške in italijanske narodnosti, ki so tlačili in izžemali posebno kmečki del našega naroda. To je pripeljalo do kmečkih uporov, od katerih nam je najbolj znan «veliki tolminski punt». Začel se je na Tolminskem 1713. leta in se razširil čez Brda in Vipavsko dolino na Kras.

V vojnih pohodih Napoleona Bonaparta proti Avstriji konec 18. stoletja so francoske divizije prodirale čez Goriško proti Ljubljani, močna kolona pa je udarila po dolini reke Soče čez Predel na Koroško. Tedaj so prejšnjo leseno trdnjavico «Kluže» nad Bovcem preuredili in jo pozidali. Podobno je bilo tudi na Predelu, kjer še danes stoje ostanki trdnjave in spomenik padlim avstrijskim branilcem.

Nekateri zgodovinarji in učenjaki so mnenja, da se zgodovina ne ponavlja, drugi pa menijo, da se včasih tudi to zgodi, čeravno ne v popolni celoti in identičnosti. Menijo, da so si nekateri zgodovinski dogodki po svoji vsebini ali obliki včasih zelo podobni. To je po našem mnenju tudi mogoče. Če v glavnih obrisih primerjamo vojne operacije ob Soči oziroma v Posočju v prvi svetovni vojni s tistimi, ki so se, sicer bolj skromne in milejše, odigravale nekaj stoletij prej na prav tem ozemlju, bomo videli, da so si operativne koncepcije in taktične poteze precej podobne. Tudi takrat je na eni strani bila Avstrija, na drugi pa takrat močna Beneška republika.

Goriško - Gradiščanska dežela je leta 1500 pripadla Avstriji. Beneška republika ni bila s tem zadovoljna, ker se je tudi sama potegovala za to ozemlje. Med obema je zaradi tega prišlo do spora in leta 1508 je izbruhnila vojna. Organizirane avstrijske cesarske armade takrat še ni bilo. Tedanji fevdalci so imeli svoje slabo oborožene in maloštevilne neizurjene čete podložnikov. Te so se postavile po robu močnejši beneški vojski na gradovih ali pa na utrdbah primitivnejše konstrukcije. V beneški vojski so bili tudi plačani najemniki. Benečani so prodirali proti Gorici in jo zasedli. Šli so še dalje: zasedli so Vipavsko dolino, Idrijo, spodnji Kras s Trstom, Istro in Reko. Tudi proti Kobaridu in Tolminu so prodrli s čedajske strani, zato so Avstrijci na hitrico zgradili iz zemlje in lesa majhno trdnjavo «Kluže» (Chiusa) v dolini nad Bovcem, da bi tako zaprli pot proti Predelu. Leto pozneje so bili Benečani pregnani nazaj v Furlanijo. Po nepodpisanem premirju je takrat tekla meja po črti, ki je dolgo pozneje ostala meja med Avstrijo in Italijo. Latentna vojna se je s spreminjajočo se vojno srečo vlekla do leta 1518. Končno je bil 20. maja 1521 sklenjen mir v Wormsu. Po njem so pripadla Avstriji območja Ogleja, Gradišča ob Soči, Gorice, Bovca in še nekatere furlanske vasi.

Skoraj sto let pozneje je med Avstrijo in Beneško republiko spet izbruhnila vojna. Njen vzrok je bil še zmeraj isti, kakor tudi pozneje. Sovražnosti so izbruhnile 1615. leta. 17. decembra so Benečani zasedli Krmin, Medejo, Oglej in mnoge vasi na desnem bregu reke Soče (razen Ločnika in Gradišča). Beneška mornarica je medtem napadla Lovran in okolico, a glavno bojišče je ostalo le v spodnjem delu reke Soče in v Brdih ter deloma na Kobariškem. 14. januarja 1616 so Benečani zasedli grad Dobrovo, v Brdih, a so jih oboroženi okoliški kmetje pregnali. Tudi napadi na grad Šmartno in Vipolže so se izjalovili. Medtem so pa Benečani prodrli do Kobarida in Tolmina, a so bili tudi od tu kmalu pregnani proti Čedadu.

Zanimiva je koncepcija o obrambni črti in postojankah tedanje avstrijske komande na Soči, ki naj bi zavrla prodiranje Benečanov. Ta se namreč skoraj do podrobnosti sklada z obrambno črto, kakršna je nastala tudi v vojni med Avstrijo in Italijo leta 1915, torej tristo let pozneje. Avstrijci so v vojni z Benečani takrat utrdili in branili višinske točke in gradove kot so Šmartno, Vipolže, Steverjan, Kalvarija, Ločnik, Sv. Martin, Gradišče ob Soči, hrib med Zagrajem in Rubijami, griči pred Faro. Kako so Avstrijci to speljali 1915. leta, bomo govorili posebej.

Sčasoma so se vojske na obeh straneh reorganizirale, se številčno in materialno okrepile, zato so se 2. aprila 1616 sovražnosti nadaljevale. Nalezljiva bolezen na eni in drugi strani (kolera) je ustavila vse vojne akcije skoraj za eno leto. Spomladi 1617. leta so Benečani spet napadli Steverjan in Kanal, da bi presekali Avstrijcem pot po dolini Soče med Gorico in Tolminsko. Maja so Benečani s pomočjo angleških in nizozemskih najemnikov napadali tudi na Krasu, posebno okoli Rubij, da bi prisilili k predaji Gradišče in Gorico. Prekoračili so Sočo, zasedli Sv. Martin in Rubije. Avstrijci so se umaknili. Benečani so poskušali prodreti skozi Rubijski gozd proti Gorici, a brez uspeha. V tem času so Avstrijci prodrli do Čedada, kjer so bili zaustavljeni. Končno je bil 26. septembra 1617 med Avstrijo in Beneško republiko sklenjen mir v Madridu, po katerem Benečani niso dobili ničesar niti na Goriškem niti na Jadranu.

(Nadaljevanje sledi)

Dogodka leta v Pekingu

Do konca leta napovedana XI. kongres KP Kitajske in zasedanje parlamenta — Korigirane prioritete — Glavni problemi — Legalizacija sprememb

Po informacijah iz Pekinga se bo do konca leta sestal vsekitajski kongres ljudskih predstavnikov (parlament) in XI. kongres KP Kitajske. Tokrat ne gre zgolj za »ugibanja« opazovalcev na podlagi bolj ali manj otipljivih znamenj, marveč za informacije iz avtoritativnih kitajskih virov.

Podpredsednik stalnega odbora vsekitajskega kongresa Tan Čen-lin je predstavnikom japonskih provincijskih skupščin, ki so se v začetku maja mudile na Kitajskem, izjavil, da bodo na zasedanju vsekitajskega kongresa »najbrž imenovali tudi predsednika vlade« in hkrati prvič nakazal, kdo so »partnerji« Hua Kuo-fenga pri upravljanju Kitajske: podpredsednik partije je Čien-jing, podpredsednik vlade Li Hsien-nien in član politbiroja Vang Tung-hsing. »Tudi Teng Hsiao-ping je vpliven član in bo verjetno kmalu prevzel stalno funkcijo, že sedaj pa sodeluje s premierom Hua Kuo-fengom ...« je navrgel Tan Čen-lin, medtem ko je podpredsednik japonsko-kitajskega »društva prijateljstva« Liao Čeng-čih, prav tako v pogovoru z japonskimi gosti, kategorično povedal, da je »dokončna rešitev statusa Teng Hsiao-pinga samo še vprašanje časa...«

Za drugo polovico leta napovedana dogodka bosta torej postavila piko na »i« normalizaciji razmer na Kitajskem, hkrati pa bosta legalizirala spremembe, do katerih je prišlo po obračunu s »šanghajsko skupino« in po smrti predsednika Mao Cetunga, Ču En-laja in še nekaterih ključnih voditeljev. Obe manifestaciji bosta torej formalno potrdili stanje in korekture v usmeritvi nacionalnega razvoja, ki jim je v težavnih in dolgotrajnih razpravah med pripadniki različnih struj v kitajskem političnem življenju vtisnil pečat predsednik partije in sedanji premier Hua Kuo-feng, hkrati pa bosta legalizirali sedanjo oblast v ožjem in širšem smislu, kajti ne gre pozabljati, da izhaja legitimnost položaja predsednika Hua Kuo-fenga zgolj iz stavka, ki ga je v politično oporoko zapustil pokojni Mao, in katerega avtentičnost nekateri izpodbijajo.

Problem, s katerim se je soočil predsednik Hua Kuo-feng, ko je postal predsednik kitajske partije in torej najbolj odgovorna osebnost za usodo dežele, je v naslednjem: kako povezati partijo, državo in vojsko — tri ključne elemente kitajske družbe — v tako homogeno in operativno celoto, da bo sposobna učinkovito upravljati državo in zagotoviti razmere, v katerih bo mogoče uresničiti široko zastavljeni petletni načrt.

Tako imenovani »levi radikali« niso imeli nikoli dovolj moči, da bi sami prevzeli oblast na Kitajskem, bili so pa dovolj močni, da so lahko blokirali ukrepe vodstva, v katerem so bili v manjšini.

S personalnimi spremembami v provincijskih vodstvih, ki jih je začel že Teng Hsiao-ping leta 1975, je Hua Kuo-feng dobil v svoje roke tudi dejansko kontrolo v vsej državi. Nekaj podobnega se je zgodilo v gospodarstvu. V zadnjih mesecih so se na tekočem traku vrstile nacionalne konference o raznih panogah gospodarstva, o šolski politiki in o obrambnem sistemu, se pravi konference, na katerih so bile začrtane temeljne smernice in načela izhodišča za razvoj sleherne od obravnavanih panog. Iz teh razprav bi lahko izluščili naslednje vodilne niti:

● Temeljni cilj družbenih prizadevanj ni več v tem, da ostane kitajska revolucija »čista«, tudi za ceno bolj počasnega gospodarskega razvoja, marveč v tem, da se zagotovi materialna podlaga za razvoj družbe.

● Anarhoidno teorijo o spontanosti delovanja ljudskih množic, ki je dosegla vrhunec med kulturno revolucijo, so zamenjala prizadevanja, da se utrdi avtoriteta in učinkovitost vseh družbenih institucij.

● Spremenilo se je razmerje med politiko in ekonomiko. Radikalistično teorijo o tem, da je »pravilna usmeritev« važnejša od materialnih rezultatov, ki jih taka usmeritev daje, je zamenjala teza, da so učinkovitost in materialni rezultati eden od pomembnih pokazateljev o tem, koliko je kaka usmeritev pravilna.

● In končno: egalitaristično teorijo o moralnih spodbudah za delo, katere skrajna posledica je »uravnilovka« v nagrajevanju, je izpodrinilo iskanje oblik in elementov za nagrajevanje po delu.

MIRAN ŠUŠTAR

Planet v nenehni vojni

Istvan Kende, univerzitetni profesor iz Budimpešte, je izračunal, da je bilo od septembra 1945 do konca 1976 na svetu 133 vojn. Nekaj podobnega ugotavlja njegov kolega iz Stockholma dr. Frank Barnaby iz mednarodnega inštituta za strateške raziskave. Pravi namreč, da po končani drugi svetovni vojni ni bilo dneva, ki bi ga ves svet preživel brez vojne.

Študije, ki sta jih objavila oba znanstvenika, imajo za cilj opozoriti, da je Zemlja »planet v nenehni vojni«. Od konca druge svetovne vojne do danes so se vojske več kot 80 držav borile na ozemljih več kot 70 držav. V spominu nam je vojna na Koreji, v Vietnamu, Bližnjem vzhodu in Libanonu, iz spomina pa so nam že spuhteli taki konflikti, kot je bila vojna med Hondurasom in El Salvadorjem, pa spopadi v Kongu, Biafri, na indijski podcelini in drugod.

Značilnost te konfliktnosti: v glavnem pride do vojn v »tretjem svetu«, orožje, ki je v njih uporabljeno, pa izhaja iz industrijsko razvitih držav. Lani je bilo 95 držav, ki so uvažale težko orožje: tanke, ladje, rakete, letala. Uvoznikov kakršnega koli orožja pa je 105, med njimi 75 iz »tretjega sveta«.

Trgovina z orožjem stalno narašča. V letih 1970—76 je svet zapravil za orožje toliko, kot pred tem v 19 letih. Spirala se je strmo povzpela po bližnjevzhodni vojni leta 1973. Med 10 največjimi uvozniki orožja na svetu jih je 6 z Bližnjega vzhoda!

Na Bližnjem vzhodu je sedaj nakopičenih toliko vojaških letal, tankov in oklopnih vozil, kolikor jih ima ves NATO. Letala in tanki pa rakete, ki jih imajo arabske države in Izrael, sodijo v kategorijo najmodernejšega orožja.

Prekrižani računi

Umirjene izjave somalijskega predsednika napovedujejo polom dveh strategij, tujih interesov afriških narodov

OD NAŠEGA DOPISNIKA V NAIROBIJU

NAIROBI, 19. maja — Nekatera razkritja somalijskega predsednika Siada Barreja v nedeljskem pogovoru z zahodnimi novinarji neizogibno odmevajo tudi v prestolnicah dežel, ki meje na Somalijo in tudi sicer gravitirajo na občutljivo in kočljivo območje »roga« Afrike.

Intervju — sodijo nekateri tukajšnji krogi — pomeni navzven prekinitev navideznega premirja med Etiopijo in Somalijo, ki je trajalo vsaj od obiska Fidela Castra marca na tem območju do prvih dni po referendumu in volitvah v Džibutiju 8. maja.

Premirje je prva prekinila Adis Abeba in sicer 13. maja: etiopski radio je namreč tedaj v komentarju, ki prav gotovo ni bil brez uradnega blagoslova, imenoma napadel somalijskega državnega poglavarja Barreja, češ da »planiuje in pošilja somalijske gverilce v južne pokrajine« (Etiopije). Siada Barreja so v istem komentarju tudi obdolžili, da podpira eritrejsko osvobodilno fronto ELF in ostro preganjano revolucionarno stranko etiopskega ljudstva (EPRP).

Tu niso prezrli, da je — vsaj glede Eritreje — Adis Abeba prvega moža Somalije postavila v isto vrsto s sudanskim predsednikom Nimeirijem, ki od novega leta naprej tudi javno podpira eritrejske secesioniste (medtem ko ni povsem jasno, kako gleda na EPRP).

Na ta po mnenju nekaterih opazovalcev dolgoročno nepremišljeni napad, je predsednik Barre odgovoril dokaj zadržano — vendar tako, da ni skrival kart, kar zadeva odnose z Etiopijo.

Predvsem je nasul nekaj soli na trenutno najbolj občutljivo rano etiopskega vodstva, na krvave obračune s študenti in inteligenco. Njegove besede, da Somalija ne verjame v rešilnost prelivanja krvi, niti ne verjame, da bi mogli poboji razrešiti kako vprašanje, pa tudi vprašanje, zakaj neki pobijajo študente in profesorje — očitno niso bila retorična vprašanja.

S tem je somalijski predsednik dal vedeti, da po njegovem takšno ravnanje etiopskega vodstva nima nič skupnega s socializmom in da je — posredno rečeno — somalijski socializem potemtakem boljši od etiopske inačice. Da takšno mnenje ni bilo naslovljeno zgolj v polemiki na Adis Abebo, je na dlani. Siad Barre je s tem po prevladujočem mnenju javno spregovoril tudi Havani in Moskvi.

Barre je namreč potrdil, da se je ob navzočnosti Castra sredi marca letos v Južnem Jemenu sestal z etiopskim voditeljem podpolkovnikom Mengstom Haile Mariamom. Rezultat poskušene sprave je bil ničen. Etiopska pokrajina Ogaden, kamen spotike med obema državama, ki se kakor klin zabija v Somalijo, je bila pretrd oreh tudi za posredovanje kubanskega voditelja. Barre: »Predsednik Castro je storil, kar je mogel, toda Etiopci so vztrajali na svojih kolonialnih stališčih.«

Tukajšnji opazovalci opozarjajo tudi na tisti del Barrejevih izvajanj, ki so se nanašali na to, kako je Mogadišo izrazil svoje nestrinjanje s sovjetsko vojaško pomočjo Etiopiji.

Še večjo pozornost je zbudila njegova omemba »tradicionalno dobrih odnosov« s Saudsko Arabijo. Ob hkratni pripombi, da ne uvidi, zakaj naj bi to prihajalo navzkriž z odnosi s Sovjetsko zvezo. Nekateri menijo, da je s tem somalijski predsednik želel predvsem poudariti željo somalijskega vodstva, da se ne veže na noben blok — ali njegove afriško-arabske podaljške.

Po drugi strani je omemba Saudske Arabije v prijaznem smislu dala hrano večmesečnim špekulacijam, da se Somalija utegne približati zahodu, v tem primeru v zvezi Saudske Arabije, Egipta in Sudana. V zvezo s tem spravljajo tudi sedanji obisk sudanskega predsednika Nimeirija v Parizu in opozarjajo na dejstvo, da je izrečno napadel le Etiopijo in Libijo, češ da sta pod nadvlado SZ, medtem ko Somalije ni omenil.

Niso redke tudi govorice, da del somalskih višjih častnikov močno nasprotuje vsakršni možnosti za približevanje Somalije osi Riad — Kartum—Kairo. Ta nasprotovanja so vezana celo na grožnje, da bi v tem primeru utegnilo priti do vojaškega udara.

Obenem je ob javni zaostreni polemiki med Etiopijo in Somalijo odprto vprašanje, koliko somalijsko vodstvo veže nadaljnje sodelovanje z Moskvo na dejavno posredovanje SZ v Adis Abebi v prid somalijskim stališčem.

Precejšnja umirjenost v izjavah Barreja daje somalijskemu državnemu poglavarju prednost pred podpolkovnikom Mengstujem, v celem pa je videti, da se ni uresničila niti Castrova zamisel o skupni protiimperialistični fronti Etiopije, Somalije, Južnega Jemena ter Džibutija, o čemer je pred nedavnim pisalo glasilo KP Kube »Granma«.

JOŽE ŠIRCELJ

Spodrezani frak

Britanci si še vedno belijo glavo, kako bi ugandskemu predsedniku Aminu preprečili, da bi se udeležil vrha Commonwealtha, ki bo junija letos v Londonu. Ker mu prihoda v otoško prestolnico formalno niso mogli prepovedati (predvsem pa ker za tako prepoved sami niso hoteli prevzeti odgovornosti), so po številnih diplomatskih kanalih skušali otipati razpoloženje drugih članic skupnosti; kaže, da niso dobili posebno spodbudnih odgovorov in britanska vlada se je z Aminovim prihodom po vsem sodeč sprijaznila. A že je na Otoku nastal nov preplah: Amin, ki se je medtem s svojimi »komandosi smrti« zadnja dva tedna šel dislocirano vojno v Šabi na Mobutujevi strani, je osebno sporočil, da se bo udeležil tudi slovesnosti ob 25-letnici kronanja angleške kraljice Elizabete. In da bo povabljen tudi na party ob kraljičinem rojstnem dnevu, ki se ujema z vrhom Commonwealtha, se razume. »Voice of Uganda« pa poroča, da je Amin svojemu »svetovalcu za britanske zadeve«, nekemu belcu po imenu Bob Astles, naročil, naj ves Saint Emens Hotel v londonskem Cityju najame izključno za predsednikovo 250-člansko delegacijo. Časopis je nekaj dni kasneje ponatisnil sporočilo iz Londona, v katerem vodstvo hotela izjavlja, da se čuti z obiskom visokih gostov iz Ugande počaščeno.

Dom konference je nared

Okrog veličastnega poslopja kongresnega centra v Beogradu, kjer bo evropska konferenca o varnosti in sodelovanju, urejajo okolico - Gradbeni rekord

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 19. maja — Veličastno poslopje kongresnega centra v Novem Beogradu, v katerem se bo 15. junija začela evropska konferenca o varnosti in sodelovanju, najbrž sodi po hitrosti gradnje med arhitektonske rekorde pri nas. Graditi so začeli 12. junija lani in dokončali 14. maja letos. Na ta dan je kongresni center, ki je dobil ime Sava, obiskal tudi tovariš Tito in presenečen ob njegovi lepoti dejal: »Ta prelepi objekt, ki nam bo rabil tudi za mednarodna srečanja in naše notranje sestanke, priča o veliki sposobnosti naših gradbenikov.«

Ko smo obiskali to poslopje, nam je zbudilo vtis velike prekooceanske ladje, zasidrane ob bregu Save. Ta velikanski objekt, dolg 250 metrov in širok 90 metrov, močno preseneti vsakega obiskovalca. Center je zares lep, ko ga ogleduješ od zunaj, vsega bleščečega v majskem soncu, kot da bi bil velik safir. Povsod naokoli se razprostirajo zelenice s cvetjem, nasadi javorov, platan in lip. Do poslopja vodi pot z dveh strani. Do glavnega vhoda lahko prides peš ali z avtom, pod zemljo pa je parkirni prostor, odkoder se bodo ugledni gostje z dvigali popeljali do svojih kabinetov. Eden od vhodov vodi naravnost v prostore centra za tisk, kar bo olajšalo delo številni vojski evropskih in svetovnih novinarjev.

V notranjščini poslopja se odpirajo velike, srednje in male dvorane, namenjene za konference in razna srečanja, pisarne, restavracije in moderne trgovinice ter druge prodajalne. Pod zeleno stekleno kupolo je prostora za več tisoč ljudi, ki bodo tu delali in se srečevali. Palača centra Sava ima skupaj 14 dvoran za sestanke. V največji je prostora za 400 ljudi, v dveh manjših pa v vsaki po 200. V poslopju so še štiri dvorane, vsaka lahko sprejme po 50 ljudi, in sedem manjših za sestanke, za 30 do 50 udeležencev.

Povedati moramo, da je blok velikih dvoran zgrajen tako, da lahko odpro stene in jih uporabijo za velika plenarna srečanja ali pa za manjše ločene sestanke. Sedem manjših dvoran leži v krilu centra — tam bodo manjši sestanki komisij, konference ali posamezni sestanki delegacij.

Poleg tega je v palači, ki so jo postavili po načrtu mladega beograjskega arhitekta Stojana Maksimovića — njegovi zamisli nista škodovala ne skopo odmerjeni rok in hitrost gradnje — še 35 kabinetov, namenjenih delegacijam. To so izolirani prostori, ki bodo rabili v različne namene. Trinajst kabinetov ima po sedem pisarn, petnajst po šest in sedem po pet pisarn. Vsak od teh kabinetov je celota zase, ločena od komunikacij in dvoran.

Človeka preseneti tudi krilo palače, namenjeno centru za tisk, ki bo poleg glavnega delovnega prostora, v katerem bo hkrati delalo lahko 250 novinarjev, imel še dodatne prostore, opremljene s teleprinterji, telefonskimi zvezami in namenjene za stike z delegacijami. Poleg centra za tisk so še prostori, ki bodo rabili za pogovor in oddih.

Ko hodiš po tej velikanski palači, se ti zdi, kot da si v majhnem mestu, razpredenem z ulicami. Marljive roke graditeljev so postavile v tej palači tudi restavracijo, kjer bodo lahko hkrati postregli 500 gostom. Tu je še kavarna za 300 obiskovalcev, snack bar za 100 gostov, pa še več manjših bifejev. Obiskovalec ima vtis, da niso v tem centru na nič pozabili in da so nenehno imeli pred očmi vse, kar bodo potrebovali pri delu velikega mednarodnega srečanja. Ljudje iz direkcije za gradnjo in rekonstrukcijo Beograda, ki so tako rekoč preživeli tu dan in noč, leto dni, so nam pokazali še ambulanto za urgentno medicino z najsodobnejšimi tehničnimi pripomočki, s katerimi so opremili dva prostora.

Imajo tudi savno, pedikirnico, cvetličarno in celo krojaški in čevljarski salon. Ko se sprehodimo po veliki sprejemni dvorani pridemo do pultov za informacije, pošte, banke, javnih telefonskih govorilnic in drugega. V poslopju imajo tudi interno televizijo, po kateri bodo spremljali delo na sestankih v dvoranah, na galerijah dvoran pa so posebej uredili kabine za televizijo, radio in novinarje.

Nedvomno je center Sava nared, da 15. junija odpre vrata evropskim diplomatom. Tega ni čutiti le v tem velikem poslopju, temveč po vsem Beogradu, ki je bil doslej že večkrat gostitelj velikih mednarodnih srečanj. Tu so, kot se spomnimo, postavili temelje ideje neuvrščenosti kot dominantnega svetovnega procesa. In tu je bila prva konferenca držav in vlad neuvrščenih. Zgodovina diplomacije je, začenši pri donavski konferenci, zabeležila še veliko takih dogodkov, med drugim pa bo tudi zapisala, da je bila v glavnem mestu Jugoslavije leta 1977 konferenca o evropski varnosti in sodelovanju.

Da smo velikemu srečanju Evrope vse bliže, je čutiti tudi po vsakdanjem odmevu v svetovnem tisku, po radiu in televiziji. Ni državnika, ki ne bi te dni opozarjal na pomembnost bližnjega beograjskega sestanka. Beograjčani se zavedajo tega in že zdaj narede vse, da bi ustvarili ozračje, v katerem bi za pogajalskimi mizami kongresnega centra morala zmagati dobra volja.

SLOBODAN DUKIĆ

Na blejskem pisateljskem srečanju

Pogovor v katedrali

„Če svet gledamo dialektično, je kljub nasprotjem boljši od včerajšnjega“

Ko sva se z novim predsednikom mednarodnenga PEN, perujskim pisateljem Mariom Vargasom Lloso, mladim, črnolasim, vljudnim in elegantnim, pogovarjala o njegovem delu, seveda nisva mogla mimo njegovega romana »Pogovor v katedrali«, ki bo v kratkem izšel tudi v sloveneskem prevodu. Sicer pa: so mar tudi mednarodna literarna srečanja v celoti — pogovor v katedrali? Je literatura sama katedrala?

V Vrbi je za konec prispeval k razpravi še pokojni domačin France Prešeren: »Stanu se svojega spomni, trpi brez miru!« Zatem smo v vzdušju mednarodnega sporazumevanja v sosednjem gorenjskem Podvinu poslušali madžarsko cigansko kapelo, zvečer pa se poslavljali v hotelu Golf ob pritajenem valovanju dunajskega valčka. Na kričeče, čeprav zelo blago opozorilo slovenskega pesnika iz Celovca Andreja Kokota v zadnjem krogu razprav o vlogi pisatelja kot vezaja med svetovi sta avstrijska asa Hilde Spiel in Günther Nenning, drugi s priznanjem občutka krivde, medtem ko je prva menila, da se kot pisateljica ne čuti krive, sicer pozitivno pritegnilna k pozivu, toda ali se bodo osnovne pravice koroških Slovencev naposled res že rodile? Valentin Polanšek z Obirskega ,izpovedovalec požganih koroških generacij, je na zadnji večerji veselo žalostno pogledal v kozarec. »Zelo mi je žal, da nisem mogel priti, ker mi niso pravočasno dostavili pošte,« je pisal izpod Matajurja slovenski beneški pisatelj župnik Paskval Gujon. »Spoznal bi lahko toliko pomembnih osebnosti.«

Pravzaprav smo na tem mednarodnem literarnem srečanju uradno malo govorili v slovenščini, čeprav je jezik osnova našega bivanja. V tem oziru bi lahko pritrdili celo nekoliko šokantnemu nastopu mladega avstrijskega pisatelja Dela Vedernjaka, ki je rahlo protestiral, češ da do pravih izvirnih misli ne more priti, ker se ne more izražati neposredno v svojem jeziku, v nemščini, glede na to, da smo na zasedanjih govorili, kot je rekel, v jeziku manjšine, v angleščini in francoščini. Seveda je pozabil, da je pri tem šlo samo še za eno spoštovanje mednarodnih obveznosti več, ker sta angleščina in francoščina uradni jezik mednarodne pisateljske organizacije. Smo zato, že tako majhni, še manjši? Mislim, da ne, kajti prav to, da že deset let vzdržujemo na visoki mednarodni ravni odprta srečanja pisateljev iz raznih dežel, utrjuje pravico tega jezika in te naše vsebine, ki sta sposobna sleherne konfrontacije. Pri neki mizi sem slišal, kako je Ciril Kosmač pripovedoval: »Ko so me nekoč v Italiji izzivalno preizkušali, sem jim predlagal, da jim takoj stresem iz rokava sto velikih imen italijanske kulture, medtem ko oni ne bodo iz jugoslovanske spravili vkup niti deset imen. Kdo ima potem občutek manjvrednosti?«

Vendar pa je Dimitrij Rupel, ki mi je malce zameril, ker sem mu malce zameril, da je celo na Bledu opral eno zadevico s podeljevanja Prešernovih nagrad, ko so se sramovali za Allenom ponoviti »Živite kot svinje«, zaradi česar mu je Ivan Potrč zares zameril, v svoji razpravi za blejskim pultom razmišljal: »Iz opisanih in mnogih drugih razlogov na Slovenskem ni mogoče doseči, da bi bili pisatelji enaki ali vsaj podobni drugim ljudem zato, ker smo kar naprej zaničevani in povzdigovani. Kar naprej smo nekje vmes in zunaj in čakamo kot pri ruleti: da dobimo ali izgubimo vse. Zato smo kar naprej ,pisatelji', pa naj se svet gradi ali ruši.«

V kritičnem soočenju s samim seboj je najbrž povsod edini izhod. Ni bilo torej nenaključno, da se je s privzdignjeno apologetiko kitajske kulturne revolucije v verziji Han Suyin, ki mi je sama priznala dvoje: prvič, »čutim se močno, ker se ne čutim odtujene« in drugič, »Oče je bil Kitajec, mati Evropejka, in kar je bilo za enega črno, je bilo za drugega belo, zato sem se sama naučila preračunavati,« — spopadel prav vzhodnonemški pisatelj Stefan Hermlin, komunist in španski borec, Žid, v konfliktu s Stalinom. »Mi, komunisti, nosimo navdušenje, zakoreninjeno globoko v nas, vendar mislim, da ga ni treba toliko kazati navzven, ker je to naša osebna zadeva. Veliko stvari poleg tega ne zasluži samo navdušenja, ampak tudi težko razmišljanje in celo žalost, da nove alternative ne postanejo spet stare alternative.« — »Jaz, nasprotno, nisem komunistka, ampak samo prosvetljena meščanka. Tudi nikogar ne predstavljam, imam pa za seboj kontinuiteto in doživljam kitajsko revolucijo, ki je prešla v petindvajsetih letih pot od fevdalizma do 20. stoletja,« je replicirala Han Suyin.

Pogovarjal sem se z Mariom Vargasom Llosom. In tudi z mnogimi drugimi. Italijanski pisatelj Luciano Moradini iz Furlanije se je zgražal nad »gluho lozo«, nad molkom italijanske uradne kulture ob uboju Passolinija, po drugi strani pa je izluščil prav po 'velikem potresu v Furlaniji nov vzvod pozitivne pisateljske enotnosti. »Kot posledica tragedije so pisatelji izšli iz svoje individualistične školjke in so se zavedli stvarne skupnosti.«

Pisateljska srečanja pri nas so ena maloštevilnih v svetu, na katerih se res stikata Vzhod in Zahod, se pravi, da jim prisostvujejo tudi sovjetski pisatelji, ki sicer niso člani mednarodne organizacije PEN, v kateri druge vzhodnoevropske dežele sodelujejo. Za Jugoslavijo prijazno ogreti sovjetski pisatelj Vladimir Ognjev, ki je prišel na Bled skupaj z namestnikom glavnega urednika osrednje sovjetske revije za prevajanje iz tujih literatur — njegovo ime: Jevgenij Pralnikov — se je pohvalil, da je, čeprav je Ukrajinec, že objavil v ruščini vrsto del iz slovenske oziroma jugoslovanske literature, med drugim tudi antologijo »Poeti narodov Jugoslavije«, roman Nade Kraigherjeve »Terminus« ter potopis iz Jugoslavije, ki bo zdaj izšel tudi v srbohrvaškem prevodu v Sarajevu.

Ob takih priložnostih se navezujejo novi dogovori glede prevajanja. Jaro Dolar je opozoril na presenetljivo dejstvo, da je na Finskem, kjer bodo letos izdali Prešerna, Cankarjev »Martin Kačur« izšel že leta 1907, tako rekoč takoj po izidu. Jože Hradelj, glavni urednik Pomurske založbe iz Murske Sobote, se je ne brez razloga ponašal, da so postali najbolj dejavna slovenska založba v izdajanju prevodne literature in da vse svoje knjige tudi sproti prodajajo. V zbirki »Mostovi«, v katerih objavljajo romane iz literatur manjših narodov, Madžarske, Nigerije, Kube, Danske, Finske itd., so doživeli še posebej uspeh z izdajo erotičnega romana finske pisateljice Eeve Kilpi »Tamara«. Finska pisateljica, ki je bila navzoča na blejskem srečanju, odzivna ženska, ki živi sicer sama v gozdovih Tapiole, družno samo s strupenimi kačami, je posebej za slovensko izdajo napisala posvetilo »Ljubezen je skrivnost, zanemarjen vir naše moči, vrednota, ki obstaja, pa naj jo priznavamo ali ne«.

Beseda je tekla nevezano tudi o besedah. Sleherni narod in sleherna literatura sta lahko zaživela šele, ko so se pisatelji dokopali do ljudskega jezika. O tem je govoril zlasti Tunizijec, govorila je Kitajka. In medtem ki so na Kitajskem zdaj že iznašli svojo besedo za atom, v Tibetu še nimajo svojega izraza za — motor.

»Če gledamo dialektično svet, ki ga danes gradimo in živimo, je kljub vsem nasprotjem in problemom boljši od včerajšnjega, a ne popolnejši od jutrišnjega,« je v svoji razpravi ugotovil makedonski pisatelj Todor Čalovski. Šved Per Waestberg je pojasnjeval svoje izkušnje iz mnogih potovanj v Afriki, češ da afriški pisatelji kljub dekolonizaciji v večini domačih dežel zdaj pišejo literarno manj prepričljivo, kot so včasih, ko so bili še zatirani. »Neki prijatelj iz Mozambika mi je celo z obžalovanjem rekel, da je zanj pisanje poslej luksus, ker mora poučevati kot pisatelj nepismene.« Ne glede na to, da je biti učitelj še kako pisateljska vloga in ne glede na to, da je danes v Afriki marsikaj zavozljanega prav zaradi še vedno prisotnega trenja velesil, je najbrž do nekoliko ohlajenega Waestbergovega gledanja na Afriko prišlo tudi zaradi tega, ker je postal direktor največjega švedskega liberalnega, se pravi proti socialistični stranki naperjenega časnika »Dagens Nyheter«. Kljub vsemu: Afrika, tudi takšna, kakršna danes je, s svojimi pisatelji doma ali v tujini, odseva tisto, v čemer se je Evropa že precej posušila: krik po življenju.

Razumljivo, da sem se o tem kipenju novih celin in novih literatur želel predvsem pogovarjati tudi z Vargasom Llosom, prvim pisateljem iz Latinske Amerike, ki je prišel na to mesto. Pa je bil sorazmerno nekipeč, morda tudi zaradi tega, ker so ga za kandidata v mednarodnem krogu pravzaprav predlagali severni Američani in njihovi nekdanji kolonizatorji Angleži: »Res je PEN, ki je bil ustanovljen že pred 50 leti, doslej povezoval predvsem pisatelje iz Evrope in Severne Amerike, iz drugih dežel pa samo bolj ali manj naključno. Zato imam svojo izvolitev za novega predsednika predvsem kot iskreno znamenje želje po univerzalizaciji PEN in zlasti po intenzivnejšem vključevanju literatur tako imenovanega tretjega sveta. Mislim, da v deželah v razvoju ne gre samo za gospodarski razvoj, ampak da je potreben tudi duhovni razvoj.«

Omenil sem mu newyorški kongres mednarodnega PEN leta 1966, ko je vzbudil pravo prelomno senzacijo nastop čilskega revolucionarnega pesnika Pabla Nerude, ki so mu prvič dovolili vstop v ZDA. Povedal je, da je kot mlad pisatelj iz Latinske Amerike tudi sam prisostvoval temu sestanku, zametku združevanja latinskoameriških pisateljev. »Pabla Neruda sem seveda poznal že od prej, iz Pariza, pa tudi v Čilu sem ga že obiskal doma na Isli Negri. Politično nisem vselej delil ideje z njim, zlasti v času Stalina, ko je bil tudi do Jugoslavije krivičen, vendar je pozneje to popravil in v svojih zadnjih spominih pokazal široko politično modrost. Kot pesnik pa nam je bil Neruda vselej blesteč vzor, eden največjih mojstrov v španskem jeziku sploh.«

Ko sem ga vprašal, če računa s tem, da bi se v Latinski Ameriki ustanovila regionalna povezava književnikov, je to misel odklonil, češ da ne bi kazalo posnemati birokratskih struktur raznih drugih organizacij. Predvsem je bil za ustanavljanje in oživljanje pisateljskih centrov v vsaki deželi posebej in njihove žive vzajemne povezave. »V Peruju smo prav zdaj znova obudili tak pisateljski center pod predsedstvom znanega književnika in lingvista Alberta Escobarja. Veliko pričakujem tudi od novega centra v Venezueli, ki ga ustanavljajo pod predsedstvom pisatelja Medine.«

Prešla sva na njegovo lastno ustvarjalno delo. Doslej je objavil že štiri romane, knjigo novel in dve knjigi esejev. »V vseh svojih literarnih delih obravnavam predvsem sodobne probleme iz Peruja, v esejih pa imam seveda širši razpon, na primer tja do Flauberta. Pisatelj seveda ni obvezan pisati samo iz svoje dežele, a vedno se k problemom prav z vidika svoje dežele vrača. Kar zadeva način pisanja, sestavljam dela tako, da najprej pripravljam beležke in nato tekste prepisujem v več verzijah. Za roman »Pogovor v katedrali« sem potreboval skoraj štiri leta. V njem sem se lotil dogodkov iz obdobja diktature generala Odria, ko sem bil študent v Limi. Sploh je vse, kar sem napisal, temeljilo na lastnih izkušnjah. V prvem romanu sem se tako lotil življenja v neki vasi, v drugem svoje nostalgije po mladostnem mitičnem mestu Piuri, v četrtem, grotesknem, sem razgalil potujoči vojaški bordel na Amazonki.«

»In vloga pisatelja v svetu, ki se ruši in gradi?«

»Literatura je ne samo razlog, ampak je tudi posledica; je zelo intimno pričevanje o tem, kar je, ne samo v objektivnem, ampak tudi v subjektivnem smislu, o tem, kar je življenje in kar drugi okrog njega včasih zakrivajo ali pretvarjajo. Toda za človeka je nenavadno pomembno, da ve, v kakšnem svetu živi, da pokaže ljudem njihov pravi obraz.«

Bilo je veliko obrazov in veliko pomenkov. Ciril Kosmač je v nevezanem pomenku pri kozarčku nadrobil, kaj je sanjal ko je, spet zbujen, v radiu zaslišal novico o prvem Gagarinovem poletu v vesolje: da je bil sam takrat nasprotno v starem, Montgolfierovemu podobnem balonu, in če bi odvrgel bremena peska, bi lahko zdrknil v orbito in neskončno krožil okrog Zemlje. »A čemu?«

Sicer pa je bil nasploh trden odgovor domačina iz Vrbe: »Kako bit' hočeš poet in ti pretežko je v prsih nosit' al' pekel al' nebo.«

Bogdan Pogačnik

KOPRČANI V JUGOSLOVANSKEM VRHU

Lastna pamet najboljša

Inovacijska dejavnost v Tomosu hitro napreduje — Vsi proizvodi s tekočega traku sad raziskovalnega in razvojnega dela Tomosovih strokovnjakov

KOPER, 17. maja — Tomos sodi — poleg mariborske tovarne avtomobilov — glede raziskovalnega in razvojnega dela v sam vrh jugoslovanske motorne industrije. Zanimiv je podatek, da v tem podjetju namenjajo za delo inštituta, ki je organiziran kot poseben tozd in skupaj z računskim centrom zaposluje 170 ljudi, kar 1,5 odstotka celotnega proizvoda. Glede na sorodne tovarne na Zahodu je to seveda malo, vendar je jugoslovansko povprečje komajda 0,2 odstotka.

Zaradi takšne poslovno tehnične usmeritve je zdaj Tomos ena redkih delovnih organizacij pri nas, ki se lahko pohvali, da so prav vsi proizvodi z njenega tekočega traku sad raziskovalnega in razvojnega dela lastnih strokovnjakov.

Zanimivo dejstvo, ki ga je zapaziti pri tem, je, da so večini inovacij doslej botrovali predlogi in pobude delavcev v proizvodnji, ne pa delavcev inštituta. V tovarni pojasnjujejo to z neurejeno zakonodajo, ki zdaj še ne priznava avtorstva tehničnih izboljšav inštitutom in raziskovalnim zavodom, ampak samo avtorstvo izumov. Vsekakor bodo to zakonsko določilo kmalu spremenili.

V Tomosu so v zadnjih desetih letih, odkar imajo pravilnik o tehničnih izboljšavah in nagrajevanju, zabeležili 193 prijav za inovacije, ki so jih večidel tudi uresničili in vnesli v proizvodnjo. Na ta način so na lastni planski ceni proizvodnje prihranili 9,4 milijona din, pri variabilnih stroških pa 4 milijone din. Dejanski ekonomski učinek je nekje vmes.

Delavci nimajo večjih pripomb glede nagrajevanja, vendar opozarjajo na nekatere nepopolnosti v pravilniku, kar zadeva postopek registracije tehničnih izboljšav. Delo komisije, ki obravnava predloge, bi moralo biti bolj prožno, hkrati pa bi le-ta morala pokazati več zanimanja tudi za inovacije, ki trenutno še ne obetajo neposredne uporabnosti v proizvodnji.

Za inovacije, ki jih Tomos ne more uporabiti, pač pa bi jih lahko kakšno drugo podjetje, bi morali urediti tudi stimuliranje. Zdaj so v tem smislu nagrajeni samo avtorji izumov, vendar, kot kaže, bodo pravilnik s tem kmalu dopolnili.

Zanimivo vprašanje, ki se ga v zvezi z inovacijsko dejavnostjo zadnje čase lotevajo v tej tovarni — za zdaj samo teoretično, je, kako na tem področju začeti planirati. Pa tudi, kako inovacijsko dejavnost kvantitativno, kot ekonomski činitelj, vnesti v proizvodne in poslovne plane delovne organizacije.

Problem se na prvi pogled zdi skorajda nerešljiv, vendar pa na razmišljanje spodbuja dejstvo, da to velik del gospodarstva na Zahodu ima. Možnost se odpira, kot poudarjajo v Tomosu, z upoštevanjem tako imenovane pravne vrednosti proizvodnje, to je, zaščitenosti industrijske lastnine na trgu. Seveda ni treba poudarjati, da je to precejšnjemu delu našega gospodarstva dobesedno španska vas.

Načrtovanje inovacijske dejavnosti in mesto le-te v poslovnih planih pa očitno zahteva tudi drugačen sistem nagrajevanja. V skladu z uresničevanjem »inovacijskega plana« ne bi smeli stimulirati samo strokovnih delavcev, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo, pač pa ves vodilni poslovni in tehnični kader. BORIS JEŽ

Kostanjevica: obogatena galerija

Pridobili so 45 del iz zbirke kartuzije Pleterje — Stalna zbirka

KRŠKO, 19. maja — Svet galerije Jakac iz Kostanjevice je sporočil, da so do konca urejene vse formalno pravne zadeve za pridobitev slikarskih del iz kartuzije Pleterje. Medtem so bili končani tudi vsi restavratorski posegi za 45 del iz pieterske zbirke, torej za izbor najbolj kakovostnih umetnin, nastalih od 17. do 19. stoletja. Gre sicer za stvaritve neznanih avtorjev, nesporno pa je, da so vsa baročna dela nastala v najbolj znanih evropskih delavnicah.

Medtem tečejo tudi ureditvena dela za postavitev zbirke, ki bo dobila mesto v štirih prostorih kostanjeviškega gradu, s čimer bosta z galerijo v celoti izpolnjena južni in vzhodni trakt drugega nadstropja. Dela bodo sklenjena do začetka junija.

V. PODGORŠEK

ARABŠČINA V NAŠI BOLNIŠNICI

Bolniki prišli iz Kuvajta

V ljubljanskem Kliničnem centru je osem bolnikov iz Kuvajta — Naši strokovnjaki ponudili paket storitev, od načrtov, gradnje, opreme do zdravljenja

LJUBLJANA, 19. maja — Marsikateri bolnik v ljubljanskih bolnišnicah je v zadnjih dneh dobil kaj neobičajnega soseda. Neobičajnega po tem, ker je bila njegova pot do bolniške postelje v Ljubljani zelo dolga. Ne zaradi administrativnih vijug, ki smo jih vajeni pri nas, ampak zaradi oddaljenosti v kilometrih.

V ljubljanskem Kliničnem centru se zdravi trenutno osem bolnikov iz Kuvajta. K nam jih je poslala njihova vlada, da bi se pozdravili, pa tudi spoznali naše zdravstvene storitve. Lani sta namreč ministrstvo za zdravstvo iz Kuvajta in naš zvezni komite za zdravstvo podpisala sporazum o sodelovanju. Na priporočilo zveznega izvršnega sveta so v Kliničnem centru in zavodu SRS za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani organizirali posebno službo za uresničevanje tega sporazuma.

»Obiskali smo Kuvajt, da bi videli, v čem lahko nudimo pomoč njihovemu zdravstvu. Ugotovili smo, da rehabilitacija pri njih ni razvita. Ker pa na tem področju pri nas dosegamo uspehe v svetovnem merilu, smo jim ponudili izgradnjo rehabilitacijskega centra,« nam je povedal svetovalec direktorja Kliničnega centra za področje razvoja odnosov z nerazvitimi deželami Miro Vesel.

V okviru konzorcija pri gospodarski zbornici Slovenije za arabski zaliv so ustanovili poseben odbor, ki ga sestavljajo Klinični center, Zavod SRS za rehabilitacijo invalidov in poslovno združenje IMOS, da bi bila ponudba čimbolj popolna.

Po razgovorih v Kuvajtu so naši strokovnjaki ponudili »paket« storitev, ki zajema vse: od programskega in izvedbenega načrta, gradnje, nabave in montaže opreme, uvajanja medicinske tehnologije in postopkov, do usposabljanja njihovega medicinskega osebja in zdravljenja kuvajtskih bolnikov pri nas. Skratka, celoten »know how«. To je prvi poskus, kako bi se zdravstvo vključilo v gospodarstvo.

Čeprav dokončna pogodba s Kuvajtom še ni podpisana, pa je naš strokovnjak za rehabilitacijo docent dr. Franjo Gračanin že bil v Kuvajtu, kjer je pripravljal šolo za kadre v rehabilitaciji. Tudi bolniki z zapletenimi primeri, ki jih v Kuvajtu niso mogli pozdraviti, so že prispeli v naše bolnišnice.

»V Kliničnem centru v Ljubljani smo ustanovili poseben oddelek, kjer sprejemamo kuvajtske bolnike in jih po opravljenih diagnostičnih pregledih razporedimo po zdravstvenih ustanovah, kjer jim lahko najbolje pomagamo. Tako imamo danes paciente iz Kuvajta skoraj v vseh ljubljanskih bolnišnicah in tudi v nekaterih zdraviliščih po Sloveniji,« je povedal Miro Vesel.

»Ob tem pa moram pripomniti,« je dodal, »da sem osebno pričakoval večjo zagnanost naših ustanov pri njihovem sprejemu. Čeprav Kuvajt za zdravljenje svojih bolnikov dobro plačuje, se naše zdravstvo ni odzvalo, kot bi pričakovali. Mislim, da se nekatere naše zdravstvene ustanove premalo zavedajo, da lahko kot zdravstveno razvita dežela nudimo številne vrhunske storitve komurkoli, ki zanje zaprosi. V Švici, na primer, je popolnoma vsakdanje, da pride k njim bolnik od kjerkoli, zahteva, dobi, plača in gre . . .

Imamo strokovnjake, dobro opremo, toda mislimo, da je vse to izključno za našega človeka, nenavadno pa se nam zdi, da bi lahko to tudi prodajali tujim bolnikom. Naši zdravniki gredo lahko delat v tujino. Da bi pa pri nas organizirali dobro sanatorijsko službo in nudili tujemu državljanu za veliko denarja kvalitetne zdravniške usluge, pa ne pomislimo. Očitno dohodkovni sistem še ni prodrl v miselnost zdravstva. Pri tem ne bi bil prikrajšan naš bolnik, saj so nekatere naše zmogljivosti zaenkrat še predimenzionirane, še kako koristno pa bi lahko uporabili na ta način zaslužen denar.«

MIRO VESEL: Pričakoval sem večjo zagnanost naših ustanov pri sprejemu bolnikov iz tujine.

Veliko možnosti in oblik imamo, je še poudaril Miro Vesel, da bi lahko deželam v razvoju ponudili vrhunske zdravstvene storitve. Na vsak način bodo zanje ugodnejše kot iz kapitalističnih dežel. Ne le zaradi cene, ampak tudi zaradi socialistične vsebine naše medicine, ki ni obremenjena z diskriminacijskimi predsodki, katere pogosto lahko srečajo drugje.

H. K., S. R.

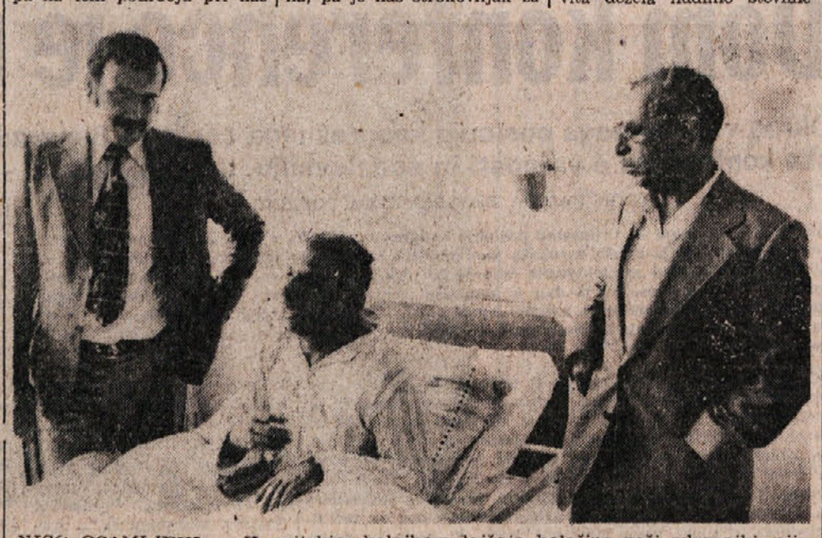

NISO OSAMLJENI — Kuvajtskim bolnikom lajšajo bolečine naši zdravniki, njihovi spremljevalci, večinoma sorodniki pa odganjajo domotožje. Zaradi običajev, ki niso poznani v naši deželi, in zaradi metod sodobnega zdravljenja, ki niso v navadi v Kuvajtu, se tako bolniki kot zdravniki večkrat srečujejo s problemi. Pri njihovem reševanju je dragocena pomoč spremljevalcev (na sliki).

Foto: Janez Pukšič

Iz njenih v Titove roke

Štirinajstletna učenka iz Kumrovca Marica Lojen bo letos izročila tovarišu Titu štafetno palico s čestitkami mladine in narodov iz vse Jugoslavije

»To bo moje prvo potovanje v Beograd. Do zdaj sem bila samo v Zagrebu. Seveda bo to moje prvo neposredno srečanje s Titom, ki sem ga prvič videla, ko sem bila v prvem razredu. Takrat sem skupaj z drugimi otroki in občani stala v špalirju, Tito pa se je peljal z avtom. Že takrat sem bila vznemirjena. Kako bo šele tokrat?« Tako se s tihim glasom sprašuje še ne 14-letna MARICA LOJEN, učenka 7. razreda osnovne šole »Maršal Tito« iz Kumrovca, ki bo 25. maja na veliki proslavi ob dnevu mladosti izročila tovarišu Titu štafetno palico s čestitkami mladine in narodov Jugoslavije.

Do Gornjega Škrnika, kjer je Maričin dom (sicer je bila rojena v Klanjcu — 8. novembra 1963) vodi tri kilometre dolga pot. Marica že sedem let hodi po tej poti v šolo v Kumrovec in nazaj. V blatu je opaziti nešteto odtisov človeških nog. Le koliko med njimi jih je Maričinih? V stari leseni hiši, ki je dajala toplino več rodovom, živi šestčlanska družina: mama Ivana, oče Ljudevit, 72-letni ded Josip, Marica in njeni sestri desetletna Branka in osemletna Štefica. Hlevi so vedno polni, tudi polja zahtevajo veliko pridnih rok.

Kot pravi 30-letna mama Ivana, je Marica rojena za šolo, knjige so ji bile vedno prvo, potem vse ostalo. Zato se bodo starši žrtvovali in jo poslali na šolanje. Če je le mogoče je ne kličejo k delu na kmetiji. Ampak Marica utegne delati v hiši, v kuhinji, na poljih, v hlevu. Toda zvečer pride njen čas: v njeni in Brankicini spalnici, ki je obenem tudi jedilnica in dnevna soba, mora biti mir. Marica se takrat uči.

»Nisem se še odločila, kam bom šla v srednjo šolo. Morda bom ostala v Kumrovcu ali pa bom šla v Zagreb. Vse pravi Marica. Do včeraj povsem nepoznana, je pred skupino novinarjev vznemirjena. stvari me zanimajo, v vseh predmetih imam petico, le te-

MARICA LOJEN

Glas se ji nekoliko trese, ne ve, kam bi z rokama, oči so solzne. Pravkar je zvedela, da lesna vzgoja je še na štirici,« so jo izbrali za zadnjo nosilko štafete mladosti. Da jo bo predala Titu.

Sicer pa Marica zbira kovance za pet para, serviete in razglednice. Bila je članica tamburaškega društva, zdaj pa dela v krožku za vezenje. Je predsednica pionirskega odreda in sploh zelo aktivna. In taka je vsa njena šola: učiteljski kolektiv je veliko prispeval k akciji za reformo izobraževanja, osnovna šola Maršal Tito iz Kumrovca, ki letos praznuje svojo 20-letnico, pa je organizator srečanja jugoslovanskih šol ki nosijo ime našega predsednika.

»Ne morem povedati, kako sem vznemirjena, kako veliko mi pomeni to priznanje«, pravi Marica Lojen. »To lahko razumejo samo tisti, ki so že predali štafetno palico tovarišu Titu.«

Pokljuka se bliža Bledu

Letos bo možna vožnja le z bohinjske strani — Pometanje jezera

BLED, 19. maja — Junija bodo vojaki s svojo mehanizacijo začeli širiti cesto od Rudnega polja navzdol proti Mrzlemu studencu, zato bo čez letošnje poletje dostop na Pokljuko možen le z bohinjske strani.

Finančni načrt za gradnjo tega kakih 7 kilometrov dolgega odseka ceste (vrednost 53 milijonov din) je pod streho, zato Blejci pričakujejo, da bo do septembra na njem že grobi asfalt, kakor pravi dipl. inž. Leopold Pernuš, predsednik radovljiške občinske skupščine.

Glavni načrt za 2 kilometra dolg kos bohinjske ceste pod Babjim zobom, ki bo med Sotesko in Bohinjsko Belo dvakrat (čez most) »preskočila« Savo Bohinjko, je tudi pripravljen. Na njej naj bi začeli delati jeseni, v prihodnjih dveh letih pa bo odprta za promet.

N. LAPAJNE

BERITE PRIMORSKI DNEVNIK

S trebuhom za kruhom

Zdomci med brati

Vsak štirinajsti delavec v Sloveniji je iz BiH

Od našega sarajevskega dopisnika

SARAJEVO — maja — Neuradno cenijo, da je na delu v tujini še okoli 140 tisoč delavcev iz Bosne in Hercegovine, kajti zadnja leta se jih je precej vrnilo, tako da podatek o 180 tisoč bosanskohercegovskih zdomcih, ki so ga navajali včasih, ne velja več. Skoraj enako število (130.000) pa je drugih zdomcev, na katere kaj radi pozabljamo. To so delavci, ki jih ima Bosna in Hercegovina v drugih republikah in pokrajinah. Lahko bi jih imenovali tudi zdomce med brati, toda v teh družinskih odnosih razvitejši bratje v Sloveniji, Hrvatski in Vojvodini ter drugod svoje nerazvite brate iz Bosne in Hercegovine malce zapostavljamo.

Za Slovenijo je ta ocena bosanskohercegovskih sindikatov prav gotovo zelo objektivna, saj temelji na podatkih posebne študije raziskovalnega središča slovenskih sindikatov »Delavci iz drugih republik v slovenskem gospodarstvu in Ljubljani«. Seveda je ta ocena o zapostavljanju le delna, medtem ko — v celoti gledano — ugotavljajo v BiH da so njihovi delavci v Sloveniji še pri najboljšem kosu kruha glede na druge republike. To potrjujejo tudi pogostni stiki med sindikati BiH in Slovenije, ki se skupaj trudijo, da bi odpravili tudi tiste majhne razlike, ki v Sloveniji še obstajajo na delovnih mestih med »domačini« in »zdomci«, to odpravljanje razlik pa širijo na vsa področja delavčeve življenjske ravni, ne le na njegovem delovnem mestu.

Iz Bosne in Hercegovine je v Sloveniji na delu 49 tisoč delavcev. To predstavlja sedem odstotkov zaposlenih v naši republiki ali drugače: vsak štirinajsti delavec v Sloveniji je iz BiH. Od teh je 2.000 sezoncev, vsi drugi pa so redno zaposleni. Zanimivo je, da delavci iz BiH prihajajo v Slovenijo iz povsem določenih območij. Največ jih pride iz tuzlanskega in dobojskega območja ter iz zahodne Bosne in Hercegovine.

Včasih se selijo celi kraji v določene slovenske organizacije združenega dela. Tako zaposlujejo »Slovenija ceste« okoli 400, »GP Gradis« pa 300 delavcev iz Cazina. Gozdno gospodarstvo »Bled« zaposluje 350, »GP Gradis« 250 in »ZZP Ljubljana« 200 Teslićanov.

Večinoma se ti delavci zaposlujejo v gradbeništvu, kmetijstvu, gostinstvu, kovinarstvu, lesno predelovalni industriji, rudarstvu, prometu, komunali in storitvenih dejavnostih. V vseh teh panogah je od delavcev iz drugih republik največ Bosancev in Hercegovcev. Za primerjavo: v slovenskem gradbeništvu je 43 odstotkov delavcev iz drugih republik, od teh pa 58 odstotkov iz BiH. Iz tega izhaja, da se bosanskohercegovski delavci v Sloveniji zaposlujejo pretežno v gospodarskih panogah, kjer je delo težaško in neprivlačno za slovenske delavce in tiste iz drugih republik. Prvi vzrok je v tem, da sedem desetin bosanskohercegovskih zdomcev med brati nima nobenih kvalifikacij, na delo odhajajo večinoma neorganizirano in zato primejo za vsako delo, ki ga dobijo.

In tako prihajajo delavci iz BiH v Slovenijo? Le desetina in nekaj več si jih poišče delo prek skupnosti za zaposlovanje, druga desetina se prijavi neposredno na razpis delovnih mest. Ostalih osem desetin si zaveže culo in odpravi dobesedno s trebuhom za kruhom — ko pridejo v Slovenijo, iščejo zaposlitev na slepo srečo. Pri tem jim pomagajo sorodniki, prijatelji in znanci, ki so že zaposleni v Sloveniji, ali pa preprosto trkajo od vrat do vrat po organizacijah združenega dela in sprašujejo po zaposlitvi.

Prav zaradi tega je zaposlovanje delavcev iz BiH v Sloveniji zelo neurejeno in nam povzroča preglavice. Ti delavci, ki pridejo s trebuhom za kruhom za prave »zdomce med brati«, običajno sprejmejo vsakršno delo, pa čeprav na delovnem mestu nimajo potrebnih delovnih razmer, ne stanovanja, prevoza in prehrane. Kakor hitro pa najdejo malo boljšo zaposlitev, se preselijo v drugo delovno organizacijo. Vse to je seveda v nasprotju z določeno politiko zaposlovanja, a tisti, ki iščejo zaposlitev in svoj kos kruha, se ne menijo za predpise. To je razumljivo, pač pa bi se morale za predpise in za te delavce meniti delovne organizacije, ki sprejemajo delavce v delovno razmerje mimo skupnosti za zaposlovanje, nemalokrat brez ustreznih listin, nemalokrat prek zasebnih posrednikov, trgovcev z delovno silo, ki iz Slovenije večkrat obiščejo nerazvite kraje v Bosni in Hercegovini, ne zagotove delavcem ne prevoza na delovno mesto ne stanovanja, družbene prehrane in podobnega.

Še predlani je iz Slovenije skupnostim za zaposlovanje v BiH iz drugih republik posredovalo možnosti za zaposlovanje le malo delovnih organizacij. Iz Slovenije le dvaindvajset. To medrepubliško sodelovanje pa se je lani še malce izboljšalo, še posebej v gostinstvu, turizmu, kmetijstvu in gradbeništvu.

Mnogo bolje ravnajo organizacije združenega dela, ki šolajo mladino iz BiH za svoje potrebe. Rudnik Trbovlje jih šola 130, velenjski rudnik 50, mariborski »Konstruktor« 30, prav toliko ljubljanski »Gradis«. V velenjski rudarski šoli je na primer 245 učencev iz BiH in le 55 iz Slovenije in drugih republik. Prihodnje šolsko leto bodo vzeli v uk še 150 učencev iz BiH, kajti v naši republiki ni dovolj zanimanja za rudarstvo.

Ti učenci so v zelo dobrih razmerah. Imajo stanovanje in hrano v domu, štipendijo, dodatek za dopust in podobne ugodnosti. Gre torej za organizirano sodelovanje v zaposlovanju. BiH bi sicer želela sama šolati te kadre v svojih rudarskih šolah, ki naj bi jih sofinancirale slovenske tozd, kar pa verjetno ne bi bilo smotrno, saj je šolanje v Sloveniji za potrebe naših delovnih organizacij že obdobje prilagajanja drugemu okolju in drugemu jeziku, tako da je ob zaposlitvi manj težav. Tega s šolanjem v BiH ne bi dosegli.

Koliko zdomcev med brati bomo še dobili v prihodnjih letih? Slovenske tozd bi do leta 1980 rade vsako leto 18.500 delavcev iz drugih republik, kajti naše gospodarstvo bo potrebovalo 44 tisoč novih delavcev na leto, iz domačih zibelk pa jih bo doraslo za delo le 25.500. Slovenski izvršni svet meni, da so prikazane potrebe tozd pretirane in da jih bo mogoče zaposliti le okoli deset tisoč delavcev iz drugih republik na leto. To pomeni, da bo, če bo obveljala presoja izvršnega sveta, konec desetletja v slovenskem gospodarstvu zaposlenih že 155 tisoč delavcev iz drugih republik, če pa bodo obveljale potrebe tozd, potem jih bo že blizu 200 tisoč, torej petina tedaj zaposlenih v Sloveniji. Od teh jih bo čez 90 tisoč iz Bosne in Hercegovine, če bo razmerje ostalo takšno kot sedaj.

Toda Bosna in Hercegovina lahko v teh petih letih razvoja ponudi dosti več delavcev drugim republikam in tudi čuti potrebo po tem, ker jim doma ne more nuditi zaposlitve. Samo letos pričakujejo, da bo iskalo delo okoli 150 tisoč prebivalcev BiH, delo pa jih bo dobilo le 35 tisoč. Zaposlenost v BiH je že zdaj majhna. Le 17,7 odstotka prebivalstva je zaposlenega. Slabši odstotek v jugoslovanskem merilu ima le še Kosovo.

Okoli 110 tisoč delavcev je prijavljenih na bosanskohercegovskih skupnostih za zaposlovanje. Letni prirastek za delo sposobnih je 35 tisoč oseb, okoli 10 tisoč se jih vsako leto vrne z začasnega dela v tujini. Če se stopnja zaposlovanja ne bo spremenila, bo ta republika do leta 1980 imela okoli 160 tisoč nezaposlenega presežka delovne sile. Najmanj 50 tisoč delavcev pričakujejo, da si bo našlo delo v drugih republikah in v Vojvodini. Od tega precejšen del v Sloveniji.

Zaradi tega bo zaposlovanje delavcev iz drugih republik, še posebej pa iz BiH, v Sloveniji še naprej problem, ki mu je treba posvečati veliko skrbi. Še naprej pravimo zato, ker smo temu problemu že doslej posvečali primerno pozornost in edini od vseh republik izdelali podrobno razčlembo položaja delavcev iz drugih republik.

In kako živijo med nami? Kar se tiče osebnih dohodkov, nimajo bistvenih pripomb in v slovenskih tozd pri plačilu dela ne delajo razlik med delavci ne glede na to, iz katere republike so. Težava je v tem, da so delavci iz BiH brez kvalifikacij, pa zato zaposleni pri težaških delih in na terenu, kar jim slabša življenjske razmere in možnosti za dosego kvalifikacije. Kar se tiče stanovanj in prehrane, so to slovenske tozd za delavce iz BiH in drugih republik različno uredile. Kot zgled navajajo gradbeno podjetje »Ljubljana« in še nekatere tozd, medtem ko ponekod delavci iz drugih republik še vedno stanujejo v barakah in celo v dotrajanih železniških vagonih.

Vseeno v BiH ugotavljajo, da imajo njihovi delavci v Sloveniji še najbojše rešene stanovanjske in prehranjevalne probleme glede na druge republike. Ne sicer povsod, kajti najbolj pereči so ti problemi v Ljubljani. V Sloveniji je sicer 61 odstotkov delavcev iz drugih republik zadovoljnih s stanovanjem, 17 odstotkov je podnajemnikov, 13 odstotkov pa jih živi v barakah. Tistih 61 odstotkov stanuje v samskih domovih, skoraj polovica pa jih ima lastna stanovanja. Po drugi plati je 13 odstotkov stanovanjskih prostorov zdomcev med slovenskimi brati brez tekoče vode, 33 brez kopalnice in 24 brez sanitarij.

Slovenski sindikati so sklenili tu pospešiti akcijo za boljšo življenjsko raven delavcev iz drugih republik. Med konkretnimi sklepi so, da je treba barakarje preseliti v zidana stanovanja, da samskih domov ne smemo več graditi zunaj naselij, kot da so posebna geta, ter da je treba dosledno spoštovati sprejeti družbeni dogovor o najskromnejših merilih za življenjsko in kulturno raven zaposlenih v Sloveniji. Ta merila določajo, da morajo tozd svojim delavcem, ki nimajo rešenega stanovanjskega vprašanja ali pa zaradi dela ne žive v svojem rodnem kraju, zagotoviti najmanj 15 kubičnih metrov prostora v sobi z največ štirimi stanovanji, k temu pa sodijo tudi sanitarije z opremo za osebno in splošno snago. Topli obrok med delom in celodnevno prehrano morajo zagotoviti delavcem, ki ne živijo v kraju svojega stalnega prebivališča. Ta merila so še posebej pomembna za delavce iz drugih republik. Seveda pa je stanovanjski problem pereč prav tako za domače, slovenske delavce, kot za bratske zdomce med njimi, zato reševanje teh vprašanj, ki zahteva velika gmotna sredstva, ni tako preprosto in naglo, kot bi želeli.

Delavci »Slovenija ceste« lahko dobijo do 15 milijonov din stanovanjskega posojila, če pa želi njihov delavec iz Cazina graditi hišo za družino v Cazinu, dobi pol manjše posojilo. Delavci iz občine Teslić dobijo pri Gozdnem gospodarstvu Bled za hišo v Sloveniji 12 milijonov, za hišo v Teslću le 2 milijona dinarjev posojila. V drugih republikah teh razlik pri stanovanjskem posojilu ne delajo.

Bosna in Hercegovina ima od svojih delavcev, zaposlenih v Sloveniji, tudi precejšnjo finančno korist. Po zakonu morajo slovenske tozd za delavce plačevati prispevke iz osebnih dohodkov v občino, v kateri delavec stalno prebiva. Tako iz tega vira nekatere občine, na primer Cazin, Teslić, Tešanj in Prnjavor, dobivajo več sredstev kot iz osebnih dohodkov zaposlenih na svojem območju. Le redki so primeri, da slovenske tozd tega ne delajo, po drugi strani je pa tudi na bosanskohercegovski strani v zvezi z odjavo delavcev, ki so se odselili iz BiH v Slovenijo, precej mišmaša. Zdomci seveda iz Slovenije družinam v BiH pošiljajo tudi prihranke. Ti krepijo kupno moč prebivalcev nekaterih občin v BiH.

Kjer je veliko otrok s srbohrvatskega govornega območja, bomo morali organizirati na željo staršev pouk v tem jeziku. Sicer pa bi morale tozd, v katerih je veliko bratskih zdomcev, poskrbeti še za knjige v njihovem jeziku, kajti dobra knjiga je med prostim časom vsekakor boljša prijateljica kot pijača ali karte.

V BiH tudi ugotavljajo, da so njihovi delavci v Sloveniji nesorazmerno zastopani v samoupravnih in družbenopolitičnih organih svojih delovnih organizacij in v krajevnih skupnostih ter da tudi zato ne morejo doseči vseh pravic, ki jim gredo. Tako so trdili v pogovorih delavci iz občin Doboj, Derventa, Teslić in Cazin. Tudi slovenski sindikati ugotavljajo podobno in pristavljajo, da bi morali voditi kadrovsko politiko dosledno glede na delavčeve sposobnosti, ne glede na to, od kod je delavec. Zavzemajo se za to, da bi v tozd, kjer je več delavcev iz drugih republik, tiskali akte in glasila tudi v srbohrvaščini. Podobno so že ravnali v mariborskem Konstruktorju, kjer so imeli pogovore o izvajanju zakona o združenem delu in nekaj predavanj v srbohrvaščini.

Bogdan Novak

KOLESARSTVO

V PREDETAPI LETOŠNJEGA «GIRA»

Belgijec Freddy Maertens oblekel prvo roza majico

Kljub kratki progi so imeli skoraj vsi boljši tekmovalci precejšen zaostanek

NEAPELJ, 20. — Belgijec Freddy Maertens je danes prvič nastopil na «Giru», osvojil le predetapo in oblekel prvo roza majico. Triintridesetim letošnjim zmagam je tako dodal še eno.

Presenečenje torej ni bilo. To pa tem manj, ker je tudi drugo mesto pripadlo Moserju, kot so pač napovedali kolesarski izvedenci.

Proga današnje predetape v Monte di Procidi je merila le 7.500 km, bila je dokaj valovita, zadnji kilometer pa so kolesarji morali prevoziti v vzponu. To je vneslo v tekmovanje precej razgibanosti in borbenosti med tekmovalci ni manjkalo.

Razmeroma skromen zaostanek za Maertensom je zabeležil le Moser (tri sekunde), vsi ostali pa so pribajali na cilj s precejšnjimi zamudami, na vsak način pa z večjimi, kot je bilo pričakovati. Konec koncev je bila proga le izredno kratka in nikakor ni bilo mogoče predvideti, da bo npr. Baronchelli zaostal za 25 sekund, Gimondi za 33, De Vlaeminck za 34, Battaglin za 46 sekund itd.

Ti zaostanki za tako kratko progo niso majhni, seveda pa lahko povedo obenem precej ali pa nič: «Giro» je namreč še dolg in današnji podatek lahko pomeni tako veliko premoč Maertensa, «jeznega moža» letošnje sezone, kot tudi štedenje sil za napornejše dni. To bodo pač pokazale šele prihodnje etape.

Lestvica predetape je taka:

1. Freddy Maertens (Bel.)	11'03"
in p.h. 40,717 km na uro.	
2. Moser (It.)	po 3"
3. Knudsen (Norv.)	20"
4. De Muynck (Bel.)	21"
5. Baronchelli (It.)	25"
6. Cima (Šp.)	30"
7. Pollentier (Bel.)	31"
8. Panizza (It.)	
9. Gimondi (It.)	33"
10. Ovies (Šp.)	
11. De Vlaeminck (Bel.)	34"
12. Ceruti (It.)	35"
13. Vittorio Algeri (It.)	36"
14. Bertoglio (It.)	38"

Delovanje ZSŠDI

Danes popoldne bo na Koprskem pod pokroviteljstvom Obalne telesnokulturne skupnosti športno srečanje med mladinskimi ekipami ZSŠDI in tamkajšnje OTKS. Mladinske selekcije se bodo pomerile v sledečih panogah: košarka, namizni tenis (fantje in dekleta), nogomet in odbojka (fantje in dekleta).

To srečanje spada v okvir vse tesnejšega medsebojnega sodelovanja med slovenskimi športnimi delavci in igralci z obeh strani meje.

Vsi reprezentanti, ki so jih sklicali selektorji posameznih panog, naj se zberejo danes na Oberdankovem trgu, odkoder bo ob 14. uri odpeljal avtobus in se bo še ustavil na Općinah pred Prosvetnim domom (14.15), pri Banih (14.18), v Trebčah (14.21), na Padričah (14.24) in v Bazovici ob 14.27. Morebitni zamudniki (ali če bo kdo šel s svojim prevoznim sredstvom) naj se zberejo ob 15. uri pred stadionom v Kopru.

* * *

Jutri zjutraj bodo na Ravnah na Koroškem odigrali sklepni del 11. ženskega odbojkarskega turnirja prijateljstva. Od naših šesterk sta se uvrstila Bor in Kontovel, Slovenijo bosta zastopala Fužinar in Ljubljana, s Hrvaške pa bosta prisotni ekipi Marčane in Rijeke.

Razpored tekem je sledeč (igrali bodo istočasno v novi in stari dvorani):

9.00	Marčana - Fužinar
	Rijeka - Kontovel
10.00	Bor - Marčana
	Kontovel - Ljubljana
11.00	Fužinar - Bor
	Ljubljana - Rijeka
12.30	finale za 3. oz. 5. mesto
13.30	finale za 1. mesto
14.30	nagrajevanje

-bs-

Košarka postaja vedno bolj priljubljena tudi v dolinski občini in zanjo se navdušujejo tudi najmlajši, ki se udeležujejo raznih srečanj in turnirjev minibasketa

NOGOMET

V 2. AMATERSKI LIGI

Primorju manjka le še točka ki bi mu prinesla napredovanje

Na spodnjem delu lestvice bosta jutri lovila točke tudi Breg in Vesna, vendar pa v boju za obstanek v 2. AL

Nogometno prvenstvo se bliža h koncu. Jutri bodo odigrali pare predzadnjega kola. Zaradi legalne ure se bodo tekme pričele uro kasneje to je ob 17. uri.

Edile Adriatica — Primorje

To srečanje bodo anticipirali že na danes, s pričetkom ob 20. uri, na igrišču v Ul. R. Sanzio. Izid tega dvoboja bo velikega pomena za Prosečane, katerim manjka le pičla točka, da si matematično zagotovijo prestop v 1. amatersko ligo. Zato bodo Prosečani stopili na igrišče s trdnim namenom, da odnesejo to tako težko pričakovano točko.

Njihova naloga ne bo lahka, saj nasprotnik sodi med solidnejše ekipe tega prvenstva. Tržačani imajo za seboj serijo 10 pozitivnih nastopov, v katerih so sicer le dvakrat zmagali ter osemkrat remizirali.

Na splošno lahko rečemo, da je bil prav remi tisti izid, ki je najbolj ugajal predstavnikom E. Adriatice, saj so ga v tem prvenstvu izbojevali kar 18-krat, kar predstavlja pravi rekord. Poleg tega pa mora E. Adriatica braniti še en rekord. Na domačih tleh so namreč Tržačani doživeli le en sam poraz (Op Supercaffè) in ker danes igrajo poslednjič pred svojim občinstvom, računajo, da bo tudi ostal edini. Se bodo Tržačani tudi ob slovesu od svojih navijačev zadovoljili z remijem ali računajo na kaj več?

Breg — Flaminio

V poslovilni tekmi na dolinskem igrišču bodo Brežani skušali odnesti obe točki, saj bi si s tem skoraj matematično zagotovili obstanek v ligi. Vendar nasprotnik še ni na varnem, saj bi ga z zmago Brežani pustili za seboj. Zato bodo predstavniki Flaminia prišli v Dolino z namenom, da odnesejo remi, s katerim bi ohranili točko prednosti pred Bregom. Dvoboj se obeta zanimiv in napet. Gostje so stari nogometni «lisjaki» in bo zato mladim Brežanom gotovo trda predla. Mlada ekipa Brega, pod vodstvom trenerja Monda, je v svojih zadnjih nastopih zanesljivo igrala in zato so navijači «plavih» prepričani, da tudi proti Flaminiu moštvo ne bo razočaralo.

Vesna — Pro Farra

Križane čaka jutri naporna naloga. Po dveh zaporednih porazih je ekipa Vesne zdrsnila na spodnji del lestvice in sedaj ji preti nevarnost izpada. Jutri «plavi» nimajo kaj taktizirati in morajo zmagati, sicer jim bo res trda predla. Sicer nasprotnik ne bi smel delati velikih preglavic Križanom. Ekipa Pro Farre je že matematično obsojena na izpad in zato so voditelji v zadnjih tekmah nekoliko pomladili moštvo. To pa nikakor ne sme delati Križanom velikih iluzij.

Opicina — Zarja

Obe ekipi nimata težav z lestvico, zato se obeta na Općinah odprt in zanimiv dvoboj. Res škoda, da trenutno Zarja ne razpolaga z najboljšo postavo. Mnogi nogometaši so poškodovani in zato ima trener Softić resne težave s sestavo moštva. Res pa je, da tudi domačini v zadnjih tekmah niso zaigrali najboljše in to dokazuje serija negativnih nastopov openske ekipe, ki je v zadnjih sedmih tekmah osvojila le dve pičli točki (dva remija). Openci so posebno razočarali v napadu, saj so v zadnjih 630 minutah igre dali le dva gola. Zato bodo Openci proti Zarji iskali rehabilitacijo. Bazovci pa bi se prav gotovo sprijaznili z delitvijo točk.

V ostalih tekmah predvidevamo remi med Zaulami in Costalungo, delitev točk med S. Marcom in Rosandro, zmago Op. Supercaffè nad S. Sergiom in remi med Aurisino in S. Marcom iz Devina.

3. AMATERSKA LIGA

Odigrali bodo pare 12. povratnega kola, v katerem gre vodeča Gaja v goste k Esp. Pio XII. Po zadnjih uspehih je morala v taboru Gaje zelo visoka in prav to bo Gajevcem pripomoglo, da se bodo tudi jutri vrnili domov z dvema točkama v žepu.

Zanimiv bo derbi med Krasom in Unionom. Po zadnjih neuspehih imajo morda tokrat Kraševci še eno možnost, da razveselijo svoje navijače, vendar zavedati se morajo, da Union ne bo lahka ovira. Tudi Podlonjerci namreč računajo v tem derbiju na obe točki.

Težka naloga čaka Primorec. Trebenci gredo v goste k solidnemu Rozzolu in to bo za Primorec še zadnja težja preizkušnja v tem prvenstvu. Če jim uspe prebiti to, potem jim ostane še upanje, na končno zmago, v nasprotnem primeru pa se za Trebence praktično prvenstvo konča že jutri.

NA GORIŠKEM

V nedeljo bodo odigrali pare predzadnjega kola nogometnega prvenstva 3. amaterske lige.

Mladost igra doma in sprejme v goste ekipo Piedimonte, ki je prejšnjo nedeljo z visokim 5:1 premagala Azzurro, katera ima na lestvici le dve točki več od Doberdobcev. Mladost jutri odločno juriša na zmago, ker bi s to dohitela na šestem mestu lestvice Azzurro.

Sovodenjci pa gredo v goste k solidnemu S. Lorenzu, ki zaseda četrto mesto na lestvici. Naloga Marsonovih varovancev je izredno težka, vendar v nogometu lahko vedno pride do presenečenja. Točka bi namreč predstavljala za Sovodenjce že lep uspeh.

B.R.

AVTOMOBILIZEM

ENNA, 20. — Samo 34 posadk od 60 prijavljenih so pripustili na avtomobilsko dirko «500 km», ki bo v nedeljo na sporedu v Pergusi.

Vesna (na sliki med tekmo s Costalungo) bo že jutri zelo verjetno vedela, kakšna bo njena usoda v prihodnji sezoni

Totocalcio

Catanzaro - Lazio	X		
Cesena - Milan	2		
Inter - Perugia	1	X	
Napoli - Fiorentina	X		
Roma - Bologna	X		
Sampdoria - Juventus	1	X	2
Torino - Genoa	1		
Verona - Foggia	1		
Pescara - L.R. Vicenza	1	X	
Sambenedett. - Como	X	2	
Spal - Atalanta	1	X	2
Padova - Cremonese	X	2	
Campobasso - Paganese	X		

TOTIP

1. — prvi	1	2		
drugi	2	1		
2. — prvi	1	2		
drugi	2	1		
3. — prvi	1	1	2	
drugi	X	2	2	
4. — prvi	2	X		
drugi	X	2		
5. — prvi	1	2		
drugi	2	2		
6. — prvi	1	X		
drugi	X	1		

MINIBASKET

TURNIR V MILJAH

Igrajo tudi Brežani

Danes in jutri bo v Miljah že tradicionalni turnir v minibasketu, ki ga za igralce letnika 1965 in mlajše prireja miljska občina.

Tega turnirja se bo kot slovenski zastopnik udeležil tudi Breg.

SPORED

Danes, 21. maja

16.00 Inter Milje - Saba

17.15 Inter 1904 - Breg

Jutri bosta finalni tekmi za 3. oziroma 1. mesto.

KOŠARKA

JESOLO, 20. — V finalnem srečanju za italijanski mladinski naslov v košarki, je Cinzano po podaljšku premagal Chinamartini s 83:82. Tretje mesto je osvojil Sinudyne, ki je premagal FAM iz Valdarna.

BOKS

MONTE CARLO, 20. — Nocoj se bosta srečala v boksarskem dvoboju za svetovni naslov srednjetežke kategorije Argentinec Miguel Angel Cuello in Američan Jessie Burnett. Svetovni naslov v tej kategoriji je pripadal Angležu Johnu Contehu, svetovni boksarski svet (WBC) pa mu ga je odvzel, ker se je zadnji trenutek odpovedal dvoboju s Cuellom.

ODBOJKA

V 3. MOŠKI DIVIZIJI

Drevi Dom v Gradišču

Danes se zaključi prvenstvo 3. moške divizije. Dom bo v tem zadnjem kolu gostoval v Gradišču, kjer se bo spoprijel z ekipo Casa del Lampadario - Torriana.

Tekma je odločilne važnosti za obe ekipi, saj se bo pravzaprav odločalo, kdo bo letos napredoval v višjo ligo. Domovci so favoriti tudi v tem srečanju, toda nikakor ne smejo podcenjevati nasprotnika, ki ima v lastnih vrstah mlade in obetajoče igralce. Zato predvidevamo, da bo drevi srečanje v Gradišču zelo zanimivo in izenačeno.

Tekma Casa del Lampadario (Torriana) - Dom bo drevi v občinski telovadnici v Gradišču (Palazzetto dello sport) s pričetkom ob 18. uri.

Trener Doma J. Prinčič je za to pomembno tekmo sklical vse igralce belo-rdeče šesterke, ki se bodo morali zbrati ob 16.30 pred klubom «S. Gregorčič» v Gorici (Verdijev korzo 13) za skupni odhod v Gradišče.

I. K.

ATLETIKA

Danes in jutri bo v Turinu, Roveretu, Pizi in Cataniі (za moške) ter v Milanu in Rimu (za ženske) polfinalno kolo italijanskega klubskega prvenstva v atletiki, na katerem bo nastopilo 40 društev.

DOMAČI ŠPORT

DANES

SOBOTA, 21. maja 1977

PRIJATELJSKO SREČANJE

16.00 v Kopru

ZSŠDI - OTKS

Na sporedu so tekme v košarki (moški), namiznem tenisu (moški in ženske), odbojki (moški in ženske) in nogometu.

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

20.00 v Ul. Sanzio

Edile Adriatica - Primorje

CICIBANI

18.00 igrišče Villa Ara

CGS - Primorje

ODBOJKA

1. ŽENSKA DIVIZIJA

20.30 v Foljanu

Corridoni - Sloga

* * *

18.30 v Krminu

Libertas Krmin - Kontovel

3. ŽENSKA DIVIZIJA

18.00 na stadionu «1. maj»

Bor - La Previdente

3. MOŠKA DIVIZIJA

18.00 v Gradišču

Casa del Lampadario - Dom

NAMIZNI TENIS

ITALIJANSKO DRŽ. PRVENSTVO

15.00 v Parmi

Nastopa tudi Kras

TENIS

ITALIJANSKI POKAL

14.00 v Škednju

Italsider B - Gaja

KOŠARKA

POMLAD

18.00 v Ul. Caravaggio

Bor - Flaminio

* * *

16.30 na Kontovelu

Kontovel - Ferroviario B

MINIBASKET

TURNIR ZA LETNIK 65 IN MLAJŠE

17.15 v Miljah

Inter 1904 - Breg

KOLESARSTVO

VETERANI

9.00 v Kokrici

Nastopa tudi Adria

JUTRI

NEDELJA, 22. maja 1977

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

17.00 v Dolini

Breg - Flaminio

* * *

17.00 v Križu

Vesna - Pro Farra

* * *

17.00 na Općinah

Opicina - Zarja

3. AMATERSKA LIGA

9.00 na Padričah

Esperia Pio XII - Gaja

* * *

10.30 na Proseku

Kras - Union

* * *

9.00 na Općinah

Rozzol - Primorec

* * *

17.00 v Doberdobu

Mladost - Piedimonte

* * *

17.00 v Štivrencu

S. Lorenzo - Sovodnje

KADETI

10.00 v Bazovici

Zarja - Opicina Supercaffè

NAJMLAJŠI

12.30 na Proseku

Primorje - Inter S. Sergio

NAMIZNI TENIS

ITALIJANSKO DRŽ. PRVENSTVO

9.00 v Parmi

Nastopa tudi Kras

ODBOJKA

TURNIR PRIJATELJSTVA

9.00 na Ravnah

Nastopata tudi Bor in Kontovel

1. MOŠKA DIVIZIJA

10.00 telovadnica Monte Cengio

Rozzol - Olympia

KOŠARKA

1. DIVIZIJA

11.00 v Ronkah

Ronchi - Dom

POMLAD

11.00 v Dolini

Breg - Inter 1904

* * *

11.00 na Općinah

Polet - Don Bosco

ATLETIKA

POKRAJ. ŽENSKO TEKMOVANJE

9.00 v Trstu

Nastopa tudi Bor

KOLESARSTVO

1. KRONOMETER ADRIE

9.00 v Kokrici

Nastopa tudi Adria

TENIS

NA MPI V RIMU

ZUGARELLI V ČETRTFINALE PANATTA «OUT»

RIM, 20. — Na mednarodnem teniškem prvenstvu Italije v Rimu je prišlo do nepričakovanih rezultatov. Domačim ljubiteljem tenisa je pripravil grenko presenečenje lanski zmagovalec Panatta, ki je v četrtfinalu podlegel Amerikancu Gerulaitisu z 1:6, 7:6 in 6:3.

Pot v polfinale si je priboril še en Amerikanec: Gottfried je namreč odpravil Avstralca Warwicka s 7:5 in 6:2.

Namesto Panatte bo italijanske barve v polfinalu branil Zugarelli, ki je danes izločil Paragvajca Pecija s 7:6 in 7:6.

Četrto mesto v jutrišnjem tekmovanju bo imel Avstralec Dent, ki je premagal Romuna Nastaseja s 6:3 in 6:2.

Polfinale bo torej tak:

Zugarelli - Dent

Gerulaitis - Gottfried

V ženskih dvojicah je spodletelo tudi Jugoslovanki Mimi Jaušovec. Izgubila je četrtfinalni dvoboj s Čehoslovakinjo Pinterovo s 5:7, 6:1 in 6:4. Tudi Jaušovčeva je bila lani zmagovalka tega turnirja.

V polfinalu bo igrala še ena Čehinja: Tomanova je izločila Američanko Teeguardenovo s 7:6, 6:7 in 4:1 (Američanka je nato odstopila).

Kljub porazu Teeguardenove bosta imele ZDA jutri na igrišču dve svoji predstavnici: Newberryjeva je premagala zahodno Nemko Rieldovo s 6:3 in 6:1, Dupontova pa Američanko Struthersovo s 4:6, 6:0 in 6:1.

Jaušovčeva je imela danes smolo tudi v ženskih dvojicah: skupaj s Čehoslovakinjo Tomanovo je izgubila srečanje z Bruningovo in Walshovo (ZDA) s 6:3 in 6:2.

NAMIZNI TENIS

NA DRŽAVNEM PRVENSTVU V PARMI

S. Miličeva in S. Vesnaverjeva kandidatki za najvišja mesta

Zlasti Sonja je trenutno v veliki formi in je tudi njen trener Derganc razpoložen nadvse optimistično

V letošnji sezoni je državna namiznoteniška federacija FITeT prvič organizirala državno namiznoteniško prvenstvo v dveh fazah: pred dobrim mesecem dni so v Riminiju oddali vse naslove v nižjih kategorijah, za osvojitev najvišjih mest v prvi jakostni kategoriji pa se še danes in jutri borijo v Parmi najboljši državni mojstri bele žogice.

Od Krasovih zastopnic nastopata v tej fazi le dve igralki: Sonja Miličeva in Silvana Vesnaverjeva. Medtem ko bo Sonja nastopila tako med posameznicami kot v ženskih in mešanih dvojicah, bo Silvana igrala le med posameznicami in v ženskih dvojicah z Miličevo.

Sonjo Miličevo smo po zadnjem treningu pred odhodom vprašali, če občuti veliko odgovornost, saj bo na tem prvenstvu branila prestižni naslov absolutne državne prvakinje, kar pomeni, da bodo vse tekmice igrale «na nož» proti slovenski zastopnici.

«Vsako športno tekmovanje je neznanka,» nam je odgovorila. «saj v posebnih okoliščinah včasih pride tudi do presenečenj. Zato odhajam na to prvenstvo čisto mirna, z zvrhano mero samozavesti, vendar pa svojih tekmic ne podcenjujem, čeprav sem jih v tej sezoni že vse porazila.»

«Na tem prvenstvu ti pravzaprav braniš tri stvari: svoj absolutni državni naslov, prestiž št. 1 državne reprezentance in pa sploh zamejski slovenski šport. Si trenutno v dobri formi?»

«Čeprav je bila letošnja sezona zelo naporna, ker sem vseskozi nastopala na tekmovanjih na najvišji ravni in je to terjalo veliko psihofizičnega napora, pa sem sedaj v zelo dobri formi. Sicer sem v tem zadnjem mesecu delala celo vrsto izpitov na VŠTK v Ljubljani, vendar pa nisem nikoli opustila triurnega vsakodnevnega treninga. Ne skrivam, da sem precej optimistka.»

«Katere tekmice se najbolj bojiš, oziroma katera ti utegne povzročati najhujše preglavice?»

«Po pravici povedano, se kot državna prvakinja ne bojim nobene tekmice, saj sem jih tudi med letošnjo sezono že premagala drugo za drugo.

Vsekakor se bom potrudila, da obdržim naslov in upam, da mi bo športna sreča naklonjena. Možen je vsak rezultat, računam pa na visoko uvrstitev.» K tej izjavi naj dostavimo, da je skromnost ena izmed Sonjinih glavnih kreposti in ji je doslej pomagala k tako prodornim uspehom.

Zaslužni Krasov trener Miha Derganc je očitno zelo zadovoljen s formo svoje najboljše varovanke in že komaj čaka, da Sonja za zeleno mizo upraviči njegova pričakovanja. «Kar napiši, da se ne bojimo nikogar,» mi je zašepetal, «če bo Sonja zaigrala s takim elanom in bo tako grizla kot običajno, res ne vidim, kako bi lahko izgubil naslov. Silvana mi pa ne daje tolikšne garancije, ker je zadnje čase v svoji formi precej nestanovitna: če bo naletela na ugoden dan, lahko tudi ona preseneti in se uvrsti visoko.»

Danes bodo podelili prvi naslov v mešanih dvojicah, kjer se bosta skušala Sonja Milič in Guido Bisi prebiti med najboljše. Začelo se bo tudi tekmovanje v ženskih dvojicah, kjer sodi Krasov par Milič - Vesnaver v ozek krog favoritov za osvojitev končne zmage. Danes popoldne bodo stopile v športno areno tudi posameznice s S. Miličevo kot nosilko skupine št. 1, ki bo v prvem kolu igrala z zmagovalko tretjekategornic Mauriello, Vesnaverjeva pa bo že v uvodnem srečanju naletela na Pascale (GBC Bari) in bo morala opraviti že pravi podvig, če se hoče uvrstiti v višje kolo. Absolutni državni naslov bodo podelili jutri in upajmo, da bo na najvišji stopnici odra zmagovalcev stala Krasova predstavnica.

—bs—

AVTOMOBILIZEM

MONTE CARLO, 20. — Italijan Piercarlo Ghinzani je dosegel najboljši čas na poskusnih vožnjah za VN Monaka formule 3, ki bo danes v Monte Carlu. Od 60 prijavljenih pilotov, bo startalo samo 20.

KOŠARKA

V PRVENSTVU «POMLAD»

Bor v prvem povratnem kolu proti nevarni ekipi Flaminia

Polet je v srečanju z Don Boscom favorit - Breg in Kontovel pred težko nalogo

Jadran je odigral že vse tekme v promocijskem prvenstvu, druga Jadranova peterka pa bo v drugem povratnem kolu prvenstva 1. divizije počivala.

Na Tržaškem bodo od naših ekip igrale le tiste, ki nastopajo v prvenstvu «pomlad».

SKUPINA C

Borovci bodo v prvem povratnem kolu igrali že drevi, doma proti Flaminiu, ki je borovce v prvem delu dokaj zanesljivo premagal. «Plavi» so v prvem delu lige izbojevali le eno zmago, proti Libertasu. V ostalih srečanjih pa so, če izvzamemo tekmo s Flaminiom, pokazali zadovoljili, tako da je upati, da bodo tudi drevi pokazali, kaj znajo.

SKUPINA D

Poletovci, ki so v tej skupini na najboljša ekipa, se bodo jutri pred domačim občinstvom spoprijeli z Don Boscom. Tavčarjevi varovanci so tega nasprotnika brez težav premagali že v gosteh, tako da bodo tudi jutri v povratnem srečanju favoriti.

Openski košarkarji so trenutno na odličnem drugem mestu lestvice. Doslej so izgubili le eno tekmo (proti Interju 1904) in so seveda še vedno v borbi za osvojitev končne zmage.

Kontovelci bodo že danes zaposleni z drugo ekipo Ferroviaria. Naši zastopniki so v prvem delu ostali brez točke. Vse tekme pa so igrali brez svojega najboljšega košarkarja Klavdija Starca. V popolni postavi pa bi lahko Kontovelovi fantje že danes poskrbeli za prvo presenečenje.

Brežani pa bodo jutri igrali doma z Interjem 1904. V prvem srečanju s tem nasprotnikom so Bregovi zastopniki doživeli hud poraz (34:100). Bil je to prvi nastop Brežanov in je zato tudi ta poraz razumljiv. V nadaljevanju prvenstva pa so «plavi» le pokazali napredek in so tudi v slovenskem derbiju s Kontovelom osvojili edini dve točki.

Jutri bodo seveda Bregovi košarkarji pred izredno težko nalogo. Vseeno pa od njih pričakujemo borbeno in požrtvovalno igro.

edko

TRENTO, 20. — Letošnje svetovno jadralno prvenstvo razreda «leteči Holandec» bo na Gardskem jezeru in bo torej prvič prirejeno na sladki vodi in ne na morju, kot vedno doslej. Tekmovanje bo trajalo od 10. do 18. junija. Italija se ga bo udeležila s tremi posadkami.

Crespi predsednik AIPS

RAVENA, 20. — Na 41. mednarodnem kongresu športnih novinarjev v Cervii so izvolili za predsednika Svetovnega združenja za športni tisk Italijana Enrica Crespija.

ODBOJKA

V PRVENSTVU 1. DIVIZIJE

Za šesterki Sloge in Olympie zadnja nastopa le formalnost

Obstanek Kontovelk v tej ligi pa je odvisen prav od poslednjih dveh tekem

Do konca prvenstva 1. moške in ženske divizije manjkata samo še dve koli. Tako za Slogo kot tudi za Olympio iz Gorice bosta poslednja dva prvenstvena nastopa le gola formalnost. Slogašice so si zagotovile obstanek v tej konkurenci že v prvem, kvalifikacijskem delu tekmovanja. Goričani so imeli v tem delu tekmovanja smolo, toda v drugem delu spopadov za točke so pokazali svojo realno vrednost in osem zaporednih zmag to najbolje potrjuje.

Vse drugače pa je s Kontovelkami, ki imajo vse možnosti za obstanek, toda prav zadnja dva nastopa bosta odločilna.

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Neposredni obračun med Corridonijem in Slogo (drevi v Foljanu) bo odločilne važnosti za osvojitev 3. mesta na končni lestvici. Slovenske zastopnice so v osmih dosedanjih nastopih izbojevale osem točk, dve več kot nasprotnice. V primeru zmage varovank trenerja Ceja bi stanje v točkah izenačile, toda izboljšale količnik v setih. Prvo srečanje pri Banih se je končalo v korist gostinj, ki so slavile šele po petih setih enakovrednega boja. Tudi ta drugi spopad bo verjetno izredno izenačen in ni rečeno, da Sloga to pot ne vrne milo za drago.

Naš drugi zastopnik v tej ligi — Kontovel — bo igral v Krminu z domačim Libertasom. Za Kontovelke je to srečanje izredno važno, ker niso še povsem varne pred najhujšim. Če zmaga Kontovel, kar ni seveda nemogoče, bi bilo za slovenske igralke zadnje kolo le gola formalnost. V drugačnem primeru pa bo odločilno zadnje kolo z Maianesejem. Kontovelke so prvo srečanje na Proseku nerodno izgubile s 3:2, kar pomeni, da imajo s tem nasprotnikom odprt račun. Glede na dejstvo, da bodo gostje igrale z najboljšo postavo (in zadnje čase igrajo vse bolje) imajo lepe možnosti za osvojitev dveh izredno dragocenih točk.

1. MOŠKA DIVIZIJA

Premočno vodeča Olympia se bo jutri srečala v Trstu s solidnim Rozzolom, ki je na drugem mestu lestvice. To je po vsej verjetnosti edini resnejši nasprotnik v skupini, ki lahko meša štrene Goričanom. Po drugi strani pa ni potrebno še enkrat poudariti, da je Olympia najmanj za razred boljši nasprotnik in s tem velik favorit za osvojitev devetega zaporednega para točk.

3. ŽENSKA DIVIZIJA

V nadaljevanju tega prvenstva bodo mlade zastopnice Bora igrale doma z ekipo La Previdente. Borovke so prvo tekmo odločile v lastno korist, kar pomeni, da so v tem neposrednem (drugem) obračunu nesporne favoritinje.

G. F.

ODBOJKA

KVALIFIKACIJE ZA EP

Zmaga Italije nad Francijo

BARI, 20. — V drugem dnevu kvalifikacijskega turnirja za evropsko žensko odbojkarsko prvenstvo je Italija premagala Francijo s 3:0 (15:13, 15:8 in 15:7).

V 2. tekmi ten kvalifikacij je Jugoslavija odpravila Turčijo s 3:0 (15:10, 15:5 in 15:6).

Italija in Jugoslavija sta se tako uvrstili v finalni del evropskega ženskega odbojkarskega prvenstva.

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6 PP 559 — Tel. 79 38 08 79 46 38 79 58 23 76 14 70
Podružnica Gorica, Ul. 24 Maggio 1 — Tel. 83 3 82 - 57 23
Naročnina
Mesečno 2.500 lir — vnaprej plačana celotna 25.000 lir. Letna naročnina za inozemstvo 38.000 lir, za naročnike brezplačno revija «DAN».
V SFRJ številka 2,50 din, ob nedeljah 3,00 din, za zasebnike mesečno 35,00 letno 350,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 47,00, letno 470,00 din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 8 21. maja 1977

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» - DZS - 61000 Ljubljana, Gradišče 10/II nad. telefon 22207
Oglasi Trgovski 1 modulus (širina 1 stolpec, višina 43 mm) ob delavnikih 13.000, ob praznikih 15.000.
Finančno-upravni 500, legalni 500, osmrtnice in sožalja 250 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 100 lir beseda. IVA 14%. Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

OB 35-LETNICI USMRTITVE V GRAMOZNI JAMI

Narodni heroj Tone Tomšič organizator KPS in Osvobodilne fronte

Vplivi rodnega Trsta in Primorske na mladega revolucionarja in narodno zavednega Slovenca

Tone Tomšič

Petintrideset let tega je v Gramozni jami pri Ljubljani pod fašističnimi kroglami padel slovenski revolucionar in eden izmed voditeljev slovenske komunistične partije, Tone Tomšič. Njegovo ime je med narodnoosvobodilno borbo šlo od ust do ust, njegov lik pa je bil vsem tistim, ki so se dan in noč borili za osvoboditev izpod okupatorjevega jarma in za družbeno preobrazbo, svetel vzgled in vodilo na dolgi in naporni poti.

O narodnem heroju Tonetu Tomšiču je bilo veliko napisanega. Pomembnosti njegovega dela, ko je z vztrajnostjo in zavzetostjo oral pot množičnemu odporu, se nikoli ne prezre, premalokrat pa se mogoče poudarja, da je bil primorskega rodu in da se je rodil v Trstu. To ni samo gol življenjepisni podatek, saj se je njegov mladostni uporniški duh izoblikoval prav v krutih srečanjih s fašistično strahovlado na Primorskem, kamor je vselej rad in često prihajal. Po drugi strani pa je njegov delež pri snovanju odporništva v našem mestu precejšen, ker je globje kot marsikateri njegov tovariš poznal tukajšnje razmere in ljudi.

Zato naj bo pretežen del tega skromnega zapisa namenjen tistim letom, ki jih je Tone Tomšič posredno ali neposredno preživel ali coživljal s Primorsko in Trstom.

Oče Mihael in mati Ivanka sta v Trst prišla iz rodnega Bača pri Knežaku. Najprej sta se naselila pri sorodnikih v Rojanu, v Ul. Sara Davis, kjer se je 9. junija 1910 rodil Tone. Z denarjem, ki ga je Mihael pristužil na južnoameriških plantažah in v severnoamerikih premogovnikih, in z Ivankino doto, sta si kmalu nato kupila lastno hišo v Ul. Pratello in majhno manufakturno trgovino za rojansko cerkvijo.

Prva pomembnejša prelomnica v Tonetovih otroških letih je bila prva svetovna vojna, ko so očeta vpoklicali k vojakom in poslali na rusko fronto, mati pa se je z otroki zatekla v Bač. Bivanje v kmečkem okolju, od koder sta izšla oče in mati, je Toneta globoko navezalo na primorsko zemljo, očetovo pripovedovanje o vojnih grozotah, o ujetništvu, o prvih stikih z drugačno družbeno ureditvijo pa je dečka prevzelo. Pristop Mihaela Tomšiča k socialistični miselnosti in sindikalnim bojem, kar mu je verna žena branila, je železničarja februarja 1912 stal službo.

Najprej je v Ljubljano šel sam, jeseni 1920 še Tone, nato pa mati z otroki. S prihodom v slovensko glavno mesto so se za Toneta začela gimnazijska leta. Bister deček, ki je prej z lahkoto izdeloval, ni imel več obstanka pri učenju. Menjal je več šol, večkrat tudi, ker se je s profesorji sporekel in se preveč zavzemal za sošolce, kar so takrat očitno, prištevali med prekrške.

Vendar so bila ta leta, ki so bila za starše polna muk in skrbi, leta Tonetovega političnega zorenja. Zbližal se je z raznimi mladinskimi organizacijami; najprej je pristopil k Zori, ki je združevala primorske begunske dijake, nato še k srednješolski veji Orjune, pa k mladinskemu odseku Preporoda. Veliko nemirnih gibal je usmerjalo mladega Toneta, vendar je bila najpomembnejša njegova narodna zavest, ki jo je krepil s pogostimi obiski na Primorskem in s sodelovanjem z baško mladino.

Kratkotrajno delovanje v Orjuni, spregled njenih zlaganih načel, sta Toneta, kot mnogo drugih njegovih sovrstnikov, usmerila k marksizmu, vendar je trdnejše osnove dobil med enoletnim študijem v Beogradu, kjer se je z njim resno spoprijel.

Tomšič je o svoji preusmeritvi na zaslišanju leta 1932 takole izjavil: «Bil sem najprej nacionalist, ko pa sem videl tam politične razmere (v Beogradu), ki so se mi zdele škandalozne, sem se oddaljil svojemu prejšnjemu prepričanju in se začel gibati na levo». Ko se je konec avgusta 1928 vrnil v Ljubljano in se vpisal na poljanško gimnazijo, je bil ves prevzet od komunističnih idej. Srečanje z Borisom Kidričem, delovanje v dijaškem marksističnem krožku in politično izobraževanje so mu že novembra istega leta omogočila vstop v Zvezo komunistične mladine — SKOJ.

Od takrat je, najprej v mladinski, kasneje še v partijski organizaciji neutrudno deloval. Še zlasti so ga cenili zaradi njegovih organizacijskih sposobnosti, ljubili pa zaradi človeške topline in odprtega pristopa k vsakomur. Mica Slander se ga takole spominja: «Znal je v človeku vzbuditi hrabrost in samozavest, da je vsakdo občutil, kako pomembno in potrebno je njegovo delo. Čeprav je bila kakšna naloga tudi majhna, ji je posvečal veliko pozornost. Ko je človek odhajal od njega,

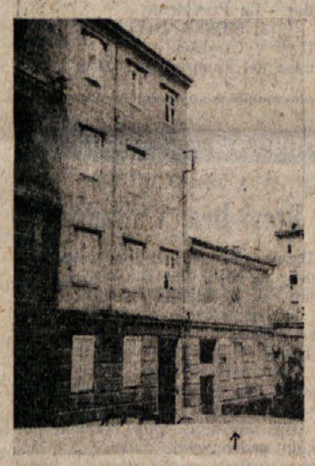

Hiša v Ul. Pratello 9, kjer je stanovala Tomšičeva družina

je čutil, da je neznatna stvar, povezana s celoto, postala zelo pomembna».

Ob zasedbi Jugoslavije aprila 1941 je bil Tomšič organizacijski tajnik Komunistične partije Slovenije in je zato prav njemu pripadla ena najtežjih in najpomembnejših nalog pri pripravljanju oborožene vstaje. Po nastanku Osvobodilne fronte, k čemur je sam odločilno prispeval, je dobil nalogo, da po Sloveniji razvija delovanje odborov OF, nosilca enotnega odpora proti okupatorju.

Njegova je bila torej skrb tudi za tlačeno Primorsko in posredno za razvoj osvobodilnega gibanja v Julijski krajini (po dogovoru med CK KPS in KPI). Načeloval je komisiji, ki je skrbela za stike s Primorsko, s tistimi antifašisti, ki jih še niso zaprli ali pregnali in za pošiljanje izkušenih kadrov primorskega rodu, da bi v izredno težkih okoliščinah zanetili žarišče odpora.

Prvi so odšli že poleti 1941 in sicer Oskar Kovačič v Trst, Matevž Velušček v Brda, Ervin Dolgan na gornji Kras, za njimi še veliko drugih. Ravno Dolgan, ko se je avgusta 1941 vrnil v Ljubljano, je Tomšiču med drugim poročal, da so razmere precej težke, vendar pa je prebivalstvo silno naklonjeno OF, še zlasti mladina.

Sodelavce je Tomšič iskal tudi med skojevci, izmed katerih so za Primorsko določili Darka Marušića in Albina Čotarja, snoval je tudi jedro partizanskih sil, okoli katerega naj bi se razplamtela oborožena vstaja na Primorskem.

Žal pa Tone Tomšič ni dočakal ne zore svobode, ne prvih vidnejših uspehov odporniškega gibanja na Primorskem, še preden se je v Sloveniji razbohotil plemeniti ogenj krvavega odpora, se je pod ubijalno roko okupatorja iztekla njegova kratka, a izjemna življenjska pot.

Breda Pahor

(Citati in podatki iz knjige Alenke Nedog: Tone Tomšič — Oris življenja in revolucionarnega delovanja 9.6.1910 — 21.5.1942)

NA TRIDNEVNEM ŽENEVSKEM POSVETU PRIPRAVILI OKVIRNI SPORAZUM SALT

Pogovori o strateškem oboroževanju med Vanceom in Gromikom zaključeni

Državni tajnik poudaril koristnost sestanka - Carter napoveduje strogo nadzorstvo nad izvozom orožja, vendar ukrep ne zadeva držav članic Atlantske zveze

ŽENEVA, 20. — Na sedežu tukajšnjega sovjetskega odposlanstva sta se že tretji dan zapovrstjo sestala ameriški državni tajnik Cyrus Vance in sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko. Predmet njunih pogovorov je, kot znano, vprašanje omejitve strateškega oboroževanja (SALT II); zadevna pogajanja so se začela marca v Moskvi. Vance in Gromiko, ki ju seveda spremljata ustrezni delegaciji, obravnavata tudi problem pomiritve na Bližnjem vzhodu ter vprašanje splošne razorožitve.

Po včerajšnjih razgovorih na temo o omejitvi strateškega (jedrskega) oboroževanja sta predstavnika ZDA in SZ danes sklenila prekiniti tovrstno obravnavanje, da bi tako lahko washingtonska in moskovska vlada globlje presodili problem. Vance in Gromiko, kakor sploh njuni odposlanstvi, sta v nenehnem stiku s prizadetima vladama. «Čas za premislek» naj bi pa zlasti omogočil neposrednima pogajalcema SALT II Paulu Warnkeju in Vladimirju Semjonovu, da se ločeno sestaneta in sporazumeta glede zasnove nekakšnega osnutka medsebojnega dogovora o načinu postopka za izpeljavo tehniških pogajanj, ki se odvijajo v Ženevi že od 11. maja.

Kakor je povedal časnikarjem glasnik ameriškega zunanjega ministrstva (državnega tajništva) Hoding Carter, je Gromiko na današnjem dopoldanskem sestanku predložil ameriškemu kolegu vrsto sovjetskih «nasvetov», kako omejiti strateško oboroževanje, ki pa naj bi ne bili globalne narave. Dejansko je šlo — kot je pripomnil glasnik — za odgovor SZ na poprejšnje ameriške predloge. «Paket sovjetskih nasvetov» bo sedaj nadrobno preučila ameriška delegacija.

Po neuradnih vesteh naj bi odposlanstvi poskušali zasnovati neke vrste okvirnega sporazuma, ki naj bi odražal sovjetske in ameriške teze, iznešene doslej na ženevskem srečanju, okvirni sporazum naj bi pomenil osnovo za nadaljevanje pogajanj, ki naj privedo do tehniškega sporazuma najpozneje v teku letošnjega oktobra, ko bi pač moral zapasti dosedanji sovjetsko - ameriški dogovor SALT.

Vance in Gromiko sta se znova sestala popoldne, vendar o tem ni podrobnejših vesti. Ameriški državni tajnik je časnikarjem dejal, da so bili razgovori vsekakor koristni in da je v pripravi sestava skupnega komunikeja. Ta bi moral biti objavljen jutri.

Predsednik Carter je medtem najavil, da bo odslej dobavljanje ameriškega orožja tujini strogo nadzorovano, tako bodo npr. izvozniki morali imeti za pošiljke orožja in razne vojne opreme na tuje posebno dovoljenje od zunanjega ministrstva, razen tega ne bodo smeli uvozniki tega (navadnega) ameriškega orožja dobavljati drugim deželam. Nadzorstvo ne bo veljalo za pošiljke na Japonsko, v Avstralijo, na Novo Zelandijo ter v države članice Atlantske zveze. Iz Carterjevih izjav je tudi razvidno, da bodo ZDA še naprej dobavljale znatne količine orožja tudi Izraelu. (dg)

RAGUSA, 20. — Po preiskavi, ki so jo uvedli agenti javne varnosti, so prijavili sodišču 74 očetov iz Vittorie, nedaleč od Raguse, ker niso pošiljali svojih otrok v šolo.

Zambijsko gospodarstvo

(Nadaljevanje z 4. strani)

je tudi moč orožja prešibka, da bi strla rasistično manjšinsko vladavino. Po neuspehu prvih ženevskih pogajanj je splošni cilj približno tale: z uspešnejšimi oboroženimi akcijami izsiliti politično reševanje problemov in zagotoviti možnosti za svobodo, neodvisnost in samostojnost zatiranega črnskega prebivalstva, ki je v večini.

Morda je naposled tudi v Lusaki prevladalo spoznanje, da je za uspeh osvobodilnega boja pomembna enotnost — in zato je ena od pomembnih nalog zagotoviti enotnost znotraj domoljubne fronte Zimbabveja, kajti voditelja združenih osvobodilnih gibanj ZAPU in ZANU Nkomo in Mugabe si še vedno nista edina o vseh pomembnih vprašanjih. Morda se je Zambija naučila česa iz angolskega boja za neodvisnost, kajti tedaj je bil često gost Lusake Jonas Sawimbi, vodja gibanja UNITA, ki se je naposled izkazalo kot odpadniško. Sawimbi je na tihem užival podporo Zambije še celo tedaj, ko je ljudsko gibanje za osvoboditev Angole (MPLA) pod vodstvom Agostinha Neta že razglasilo angolsko neodvisnost. Kaunda je bil namreč naklonjen spravi med tremi osvobodilnimi gibanji, čeprav se je že izkazalo, da Sawimbi in Roberto (FNLA) kujeta za angolsko ljudstvo nesprejemljive načrte.

Navzlic takšnim občasnim pomanjkljivostim pri uresničevanju zastavljene zunanjepolitične usmeritve pa se Zambija zaveda, da je neuvrščenost odločilnega pomena za njen nadaljnji razvoj kot samostojne in neodvisne države, še zlasti, ker notranjih plemenskih razprtij — tako nevarnih na črni celini — med Zambijci skoraj ni, saj si močno prizadevajo izoblikovati en narod. Celo radijski program se začenja s priljubljenim geslom «One Zambia — One Nation» (ena Zambija — en narod).

RAZPLET PREISKAVE O ROPU V MILANU

NEOFAŠIST VIVIRITO MORILEC DRAGULJARJA

Nasilni desničarski skrajnež je hudo ranjen - Nanj je streljal Bernini, preden je padel pod streli roparjev

MILAN, 20. — presenetljiv razplet preiskave o umoru draguljarja Ernesta Berninija med včerajšnjim ropom. Preiskovalci so na podlagi evidenčne tablice avta mimi, s katerim so se roparji oddaljili, prišli do znanega 23-letnega neofašista Salvatora Vivirita, katerega so hudo ranjenega našli v njegovem stanovanju. Ranjenega neofašista so spremili v bolnišnico, kjer so ga zastražili. Kot znano so roparji huje ranili Berninijevo ženo in lažje mladega klienta. V samoobrambi je Bernini, preden je padel pod streli roparjev, izstrelil nekaj nabojev, ki so ranili Vivirita.

Policija je tudi aretirala Viviritovega prijatelja Sabina Angiullija, ki je posodil roparjem avto, a je še prej lažno prijavil kvesturi tatvino vozila. Dva Viviritova pajdaša še iščejo. Eden od teh je prav gotovo streljal na draguljarja in njegovo ženo.

Vivirita je pred dnevi sodišče oprostilo obtožbe posesti orožja. Izvidnica mestnih redarjev ga je namreč zajela v Milanu v avtu z nekim Libijcem, ki je bil oborožen.

Sploh je preteklost Vivirita polna nasilnih dejanj. Je obtoženec, pa čeprav na začasni svobodi, na procesu v Brescii proti Fumagalliju, poleg tega pa je bil soudeležen pri streljanju na karabinjerje na Pianu di Rascinu pri Rietiju, kjer so imeli neofašisti svojo oporišče in so se vadili v streljanju. Tedaj je pod streli karabinjerjev padel Viviritov prijatelj Giancarlo Esposti, katerega je prav milanski skrajnež peljal v polvojaško taborišče z «land rover».

Hudo ranjen tajnik rimske sekcije MSI

RIM, 20. — Dva neznanca, ki sta se peljala na vespi sta sprožila nekaj strelov iz samokresa v skupino misovcev, ki so stali pred svojim sedežem na Drevoredu Medaglie d'oro in hudo ranila 25-letnega tajnika sekcije MSI - DN Enrica Tiana. Napadu je po naključju prisostvoval karabinjerski častnik, ki je streljal proti napadalcem, a ker je eden odgovoril s streli, se je moral bliskovito vleči na plečnik. Častnik se je rešil brez poškodb, razen odrgnine na kolenu napadalca pa sta se naglo oddaljila. Tiana so nemudoma odpeljali v bolnišnico, kjer so ga operirali. Njegovo stanje je zelo resno.

V rimskih krogih govorijo, da je bil napad povračilno dejanje, ker je včeraj skupina neofašistov streljala v gručo levo usmerjenih mladincev.

Andreotti in Golfari o položaju v Sevesu

RIM, 20. — Predsednik vlade Andreotti je danes sprejel predsednika deželnega odbora Lombardije dr. Golfarija. Le-ta je orisal Andreottiju osnutek načrta za odstranitev dioksina iz Sevesa in bližnjih območij. Osnutek ravno sedaj proučujejo člani tako imenovane komisije Cimmino in drugih vsedržavnih organizmov, da bi na njegovi osnovi začrtali smernice za sprejetje ustreznih državnih oziroma deželnih zakonskih predpisov glede rešitve pekočega problema. Kolikor zadeva tehniško plat raznih pobud za «ozdravitev» zastrupljenega ozemlja, gre omeniti, da bodo pri njenem uresničevanju sodelovala podjetja iz skupine ENI.

LONDON, 20. — Tovornjak s prikolico, ki je prevažal 15 stotov radioaktivnega materiala, se je prejšnjo noč prevrnil med prometno nesrečo, ki se je pripetila nedaleč od Winchestra. Nesreča, prva te vrste, je sprožila vrsto varnostnih ukrepov, ki so že določeni za take primere.

Rop v videmskem denarnem zavodu

VIDEM, 20. — Četverica oboroženih in zakrinkanih mladincev je danes izropala sedež denarnega zavoda Banca Nazionale del Lavoro v Ul. Mercato Vecchio v zgodovinskem središču mesta. Roparji so odnesli kakih 60 milijonov lir v bankovcih. Pobegnili so z avtomobilom bmw 2750, ki so ga ukradli včeraj v Bašilianu. Med napadom na banko je bilo v njej pet strank ter vseh 40 uslužbencev. Člani tolpe so govorili v beneškem narečju.

ZARADI NEURJA V PIEMONTU

Narasle reke poplavljajo in rušijo mostove in ceste

Po uradnih poročilih do sedaj pogrešajo 6 oseb
Dež s saharskim peskom nad Bocnom in Cortino

TURIN, 20. — Kritičen položaj v številnih dolinah južno od Turina, kjer so reke zaradi nekajdnevnega dežja prestopile bregove in poplavile okolice. Tudi številni potoki so narastli, zaradi česar je deroča voda valila v dolino kamenje in blago. Precej ljudi je moralo v naglici zapustiti poplavljene ali ogrožene domačije in se zateči na drevesa. Iz tega nerodnega in nevarnega položaja so jih rešili gasilci s pomočjo helikopterjev. Najhuje je jugovzhodno od Pinerola ob rekah Pellice in Tisone in ob sotočju s Padom, kjer sta se pod divjo silo deroče vode zrušila dva mosta. Številne ceste so morali zapreti za promet in cela naselja so popolnoma ločena od sveta.

Na področju Pinerola se je položaj zaradi nenadne nevihte še poslabšal. Iz Campiglione Fenile javljajo, da nimajo nobenih vesti o županu in treh mladincih. Domnevajo, da so se ponesrečili in izginili v motno reko med vožnjo z avtom po mostu, ki se je zrušil. Uradno pogrešajo kar šest oseb: poleg župana in treh mladih ljudi, pogrešajo tudi 23-letnega fanta iz Alleghe pri Bellunu in njegovo 20-letno zaročenko, ki ju je deroča voda potegnila z avtom vred v strugo. Gasilcem se je posrečilo potegniti iz blatne reke Pellice truplo utopljenega mladeniča, ki ga še niso identificirali.

Precejšnjo škodo so zabeležili tudi v dolini Susa. Če ne bo prenehalo deževati, bodo reke še bolj narasle in preplavile še večje območje. To velja predvsem za reko Pad.

Iz Bocna in Cortina d'Ampezzo javljajo, da je te dni padal dež pomešan s saharskim peskom, kar se je zgodilo v noči med četrtkom in petkom tudi v Trstu.

Orkan v Bangladešu zahteval najmanj 20 človeških žrtev

DAKA, 20. — Bangladeš je zajel silovit orkan, ki je po prvih vesteh zahteval najmanj 20 človeških žrtev in velikansko gmotno škodo. Več sto oseb je ranjenih, a kakih sto ljudi pogrešajo (gre za potnike ladje, ki so jo vetrovi potisnili na odprto morje in je doslej še niso mogli zaslediti).

Ujma se je pričela v torek nad Bengalskim zalivom, od koder se je orkan začel pomikati proti območju Mymensingha.

TRŽAŠKI DNEVNIK

PROCES PROTI ROBERTI GODEAS

Razsodba verjetno že danes

Včeraj je govoril goriški zagovornik odv. Battello

Proces proti Roberti Godeas se bliža koncu. Sodišče bo verjetno še danes v poznih popoldanskih ali v večernih urah izreklo razsodbo. Na včerajšnji razpravi je namreč odv. Maniacco zaključil zagovor, sledil je govor drugega zagovornika odv. Battella, nakar je državni tožilec dr. Franzot začel z odgovorom, ki ga bo nadaljeval danes. Sledil bo še kratek poseg obeh zagovornikov, nakar se bo sodni zbor umaknil v posvetovalno dvorano.

Večji del včerajšnje razprave je bil namenjen govoru odv. Battella, ki je osvetlil predvsem nekatere okoliščine, ki jih po njegovem mnenju utemeljitev razsodbe prvostopenskega sodišča, ki je Godeasovo obsodilo na dosmrtno ječo, navaja netočno oziroma izkrivlja. Predvsem je zagovornik naglasil da se mora tožilec odločiti, katero tezo hoče zagovarjati in dejal: «Namestnik državnega pravdnika je med preiskavo napisal, da je Godeasova sama umorila očeta, kasneje pa je preiskovalni sodnik spremenil trditev, češ da je pri umoru sodeloval še nekdo drugi. To tezo so osvojili tudi prvostopenjski sodniki, sedaj pa državni tožilec ponovno trdi, da je Roberta ubila očeta sama.» Že v tem je odv. Battello uvidel negotovost, v katero je zavita vsa preiskava in tudi prvostopenjski proces. «Utemeljitev razsodbe trdi,» je naglasil zagovornik, «da je prvi udarec zadala Godeasova z majhnim kuhinjskim nožem. Nož so našli, na njem je bil jasen prstni odtis na madežu krvi. Ta odtis ni odtis Godeasove in preiskovalci niso naredili ničesar, da bi ugotovili, čigav je.» Vsa utemeljitev razsodbe pa je po zagovornikovem mnenju osnovana na osebnih mnenjih, na domnevah in ne na dokazih. «Na osnovi domneve pa ni mogoče izreči obsodbe na dosmrtno ječo,» je naglasil odv. Battello, ki je nato izpodbil vse indicije, ki jih je prvostopenjsko sodišče osvojilo in na osnovi katerih je obsodilo Godeasovo na dosmrtno ječo.

Proces se nadaljuje danes ob 9. uri.

Obvestilo INAM o porodniškem dopustu

Tržaško pokrajinsko vodstvo bolniške blagajne INAM obvešča delavke, ki imajo pravico do porodniškega dopusta, da se začne trimesečni rok obvezne odsotnosti iz službe na dan po porodu. Isto velja tudi v primeru naravnega splava.

Dokler se ne izreče ustavno sodišče

Odložen odgovor na zahtevo po izročitvi francoskih zakoncev

Podtajnik v ministrstvu za pravosodje Dell'Andro je na včerajšnji seji v poslanski zbornici odgovoril radikalnemu poslancu Mellinu, ki je zahteval za pojasnila v zvezi z zahtevo po izročitvi dveh francoskih zakoncev, ki so ju francoski sodniki obsodili na smrt s giljotino zaradi poskusa ropa in čakata na usodo v koronejskih zaporih. Podtajnik je dejal, da bodo italijanske oblasti sklepale o izročitvi šele takrat, ko se ustavno sodišče izreče o veljavnosti tozadevnih mednarodnih italijansko-francoskih sporazumov. Sicer pa je podtajnik tudi opozoril, da italijanska sodna ureditev ne dovoljuje izročitve v primeru, ko gre za smrtno obsodbo. Možnost izročitve bi torej lahko upoštevali samo v primeru, da se francoske oblasti obvežejo da ne bodo izvršile smrtne obsodbe. Francoske oblasti so v zvezi s tem odgovorile, da bodo v primeru izročitve ponovno sodili mladima zakoncema in da bo verjetno kazen zelo mila. Vsekakor pa ministrstvo za pravosodje ne bo sprejelo nobenega sklepa dokler se o tem ne izreče ustavno sodišče.

● **Tržaška občina** obvešča, da bodo izplačali pri občinski zakladnici v Ul. Nordio 11 deželne denarne doklade civilnim invalidom (slepim in gluhonemim) za drugo dvomesečno obdobje tega leta in morebitne izostanke.

V VELJAVI OD JUTRI, 22. MAJA

VOZNI RED VLAKOV

TRST - BENETKE - BOLOGNA - RIM - REGGIO CALABRIA - CATANIA - MILAN - TURIN - GENOVA - VENTIMIGLIA

Odhodi:

4.40 D Benetke
6.05 R Benetke - Bologna - Firence (preko Benetk); Milan - Genova Brign. (preko Mester) (*)
6.25 L Portogruaro (nadaljuje do San Donà do 14.6.; razen ob praznikih)
6.50 D Benetke - Rim - Turin (preko Mester in Milana) (spalni vagon Moskva - Rim (1); 1. in 2. razred Zagreb - Turin, Budimpešta - Rim, Zagreb - Rim; 2. razred Zagreb - Benetke)
8.00 DD Benetke
9.25 R Benetke - Rim (*)
9.30 DD Benetke
10.50 L Portogruaro - Benetke
13.30 DD Benetke - Milan - Turin
13.40 L Portogruaro
15.40 DD Benetke
17.10 DD Benetke - Bologna - Rim - Napoli - Reggio Calabria - Catania (pogradi 2. razreda Trst - Reggio Calabria; pogradi 1. in 2. razreda in spalni vagoni Trst - Catania)
17.25 R Mestre (brez vmesnih postaj) - Milan - Genova (*)
17.30 L Portogruaro
18.05 L Portogruaro (razen ob praznikih)
18.42 D Benetke - Portogruaro - Lecce (pogradi 2. razreda in spalni vag. Trst - Lecce)
19.23 L Portogruaro
20.00 DD (Simplon express) Benetke - Rim - Milan - Domodossola - Pariz (pogradi 1. in 2. razreda Trst - Pariz; spalni vagoni Benetke - Pariz; pogradi 2. razreda Beograd - Pariz in Benetke - Pariz; pogradi 2. razreda Zagreb - Pariz od 22.5. do 21.7., od 4.8. do 18.8. in od 4.9. do 24.9.77)
22.15 D Benetke - Milan - Turin - Genova - Ventimiglia - Marseille (pogradi 1. in 2. razreda Trst - Turin; spalni vagoni in pogradi za 2. razred Trst - Genova)
22.25 DD Mestre - Bologna - Rim (spalni vagoni in pogradi 1. in 2. razreda Trst - Rim)

Prihodi:

1.50 DD Benetke
6.25 L Portogruaro (razen ob praznikih)
7.19 L Portogruaro
7.35 D Marseille - Ventimiglia - Genova - Turin - Milan - Mestre (spalni vagoni in pogradi 2. razreda Genova - Trst; pogradi 1. in 2. razreda Turin - Trst)
7.45 DD Rim - Bologna - Mestre (spalni vagoni in pogradi 1. in 2. razreda Rim - Trst)
9.15 D Benetke
10.27 DD Ženeva - Zürich - Domodossola - Milan - Mestre (pogradi 2. razreda Ženeva - Trst) samo ob sobotah od 2.7. do 6.8.77
10.56 DD (Simplon express) Pariz - Domodossola - Milan - Rim - Benetke (pogradi 1. in 2. razreda Pariz - Trst; pogradi 2. razreda Pariz - Beograd in Pariz - Zagreb od 22.5. do 20.7., od 3. do 17.8. in od 3. do 24.9.77); Lecce - Bologna (pogradi 2. razreda in spalni vagoni Lecce - Trst)
11.05 R (Rialto) Milan - Mestre (Mestre - Trst brez vmesnih postaj) (*)
13.00 DD Catania - Reggio Calabria - Neapelj - Rim - Bologna - Benetke (pogradi 2. razreda R. Calabria - Trst; pogradi 1. in 2. razreda in spalni vagoni Catania - Trst)
13.54 DD Benetke
14.16 L Cervignano (razen ob praznikih)
15.30 D Benetke
17.46 D Turin - Benetke
18.30 R Firence - Bologna - Benetke (*)
19.09 L Portogruaro
20.22 DD Benetke (spalni vagoni Benetke - Beograd; pogradi 2. razreda Benetke - Atene in Benetke - Beograd; pogradi 2. razreda Benetke - Sofia (2), Benetke - Istambul (3) in Benetke - Skopje (4)
21.00 R Rim in Milan (preko Mester) (*)
23.00 L Benetke
23.30 DD Turin - Milan - Rim - Benetke (spalni vagoni Rim - Moskva (5); pogradi 2. razreda Rim - Varšava (6)

(*) Samo 1. razred in posebna rezervacija.
(1) Ne vozi v petkih.
(2) Vozi ob torkih, četrtkih, petkih in nedeljah.
(3) Vozi ob ponedeljkih, sredah in sobotah.
(4) Vozi samo ob sobotah.
(5) Ne vozi ob sobotah.
(6) Vozi ob torkih, petkih in nedeljah (od 27.5.77).

TRST - VIDEM - DUNAJ - SALZBURG - MÜNCHEN

Odhodi:

0.50 D Videm - Trbiž - Dunaj (pogradi 1. in 2. razreda Trst - Dunaj)
5.25 L Videm
6.10 D Videm - Trbiž
6.18 L Videm
7.05 D Videm
8.50 D Videm - Trbiž - Dunaj - Salzburg - München
10.08 L Videm
12.25 D Videm - Trbiž
13.02 L Videm - Carnia
14.05 D Videm
14.35 L Videm
15.50 DD Videm - Calalzo (1)
16.55 L Videm - Trbiž
17.45 D Videm (razen ob praznikih)
17.56 L Videm (razen ob sobotah; vozi od 22.5. do 5.8. in od 15.8. do 23.9.77)
19.18 D Videm
20.15 L Videm
21.40 D Videm - Trbiž - Dunaj - München
22.40 L Videm

(1) Vozi v predprazničnih dneh od 25.6. do 10.9.77

Prihodi:

0.50 L Videm
6.45 L Videm (razen ob sobotah in praznikih; vozi od 23.5. do 5.8., od 16.8. do 23.9.77)
7.26 L Videm
7.57 D Benetke - Videm (razen ob praznikih)
8.46 L Videm
9.00 D Pontebbe - Videm (vozi od 23.5. do 6.8. in od 16.8 do 23.9.77; razen ob praznikih)
9.56 D München - Salzburg - Dunaj - Trbiž - Videm
12.03 L Trbiž - Videm
14.05 D Videm
15.02 L Videm
17.05 D Videm
17.59 L Videm
19.25 L Videm
19.38 DD Trbiž - Videm
20.48 L Pordenon - Videm (ob sobotah in praznikih odhaja iz Vidma)
22.40 L Videm
23.38 D München - Salzburg - Dunaj - Trbiž - Videm
23.45 DD Calalzo - Videm (1)

(1) Vozi ob praznikih od 26.6. do 11.9.77; razen dne 14.8.77.

TRST - OBČINE - LJUBLJANA - BEOGRAD - BUDIMPEŠTA - VARŠAVA - SOFIJA - ATENE - ISTAMBUL - MOSKVA

Odhodi:

0.40 D Občine - Ljubljana - Zagreb - Budimpešta - Varšava. Spalni vagoni Rim - Moskva (1); pogradi 2. razreda Rim - Varšava (2)
11.14 DD (Simplon express) Občine - Ljubljana - Zagreb - Beograd. Pogradi 2. razreda Pariz - Beograd in Pariz - Zagreb (od 22.5. do 20.7., od 3. do 17.8. in od 3. do 24.9.77)
14.50 L Občine - Ljubljana (3)
17.50 D Občine - Ljubljana (3)
19.35 D Občine - Ljubljana (3)
20.05 D Občine - Ljubljana - Zagreb - Beograd (vozi ob sobotah; pogradi 2. razreda Trst - Beograd)
20.20 L Občine
21.08 D Občine - Ljubljana - Skopje - Beograd - Atene - Istambul - Sofija (spalni vagoni in pogradi 2. razreda Benetke - Beograd; pogradi 2. razreda Benetke - Sofija samo ob torkih, četrtkih, petkih in nedeljah; pogradi 2. razreda Benetke - Atene; pogradi 2. razreda Benetke - Istambul samo ob ponedeljkih, sredah in sobotah; pogradi 2. razreda Benetke - Skopje samo od sobotah)

(1) Vozi samo ob nedeljah.
(2) Vozi ob sredah, sobotah in ob nedeljkih (od 28.5.77).
(3) Razen ob nedeljah.

Prihodi:

5.48 D Varšava - Budimpešta - Zagreb - Ljubljana - Občine. Spalni vagoni Moskva - Rim (1); pogradi 2. razreda Varšava - Rim (2)
7.14 D Beograd - Zagreb - Ljubljana - Občine (vozi samo ob sobotah; pogradi 2. razreda Beograd - Trst)
8.55 DD Sofija - Istambul - Atene - Beograd - Skopje - Ljubljana - Občine. Pogradi 2. razreda Atene - Benetke; spalni vagoni in pogradi 2. razreda Beograd - Benetke; pogradi 2. razreda Sofija - Benetke (3); pogradi 2. razreda Istambul - Benetke (4) in pogradi 2. razreda Skopje - Benetke (samo ob sobotah)
10.10 D Ljubljana - Občine (5)
14.35 L Ljubljana - Občine (5)
17.38 D Ljubljana - Občine (5)
19.44 DD (Simplon express) Beograd - Zagreb - Ljubljana - Občine (pogradi 2. razreda Beograd - Pariz in Zagreb - Pariz od 22.5. do 21.7., od 4. do 18.8. in od 4. do 24.9.77)
21.30 L Občine

(1) Ne vozi ob petkih.
(2) Vozi ob ponedeljkih, četrtkih in sobotah.
(3) Vozi ob ponedeljkih, torkih, četrtkih in sobotah.
(4) Vozi ob sredah, petkih in nedeljah.
(5) Razen ob nedeljah.